

XIX. ÉVFOLYAM
23. SZÁM.

BUDAPEST, 1929
AUGUSZTUS 10.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

1929: XIV.

Hát beszéljünk csak egyszer nyíltan és őszintén arról a bizonyos törvényről: az 1929. évi XIV. törvényekről.

A honvédség és csendőrség legénységének törvénytelen gyermekeiről van szó ebben a törvényben, amely megszüntette a hadsereg és csendőrség altisztjeinek azt a kiváltságos helyzetét, hogy törvénytelen gyermekeikkel egy pohár tej erejéig sem voltak kötelesek törödni.

Azaz hogy eddig sem egészen így állott a helyzet. Jogilag a gyermektartási kötelezettség éppen úgy vonatkozott az altisztekre, mint bárki másra, a bíróság kötelezte is őket rá, de a bíróság ítéletét nem lehetett végrehajtani, mert az altisztek illetményeiből a megítélt összeget nem lehetett levonni.

Alapjában véve nem örvendetes ez az új törvény, mert egyeseknek erősen a zsebébe nyúl. A fizetés egyharmada nem megvetendő összeg annak, aki a háromharmadból is csak éppen hogy meg tud élni. Súlyos kötelezettségeket jelent ez a törvény sokak számára, akik erre sohasem gondoltak s talán éppen annak az áldozatai, hogy nem gondoltak rá. Nem tagadjuk, bizonyos fokú részvét futott át rajtunk, amikor ezt a törvényt a kezünkbe vettük s némelyek szempontjából való kihatásaira, következményeire gondoltunk.

Ez azonban az éremnek csak az egyik fele. A másik fele másképpen fest.

Hogy az államhatalom a maga haderejének és csendőrségének a tagjait kiváltságokban és kedvezményekben részesíti, az természetes és az egész világon általános dolog. Erkölcsi és anyagi rekompenzációja ez azoknak a különleges és az állampolgárokénál sokkal többoldalú és súlyosabb követelményeknek, amelyek a katonai és csendőri hivatás lényegének az összetevői. Kezdve az adófizetés alól való mentességen, egészen a polgári állásokra való igény elsőbbségéig minden kedvezmény méltányos és jogosult, mert aki nehezebb, kényelmetlenebb és veszélyesebb szolgálatot vállal, s aki erkölcsiekben is előljáró szerepet tölt be az állam életében, méltó a minden formában való megbecsülésre és kiemelésre.

Igen, de minden kiváltság csak addig erkölcsös, amíg nem jelent a mások számára ugyanakkora hátrányt s amíg nem érinti az etika általános, civil, katonát egyaránt kötelező alaptörvényeinek szigorúan megvont határait.

Nem boncolgatjuk, ki a felelős a törvénytelen gyermekért: az apa-e vagy az anya, mert ezt úgysem

tudnók eldönteni. Egyszer az egyik, máskor a másik, a legtöbbször mind a kettő. Könnyelműség, amelyre könnyű is, meg nehéz is mentséget találni. De akár-hogyan álljon is az erkölcsi felelősség kérdése, egy dologhoz nem férhet kétség: az apa köteles a gyermekéről gondoskodni, akár társadalmilag elfogadott körülmények között jött a világra, akár nem. A természet berendezkedése folytán a gyermek az anyára amúgyis összehasonlíthatatlanul súlyosabban nehezedik, mint az apára, hova lenne az igazság és főleg az emberi magassabbrendűség, ha az apa még a közös kötelességek aránylag könnyebbikén, az anyagiakon is túltenné magát és százszázalékig csak az állatvilág himjeinek kényelmes álláspontjára helyezkedhetnék?

A természet nem ismer anyakönyvet: a törvénytelen gyermek az apának éppen olyan Istentől rendelt ivadéka, mint a törvényes s ha emberi felfogás különbséget tesz is közöttük: a természet egyformán követel apai szívet, szeretetet, melegséget és gondoskodást mindkettő számára. Aki a gyermekét csak egy meg gondolatlan pillanat büntetésének vagy leráznivaló kellemetlen következményének tartja, az Isten parancsa ellen vétkezik, amely a szülői szeretet mindennél hatalmasabb oltalma alá rendelte szent Mindenhatóságának leggyönyörűbb remekét: a gyermeket.

A legtöbb tragédiának, öngyilkosságnak az a szülőoka, hogy a törvénytelen gyermek anyjának a társadalom súlyos ítéletén, az erkölcsi terheken kívül legtöbbször még a fizikai és anyagi terheket s a gyermek jövőjéért való erkölcsi felelősséget is egyedül kell viselnie, pedig kétség sem férhet hozzá, hogy mindezekért az apa is ugyanakkora felelősséggel és kötelességgel tartozik.

Miért lenne éppen csak a csendőr, éppen csak a törvény, jog és igazság öre mentes ettől a mindenkit egyformán terhelő kötelességtől? Mivel mostohább a csendőr gyermeke a más gyermekénél s miért tagadjunk meg minden segítséget csak éppen a csendőr gyermekének az anyjától, amikor azt mindenki másnak megadjuk és megadatjuk?

A csendőr szempontjából keserves ez a törvény, beismerjük. De ha a gyermek érdekét és jövőjét tekintjük, kénytelenek vagyunk bevallani, hogy helyes és igazságos, mert ha kettőjük közül valaki egyáltalában reászorúl az államhatalom védelmére, kétség nem férhet hozzá, hogy az csak a gyermek lehet.

A törvénnyel szemben azonban védekezni is lehet, még pedig igen egyszerű módon. Kerülni kell a könnyelmű kalandokat. Nem igaz, hogy nem lehet. Ha ezer- meg ezernek lehetett, nem látjuk be, miért ne lehetett volna annak a többinek is, akikkel szemben ezzel a törvénnyel kellett védekezni. Ezek számára persze már késő a tanulság. De mások számára nagyon hasznos tudnivalókat tartalmaz ez az 1929. évi XIV. törvények.

A II. Bn. 4. §-a és a csendőrség.

Irta : Dr. MISKOLCZY ÁGOST,
a budapesti kir. ítélőtábla bírája.

A II. Bn. 4. §-a jogot ad az ítélkező bíróságnak arra, hogy vétség vagy kihágás esetében mellőzze a szabadságvesztés-büntetést s ehelyett megfelelően súlyos pénzbüntetést alkalmazzon. A törvény kimondja, hogy ennek csak akkor van helye, ha a megfelelően súlyos pénzbüntetéssel a vádlottat éppen úgy vagy érzékenyebben lehet megbüntetni és újabb bűncselekmény elkövetésétől éppen úgy vagy hatásosabban lehet visszatartani, mint a cselekménnyel egyébként arányos szabadságvesztés-büntetés alkalmazásával.

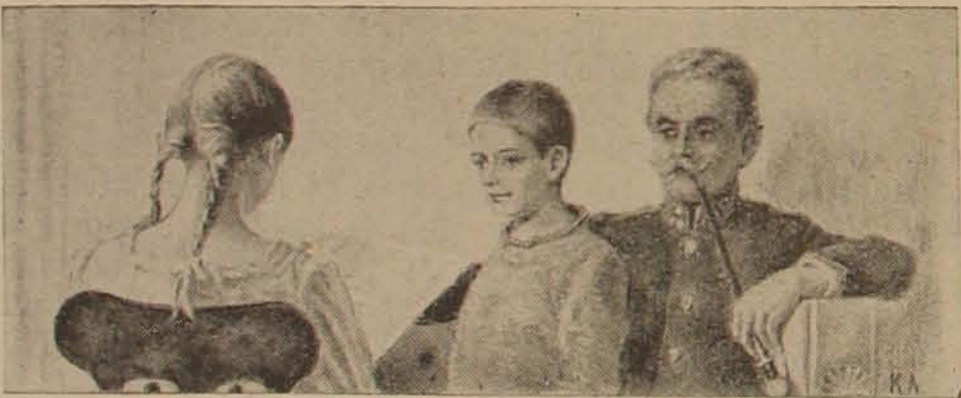
A törvényhozó itt nyilván szakít azzal a felfogással, hogy a pénzbüntetés enyhébb büntetés, mint a szabadságvesztés-büntetés, mert hiszen az enyhítő szakasz alkalmazásával a régi törvény alapján is mellőzni lehetett a szabadságvesztés-büntetést. A törvényhozó tehát itt kifejezetten arra az álláspontra helyezkedik, hogy enyhítő körülmények nyomatékossága nélkül akkor is alkalmazható pénzbüntetés, ha különben szabadságvesztés-büntetést kell kiszabni, mert lehet eset, hogy a pénzbüntetés súlyosabb, mint a kiszabható szabadságvesztés-büntetés.

A törvény megokolása helyesen mutat rá, hogy ezzel a rendelkezéssel évenként ezer meg ezer embert menthetünk meg a rövid tartamú szabadságvesztés-büntetésnek sokszor káros következményű fertőző hatásától. Csökkenteni fogja ez a rendelkezés az úgynevezett rabtartó költségeket, növelni fogja a pénz-

büntetésekkel eredő állami bevételeket. Törvényeink szellemében ezeket az állami bevételeket börtönügyi célokra kell fordítani. Ennek kedvező hatása nagyfontosságú, mert a börtönügyi viszonyok haladása (így például a büntettek erkölcsi osztályozásának az elhelyezési viszonyok megadta lehetősége) a bűnöző hajlam csökkenésével járhat. Kétségtelen az is, hogy bizonyos bűncselekmények megtorlásában a pénzbüntetés szembeötlően célszerűbb a megtorlást és elrettentést tekintve, mint a szabadságvesztés-büntetés. Így például párbajvétség esetén bizonyos esetekben jobb büntetés lehet 1000—2000 pengő pénzbüntetés, mint a pár napos vagy akár hetes államfogház; a duhajkodó és késelő parasztlegényekre kiszabott pénzbüntetés jobb büntetés lehet a pár napi vagy heti fogháznál. Az ily szabadságvesztés-büntetések végrehajtása ugyanis rendszerint csak lerontja az elítéltekben a félelmet a szabadságvesztés-büntetés iránt s így ennek a büntetésnek visszatartó hatása elenyészik.

A törvény értelmében tehát az elzárással büntendő kihágások, valamint a fogházzal és államfogházzal büntendő vétségek most már pénzbüntetéssel is sújthatók vagyilagosan. E vagylagos pénzbüntetésnek összege vétségeknél 50 pengőtől 8000 pengőig, kihágásoknál 10 pengőtől 600 pengőig, ha a kihágást törvény, 200 pengőig, ha a kihágást miniszteri rendelet, 100 pengőig, ha törvényhatósági szabályrendelet vagy államrendőrségi rendelet, 40 pengőig, ha r. t. városi szabályrendelet határozza meg.

Egy pillanatig sem kell arra gondolni, hogy ez a törvényes rendelkezés tulajdonképpen a gazdagoknak kedvez, mert ezek bizonyos anyagi áldozattal a megérdemelt becsukástól menekülni fognak, míg a fizetni

De szeretnék egyszer hazamenni.

*De szeretnék egyszer hazamenni,
Édesanyám sirján megpihenni;
Keresztfáját megcsókolni lágyan:
Nincsen ennél forróbb, szentebb vágyam!*

*Édesanyám odafenn az égben:
Ugy-e látod: nem marad így még sem!...
Lesz még kürtszó, lesz kezünkön fegyver!...
Ugy-e anyám: hazamegyünk egyszer?!*

Zivuska Andor.

Emberke.

Irta : BEÖTHY KÁLMÁN százados.

Mozdulatlanul állott a kijárat mellett Korpási törzsőrmester, csak a szeme kérdezett, kíváncsiskodott némán a tolakodó, hangos tömegben. A mozdonyok nehéz lélegzése, a tolatás, hordárok zaja és az ismerősök kiabálása, — nem érdekelte. Előtte, teste mellett furakodott ki az utas

tömeg; ismeretlenek, ismeretlen szándékúak, akik, ki tudja, milyen tegnapot hagytak maguk mögött. Akiknek szava elhalkult, mozdulatuk lecsendesült, ahogy maguk előtt látták a törvény örét, fürkésző szemmel, mély komolysággal.

Mikor az utolsó siető is elhaladt előtte, akkor se mozdult, mert jött a másik csapat, a beszállók. Ur, cseléd, szoknyás nép s ugra-bugra diáksereg. Itt is elkapott egy-egy pillantást, a többihez raktározva, mert, ki tudja, mikor jön egy körözüvény, egy személyleírás?... Az állomás átjáró volt a végek s a főváros, az alföld s a hegyek világa között, a vonatok félóránként álltak meg fáradtan előtte s indultak tovább szén- és vízteherrel új száz kilométerekre. Hát nem tudni...

Még utána nézett az utolsó vonatnak, aztán elindult lejárni az állomás területét. Alig félóra múlva itt az Asszonya a reggelivel, utána egy-két perc »nyúlalvás«, hogy ismét a vonatokat lessze, figyelje aztán délig, váltásig.

Időben nem hosszú, az igaz. Tán csak annyi, mint a nagyvárosok rendőreié: nem teszi a lábat, a kart, a testet oly fáradttá, mint az őrzőjáratok hava, sara, gödrei, de a szem, a fej, az elme belefárad. Bele, igen, ha becsületesen dolgozik... Hát Korpási törzsőrmester meg másként nem is tud. Hogy mért?... Mert tudta, hogy ott csak becsületesen lehet állni, máskülönben... Hová megy, ha becsülettelen lett egyszer-kétszer?! Hová?... A falujába, becsület nélkül? Nem! Hazudni kellene!... Vissza az Apósáékhoz? Kitartott legyen?... Asszonya is menten otthagyná... Még tán könnyen is... hiszen... mi kötné... Gyerek sincs... Hej, Uram Isten!... Mindig, mindenből ide kell eljutni... Nincs gyerek...

Itt ellágyult Korpási törzsőrmester. Megzavarodott a nyugodtsága és fejébe visszatüledett immáron

nem képes szegények hasonló bűnösség mellett zár alá kerülni. Az igazság az — mondja helyesen a képviselőház igazságügyi bizottságának jelentése —, hogy ez a törvényes rendelkezés gazdagra, szegényre egyaránt vonatkozik.

Lényegbevágó alapja ugyanis a törvény intézkedésének az, hogy *ezt a pénzbüntetést az illető vádlott egyéni, vagyoni és kereseti viszonyaihoz mérten kell kiszabni.*

A bíró tehát gazdagot, szegényt egyformán megmenthet megfelelő súlyos, de a vagyoni és kereseti viszonyokhoz alkalmazkodó pénzbüntetés kirovásával a szabadságvesztés-büntetéstől, a becsukatástól. A szegény ember tehát éppen úgy igyekezni fog szabadulni a fogháztól még a pénzbüntetés hosszabb időn át való törlesztése árán is, mint a gazdag.

Mindebből kiki beláthatja, hogy a törvénynek ez a rendelkezése nagy jelentőségű, mert megfelelő alkalmazásában emeli az erkölcsi közfelfogást, csökkenti a bűnöző hajlamot s a megtorlás célszerűbb alkalmazásával is bűncselekmények apadására vezet.

A törvénynek ez az üdvös hatása azonban csak akkor jelentkezhetik, ha a bíróságnak módjában van megválasztani, melyik vádlottal, mikor, mily esetben alkalmazza ezt a törvényes intézkedést.

Az elmondottakból következik, hogy a bíróság ezt az intézkedését nem éppen belátása szerint, még kevésbé öletszerűen, hanem a vádlott egyéni, vagyoni és kereseti viszonyai ismeretében alkalmazhatja a törvény céljának megfelelő módon.

Amde nagy kérdés, hogy rendelkezésre állnak-e egy bűnügyben olyan adatok, amelyek alapján az elítélt egyéni és vagyoni viszonyai megbízható módon

megállapíthatók. A tapasztalat, sajnos, azt mutatja, hogy csak a legritkább esetben van tárgyi adat a vádlott egyéniségének biztos megállapítására, valamint arra, milyen a vagyoni helyzete, mi a jövedelme és keresete.

A vádlott egyéniségére a bíróság rendszerint a bűncselekmény elkövetésének körülményeiből, az eljárás során tanúsított magatartásából, valamint az általa bementett személyi viszonyokból szokott következtetni. Tekintve a bírák hivatásbeli avatottságát, műveltségét és tapasztalatait, a vádlott egyéniségének megrajzolása ezen az alapon közepes biztossággal mindig megállapítható annyira, hogy a bíró a büntetés mértékének meghatározásánál ezt a körülményt ítélete egyik pillérévé teheti.

Nem így van azonban a dolog a vagyoni, kereseti és jövedelmi viszonyok megállapításával. Hiteles értesülései ezekről a bíróságnak rendszerint nincsenek. Az úgynevezett vagyoni bizonyítványokat a községi előjáróságok csaknem kivétel nélkül felületesen állítják ki, sőt nem egyszer abban az adatban is, amelyet feltüntetnek, megbízhatatlanok. Emellett a legtöbb esetben megelégszenek azzal, hogy a vádlott ingatlan vagyonára vonatkozó adatot vetik papírra, a gondosság és pontosság minden nyoma nélkül, ha pedig hivatalos tudomásuk szerint a vádlottnak a községben nincs ingatlan vagyona, megelégszenek azzal, hogy beírják rá a vagyontalan szót. Nyilvánvaló, hogy a vagyoni állapot megállapítására vonatkozó ez a tényleges helyzet nem zárja ki, hogy nagy jövedelmi és nagy anyagi teherbíró képességű egyének, mint vagyontalan szegények szerepelnek hitelesen a bíróság előtt.

Emellett a bíróságnak azt az igyekezetét, hogy

ezredszer a kérdés: de mért hát? ... Ki vétett kettejük közül oly nagyot, hogy ily nagyon kell érte bűnhődni? ... Neki is, akinek egész belsejét tűz emészt, ha kint a tanyán szurkos, pendelyes kölyköket lovagoltathat a térdén s akit ezért a gyerekek a tanyák szélén versenyt futva, sivalkodva, boldogan várnak... Az asszonyának is, aki sír, ha más porontya kerül udvarukra...

Tódult a levegő Korpási melléből, hogy sóhajtott. Felvette fejét, keményet szorított fogain, egy pillanatig lehunyta szemét, addig, míg e szomorú gondolatoknak búcsút intett, aztán már jólesett hallania, hogy lépése alatt csikorog a pálya kavicsa...

Pár perc... és leülhet a pihenő szobán. Tán már ott is az asszony, kékszemű, hűséges társa...

*

...Pszt! ... Mintha valami neszezne... Hol?... Valami zene vagy ének?... Feje, válla előre les, dobhártyája remeg. Ott, arra! Hirtelen fordul... a farakás mellett... nézd, a csomag... Egy, pólyás gyerek!... Egy utas itt hagyta... Egy ember... Nem, egy gazember, egy állatnál is kevesebb! Az hagyta el...

A nagy, araszos vállu, szuronyos, szíjak övezte, súlyos léptű csendőr csak egy percig volt csendőr. Aztán eltűnt, megsemmisült s helyette egy forró szívű, remegő kezű Ember érintette óvatosan a pólyát. Föléje hajlott, hogy a tűző nap ne bántsa a kicsit. Föléje hajlott s a csupa fehérséggel, az Isten ez elárvult csodás utánzatával szemben szíve imádsággal, szeme meleg könnyel lett tele... Egy percig elfelejtette a maga baját, az Élet mostohaságát: hogy neki nem jutott ily leírhatatlan kincs. Egy percig talán, mert aztán mintha az övé lenne, mintha irigyelné,

féltené valakitől ezt a vélt boldogságot is, széles tenyerét alácsúsztatta óvatosan a pólyának s magához emelte...

S ahogy közeledett lassan feléje Amaz, ez az egyszerű, tisztafejű Ember a gyönyörűségtől mosolyogni kezdett... Az a másik Ember erre nagy búzavirág szemét összehunyorította, majd pislantott hozzá s apró meggyszín szája szegletéből mosoly indult széjjel szépséges arcán, viszonzásul vissza Korpásihoz, akinek a megtelt szíve aztán kibuggyantott két égő könnyet köszönetül. A forró gyöngyök úgy ültek a kis Emberke arcán, mint májusi tiszta hajnalban a harmat a rózsalevélen...

*

A pihenőszobán az Asszony holt-halavány lett, hogy az ura belépett. A kasornyába kötött kávésszilke lepottyant, széttört. Az asszony kezei a kétszeres ijedségtől reszkettek kaptak a szívéhez:

— Imre?!

— Emberke!... Találtam... Nézd!...

A baba, finom pólyában, ragyogó tisztán, sohse hallhatott szilkecsörömpölést, mérgesen kezdett hát nótázni:

— Oá... Oá... Oá...

Korpási félve pillantott az ablakra: nem veszi-e észre valaki a zajt? Az asszonya meg ezalatt, az Isten legremekebb ajándékával, az anyai ösztönnel szorította melléhez az Emberkét. Csitítgatva gügyögött a kis Ismeretlenhez, aki megérezte a puhább érintést, az ő nyelvén való édes beszédet és étkezésre csucsorította a száját...

Korpásiban — míg félrenézett — megmozdult az előbb eltűnt — Csendőr! A bűnöstkereső csendőr. Már felöltött benne a kérdés:

— Kicsoda ez a kicsi? Honnan került ide? Hol a

a tárgyalás keretében kutasson a vagyoni és jövedelmi viszonyok pontos megállapítása végett, sokszor keresztezi a vádlottak hazudozása. Ha felelősség nélkül teheti, a legtöbb ember a bíróság előtt e tekintetben valótlanul mond, ha azt hiszi, hogy ez az érdeke. Van persze olyan ember is, aki milliomosnak tünteti fel magát, ha érdeke ezt kívánja, holott a koldussal áll e tekintetben egy színvonalon. A legtöbb ember azonban szegénynek iparkodik magát feltüntetni, vezetnek ebben éppen a gazdag emberek, mert azt remélik, hogy súlyos pénzbüntetéstől és vagyoni elégtételtől szabadulnak meg így.

Új és szilárd alapokra kellene tehát fektetni éppen a II. Bn. 4. §-a helyes alkalmazása érdekében, de az igazságszolgáltatás általános érdekei szempontjából is a vagyoni és kereseti (jövedelmi) viszonyok kipuhatolásának kérdését. Sajnos, hiányoznak e tárgyban a megfelelő kormányhatósági utasítások és rendelkezések, amelyek pedig vannak (mint a vagyoni bizonyítványoknál láttuk), elhanyagoltan kezeltetnek.

Addig is tehát, míg ezt a kérdést megfelelő módon szabályozzák s aminek nem lenne szabad késnie, nagy feladat vár a csendőrségi nyomozásra.

A bíróságoknak eddig is örömük telt abban, ha egy csendőrségi jelentés annyira lelkiismeretes és pontos volt, hogy ebben a tárgyban is megbízható és odavágó adattal szolgált. Ezentúl kétszeres jelentősége van annak, ha a csendőrségi nyomozás a gyanúsított vagyoni, kereseti és jövedelmi viszonyait megbízható adatok alapján feltünteti. Meg kell jegyezni, hogy ez nem lenne a csendőr részéről túlmunka, ami nélkül a nyomozás még nagyon jó lehet, hanem a mostani

szülője, ki lehet? Jött-e valamelyik vonattal vagy elment? Atutazott? Szív vagy ördög lakott-e benne?... Hol keresse, merre nézze?...

Az asszonyban az Anya nőtt, erősödött azokkal a csodálatos erőkkel, mikkel csak egy Anya rendelkezhet és féltetheti a gyereket. A tisztalelkű, sóvárgó asszony diadalmasan érezte, hogy a kis Emberke jó barátjának érzi, látja, hiszen, ahogy puha, kövér nyakához ér az ajka, cseng a kacaja, mintha ezüstlapra gyöngyszemek hullanának...

*

Maguk se vették észre, a kicsi megzavarta szavukat. Allottak némán, nem szólva egymáshoz. Verekedtek önmagukban... Az asszony félt szólni, mert tudta, hogy első kérdése: mit tegyünk vele? az urából komor, fájdalmas, nehéz szavakat fog kiváltani, hisz az ura most már elsősorban *csendőr* kell hogy legyen, válaszában is... Korpási melle zihált: ha szól, az, amit mondhat, az asszonya hirtelen feltámadt érzéseit fogja kegyetlenül szétmarcangolni, az *anyát* bántja meg és megszínesedett perceit fogja megölni...

Zsongott, zúgott a feje. Ugy üldözték egymást a gondolatai, mint haragos vizen a hullámok egymást. Verekedett benne az Ember, a családot vágyó, imádó Ember, a kemény, a törvényt szerető, büntérző Csendőrrel. Verekedett, dacolt, vitatkozott a Szív s az Ész... És a birkózásból a gyorsvonat dübörgése szabadította ki Korpásit, aki mint csendőr, ott kell hogy álljon a perronon...

*

Mint a kábult, italos ember, úgy nézte végig a gyors utasait. Mire visszatért, asszonya s a kis Emberke sehol se voltak...

Fellélegzett és mosolygott...

jogállapot szerint ez már hozzátartozik a nyomozás céljához és törvényes szakszerűséggel illeszkedik a nyomozás kereteibe.

Hirnevének öregbitése is megkívánja, hogy a csendőrség az újabb jogfejlődés megkívánta követelményeket szemmel tartsa s ezekhez alkalmazkodjék. Láttuk, mekkora fontossága van a gyanúsított vagyoni helyzete ismeretének a bíróság előtt, láttuk, mily akadályok állnak az útban, mikor e kérdést tisztázni kell. Nem is nagyon nehéz feladat teljesítésére hívjuk fel tehát a figyelmet, mert hiszen a csendőr a helyi viszonyokkal ismerős s minden alakiség nélkül szerezhethet magának pontos értesüléseket. Viszont, ha ezt a munkáját pontosan és megbízhatóan végzi el, méltán fog aratni elismerést és méltán fog szolgálni a hivatásbeli kötelesség lelkiismeretes és szakszerű teljesítésében más intézményeknek mintaképül.

Ajánljuk tehát, hogy a csendőrségi tényvázlat a bűncselekmény taglalására vonatkozó rész után »a gyanúsított vagyoni, jövedelmi és kereseti viszonyai« cím-mel külön részben foglaljuk a gyanúsított vagyoni helyzete dolgában a járőr tudomására jutott adatokkal. Fontos követelmény az, hogy a tényvázlat eme megállapításai éppen úgy fedjék a valóságot, mint a tényvázlat többi részei. Súlyos hiba lenne szóbeszéd alapján bevenni valamely adatot, amely később helyt nem állónak bizonyulna. Ha a puhatolás e tekintetben eredménnyel nem jár, inkább mellőzni kell a kérdéssel való foglalkozást. Hangsúlyozzuk ismételten a dolog fontosságát különösen olyan esetekben, amidőn a gyanúsítottnak semmi lefoglalható vagyona nincs, mert például szüleinek vagy másnak háztartásában él. Nem kell bővebben magyarázni, hogy ily esetben is az ítékezés szempontjából mekkora jelentősége van a helyzet ismeretének akkor, ha ez a háztartásbeli egy vagyonos gazdának legényfia vagy egy szegény zsellérnek otthon dolgozó leánya.

Adott esetben annak is nagy jelentősége lehet, ha a járőr e kérdés tárgyalásánál a gyanúsított életmódjára is kitér. Fontos lehet, hogy a gyanúsított pazarló, kocsmazó, költekező életmódot folytat-e vagy pedig szerény viszonyok közt él-e, adósságokban, terhes családi viszonyok között. Lehetséges ugyanis, hogy egy nagyszámú családot eltartó, küzködő életet folytató gyanúsított egészen szegény embernek tekinthető a törvény alkalmazása szempontjából, ha van is ingatlan vagyona.

Semmi kétségünk különben, hogy a magyar csendőr azzal a helyes érzéssel és katonás pontossággal fogja végezni ezt a dolgot is, amely mindenkor jellemezte.

III. Károly király idejében, a XVIII. század első felében, mindegyik vértess ezrednél 1—1 karabélyos századot szerveztek élite-csapat gyanánt. A karabélyosoknak egyforma fekete lovai voltak; szuronyos hosszú karabélyt, továbbá az egyenes vértess pallos helyett görbe kardot viseltek ruhájuk díszes, kalapjuk arany paszománnyal volt szegélyezve. A nehéz csizmák helyett gamásnit vagy könnyű csizmát hordtak. Csakis kiváló embereket osztottak be közéjük. A karabélyos század, az ezred többi századainak 70—89 emberével szemben 94 emberből állott. Különleges hadi vállalatokhoz több vértess ezred karabélyos századát összevonták; majd 1767-ben az összes ilyen századokból két állandó karabélyos ezredet szerveztek, amelyek 1798-ban vértess ezredeké lettek (a világháború végéig fennállott 1. és 3. dragonyos ezred). A karabélyosok alkották az akkori hadsereg lovasságának legelitesebb csapattestét.

A versaillesi országos csendőrtisztí és altisztí iskola.

A francia birodalomnak nem Páris a katonai központja. Párisban csak elvétve lát katonát az ember, azt is inkább legénységbelit. Tisztet a legritkább esetben. Annál több katonát lehet azonban találni a környék városaiban, legkivált Versaillesban. A legragyogóbb francia királyok székvárosa még XIV. Lajos idejében fontos katonai gócpont lett, ez a jellege még fokozódott a különböző császárságok és köztársaságok alatt. Ma, a harmadik köztársaság idején a mintegy nyolcvanezer lakosú Versailles népének jelentékeny részét katonák és azok hozzátartozói teszik. Az igen nagy helyőrségen kívül temérdek az idevezényelt katonai egyének száma, akik a különböző *école d'application*-okat, azaz tanfolyamokat és iskolákat látogatják. Tíz katona közül nyolc azzal felel a kérdezősködő idegennek, hogy magam is járatlan vagyok itt, nem vagyok idevaló.

E nagyszámú katonai iskola és tanfolyam között nem könnyű megtalálni az országos csendőrtisztí és altisztí iskolát. Az intézmény hivatalos neve *École d'officiers et aspirants de la gendarmerie*, ami magyarul ezt teszi: a csendőrség tisztjeinek és jelöltjeinek iskolája. Az épületre azonban nem ez a név van festve, hanem csak ennyi: *École d'application de la gendarmerie*. Az »*école d'application*« megjelölést használják mindenfajta katonai iskolára, például a hadiiskolának *école d'application de la guerre* a neve, a legfőbb tüzérségi tanfolyamnak *école d'application d'artillerie*.

A magyar látogató nagyot csalódik, mikor meglátja ezeket a legmagasabb francia katonai képzőintézeteket. A mi modern, tágas, szép katonai épületekhez szokott szemünk alig tud megbarátkozni az öreg várfalakba, ásatag házakba dugott nagyhivatású intézmények külső megjelenésével. Budapesti szép csendőrségi laktanyánk mellett messzire elmarad a versaillesi *Caserne D'Anjou*, a francia csendőrség legmagasabb tanfolyamának otthona. Régesrég kis főúri ház ez, a várbeli régi levéltárra emlékeztet. Igénytelen, de tiszta (amit nem minden francia katonai épületről állíthat nyugodt lélekkel az ember). Kivülről nem állítanak őrszemet, címer sincsen az épületen, csak a felírás. A becsukott ajtót kinyitva, egy kakiruhás, pirosfezes néger katona szalad mosolyogva a látogató elé; ezekből bőven jut mindenüvé s Páris környékének helyőrségei tele vannak velük. Az ügyeletes szolgálatot azonban már fehér francia látja el, egy csendőraltisztt.

Az iskola parancsnoka ezredesi rangjelzést visel. Eleintén kényelmetlenül érzi magát a »volt ellenség«-gel szemben, azt hiszi, katonai titkokat jövek kifürkészni ide. Egy-két magasztaló szó a világ csendőrségeinek nagy mintaképéről, a francia csendőrségről, azonban hamarosan barátságossá, sőt előzekennyé teszi.

A versaillesi csendőrtisztí és altisztí iskola úgy a *huszonnyolcezerfőnyi* franciaországi csendőrség, mint a gyarmati csendőrség számára képez ki tiszteket és altiszteket. Tisztek számára bennlakás nincsen, a tisztahallgatók kint laknak tetszésük szerint a városban. Számosan családjukat is idehozzák a tanfolyam tartamára. Az aspirant-ok, vagyis az altisztihallgatók azonban bent laknak közös termekben. Szombat déltől hétfő reggelig mindenki teljesen szabad. Az előadások reggel 7-től 11-ig, délután 2-től 4-ig, olykor 5-ig folynak. A tanfolyamok időtartama tíz hónap.

A tisztí tanfolyamon most huszonöt hallgató van, főhadnagyok és századosok vegyesen. A legidősebb hallgató, egy százados, harmincnyolcesztendő. A hadseregből sokan lépnek át csendőrségi szolgálatba, viszont számos csendőr-

tiszt a hadsereg egyéb csapatainál vél boldogulást találni. Külföldi hallgatók is vannak a tisztek között, leginkább a kisántánt csendőrségeiből; most a francia védnökség alatt álló Szíriából vannak idegen tisztí hallgatók.

Az iskolának a parancsnok ezredesen kívül voltaképen csak két csendőrszakelődője van, akik a csendőrségi szolgálati szabályzatot és utasítást, meg a csendőrségi irodai ügyvitelt tanítják. A többi tárgyat a Versaillesben lévő különböző katonai szakiskolák és tanfolyamok oktatói adják elő, ezek tehát az igazi csendőrnevelésbe nem is avatkoznak bele. A katonai szaktárgyak általánosságban egyeznek a mieinkkel, csupán a mozgósításra, a fegyvergyakorlatokra és az ujoncbevonultatásra vonatkozó törvényeket és rendeleteket tanulják behatóbban, a francia csendőrségnek ugyanis igen jelentős szerepe van e ténykedések körül.

Fél is a parancsnok tölem, a »régí ellenségtől«, mikor erről esik szó. Sejtelmes kijelentéseket tesz, angolul, meg németül kezd hozzám beszélni, hogy tud ám ő másképp is, nem csupán franciául. Megnyugtatom, nem viszem el a versaillesi Caserne D'Anjou nagy titkait Magyarországra s a magyar csendőrképzés színvonaláról, a legújabb csendőrségi oktató intézményekről (nyomozók, közlekedési csendőrök tanfolyama) tájékoztatom.

A szorosabb értelemben vett kriminalisztikai tudnivalókat, a bűnügyrendőri technikát polgári szakemberektől tanulják a francia csendőrtisztek és altisztek is. E célból beküldik őket Párisba az igazságügyi rendőrség (police judiciaire) intézetébe, mely a Szajna Cité nevű szigetén, a Palais Justice történelmi nevezetességű épületében van.*) A police judiciaire igazgatója, *Guichard*, meg a bűnügyi laboratórium és bűnügyi nyilvántartó vezetője, *Bayl*, itt a szakelődők. A kriminalisztikai szakelőadásokat a detektív-tanfolyam hallgatóival együtt hallgatják a csendőraltisztek, a tisztek pedig a magasabb rendőri (tisztí) tanfolyamokon vesznek részt. Ez a párisi rendőrlaboratórium és bűnügyi nyilvántartó, melyet Bayl vezetésével szintén megtekintettem, igen jól felszerelt országos intézmény, mely azonban helyszűke miatt nem képes tovább fejlődni. A francia csendőrképzés szükségleteit rövidebb kiképzés is teljesen kielégíti, miután az ilyenmő feladatokat nem a csendőrség végzi, hanem az igazságügyi rendőrségi úgynevezett *brigade mobile* (nem tévesztendő össze a csendőrség brigade mobile-jével!). A csendőrségnek Franciaországban tehát inkább csak helyszínmegővő és értesítő szerep jut a nagyobb bűncselekmények körül, a tulajdonképeni nyomozást a közbiztonsági igazgatóság (*sureté général*) mozgó brigádjainak polgári egyénei (detektívjei) végzik, vizsgálóbírói utasítás szerint természetesen.

Ugyancsak Párisban, az egyetem törvényszéki orvostani intézetében hallgatnak a jelöltek törvényszéki orvostani előadásokat.

A versaillesi intézet berendezése túlon túl egyszerű, mondhatnám katonásan rideg. A parancsnok szobájában például gyalult asztal van néhány székkal, a mellette lévő szoba az ügyeletes altiszté, ebben vannak egy deszkán a szükséges kézikönyvek, törvény- és rendelőkötetek. Ugyancsak itt dolgozik az iskola irodamestere, egy altiszt is. A termek hasonlóan igénytelenek.

— Nincs is szükségünk különre, — hangsúlyozza előttem a parancsnok — fölösleges csendőrtisztí és altisztí karunkat igényességre nevelnünk.

A tanulás könyvek és jegyzetek alapján történik, a vizsgáztatási rendszer a mienkhez hasonló.

Lovardája nincs az intézetnek, a hallgatók a versaillesi központi lovassági iskola lovardáját használják. A motor-

*) Franciaországban a bűnügyi nyomozás feladatait nem az általános örködő rendőrség vagy csendőrség, hanem az erre a célra külön felállított igazságügyi rendőrség (police judiciaire) végzi.

vezetés körül elsajátítandó ismereteket viszont a gépkocsizó csapattest versaillesi iskolájában kapják meg.

Ugyancsak a katonaság keretén belül ismerik meg a tűzoltói tudnivalókat. Párisban ugyanis a tűzoltói munkakört nem hivatásos tűzoltók, hanem rendes sorkatonák látják el, akik a tűzoltóezred kötelékébe tartoznak. Ezt a *sapeur-pompier* (árkász-tűzoltó) csapattestet még Bonaparte Napoleon állította fel, első csendőrcsapattestjeivel egyidőben. (Nem érdektelen megjegyezni, hogy e tűzoltókatonák puskával is fel vannak szerelve, míg ugyanakkor a csendőrök csupán revolvert viselnek.) A versaillesi országos csendőrtiszt és altiszt iskolája hallgatói a tűzoltóezrednél nyernek elméleti és gyakorlati kiképzést tűzoltástanból.

A párisi városi csendőrség, vagyis a *garde républicaine* tisztjei és altisztjei szintén a versaillesi école d'application de la gendarmerieben nyerik kiképzésüket, úgyszintén a vidéken dolgozó *garde mobile* tagjai is.

Az intézet a hadügyminisztérium csendőrségi igazgatóságának vezetése alatt áll, látogatására is itt kell engedélyt kérni a magyar követség ajánlólevelével.

*

Látjuk az elmondottakból, hogy a francia csendőrség legfőbb képzőszerve nem teljesen önálló, zárt egységű intézmény, hanem inkább csak a hallgatók gyülekező helye sokféle, csupán az órájára bejövő szakelőadóval. Hogy ez egységes csendőrtestületi szellem kialakulására elegendő-e, néhány látogatásból nehéz megállapítani. Az iskola parancsnoka igennel felel a kérdésre és hallgatóiról általában elismeréssel nyilatkozik.

A versaillesi országos csendőrtiszt iskolája tízhavi tanfolyama felett semmilyen más tanfolyam nincs. A törzstiszteknek sem kell tehát végezniük semmiféle egyéb tanfolyamot.

Kilián Zoltán.

KATONAI ISMERETEK.

A burkolás.

Írta: ÜREGDY-NAGY LÁSZLÓ százados

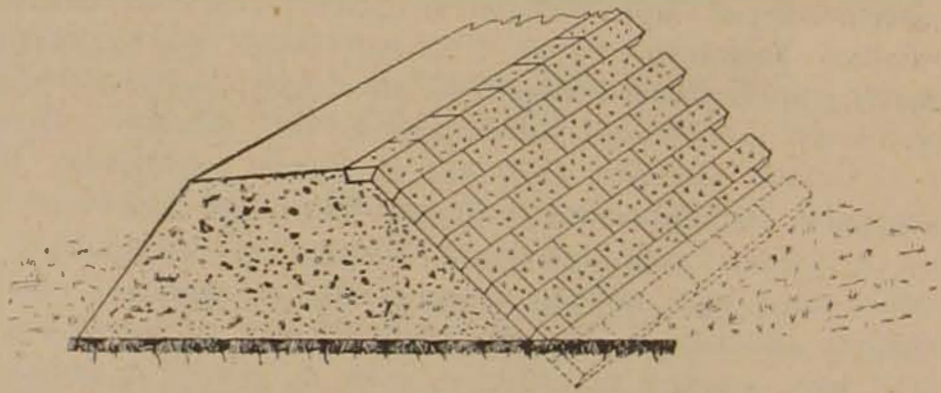
Burkolás alatt valamely erősítésnek egyrészt az időjárás viszontagságai, másrészt egyéb erőszakos megrongálás (letaposás, ágyútűz) elleni megvédését értjük. A burkolás olyképen történik, hogy a védendő tárgyat ellentálló anyaggal befedjük. De burkolnunk kell akkor is, ha homokot, földet, kavicsot, kötörmeléket és hasonló laza anyagokat a természetes lejtőnél meredekebb lejtőbe akarunk szorítani, mert ha ezt elmulasztjuk, akkor hiába töltjük fel az oldalsíkon meredekre, azok önsúlyuk nyomásának ellentállni nem tudván, rövidesen a maguk meghatározott természetes lejtőjében helyezkednek el. Ez a természetes lejtő minden anyagnál más és más. Végül a burkolás sok esetben a rejtőzéshez is segít. Pl. réten a gyeptégla.

Minden burkolás csak akkor tartós, ha az alapja a talajban gyökeredzik. Nem elég tehát pl. a gyeptéglát csak egyszerűen rátenni a mellvédre, mert így nem köt s maga is alá lévő vetve a nehézkedési törvénynek, helyéről könnyen elcsúszik. Ellenben szilárd alapot kell adnunk a burkolásnak azzal, hogy az alsó szélét legalább 0.30 méterre a földbe süllyesztjük.

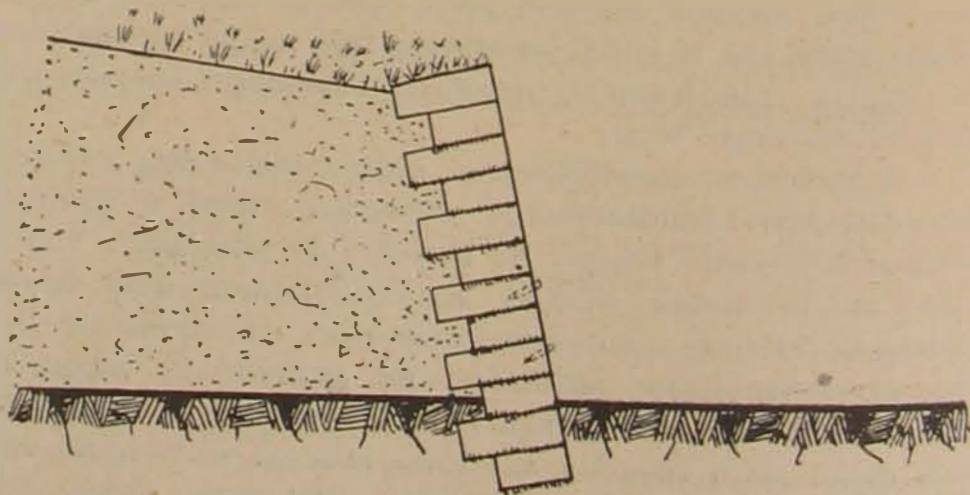
Hevenyészett erősítésnél csupán a gyeptégla, homokzsák és futólagos rőzseburkolás jöhet számításba, annál is inkább, mert a terepen körülbelül csak ezek előállítására szükséges anyagok találhatók meg.

A gyeptégla, mint a neve is mutatja, alakjában teljesen hasonlít az égetett téglához. Legerősebb akkor, ha zsíros, nedves, finomszálú fűvel sűrűn benőtt földből vágjuk. Előállításához csupán ásó szükséges, de gyorsabb a munka, ha van hozzá egy lécs vagy deszka, amelynek segítségével vághatjuk a téglákat. Léc segítségével a gyeptéglavágás abból áll, hogy az ásót a lécs mellett merőlegesen lenyomjuk a földbe. Ha eképen néhány gyeptéglát körülvágtunk, azokat az ásóval egyszerűen kiemeljük. Ha a lécen a téglaméreteit is megjelöljük, akkor a legnagyobb munkateljesítményt érhetjük el. A szokott méretek: hosszúság 30 cm., szélesség 20 centiméter, vastagság 10 cm.

Kétféle gyeptéglaburkolást különböztetünk meg. És pedig: lapos és réteges gyeptéglaburkolást. A lapos gyeptéglaburkolást természetes vagy annál laposabb lejtők burkolására használjuk. A gyeptéglákat kötésben rakjuk le, ami azt jelenti, hogy az egymás mellett elhelyezett gyeptéglák érintkező oldalai a következő sorban lévő gyeptéglák közepére fedeznek, úgy tehát, amint a kőművesek építik a téglafalat. Mindegyik gyeptéglát külön-külön le kell cövekelnünk.

A réteges gyeptéglaburkolást meredek lejtők burkolására használjuk. Ez vastagabb s ezért erősebb burkolási mód, mint a lapos gyeptéglaburkolás s éppen ezért ellentállóbb is. A réteges gyeptéglaburkolásnál elég minden második téglát lecövekelnünk.

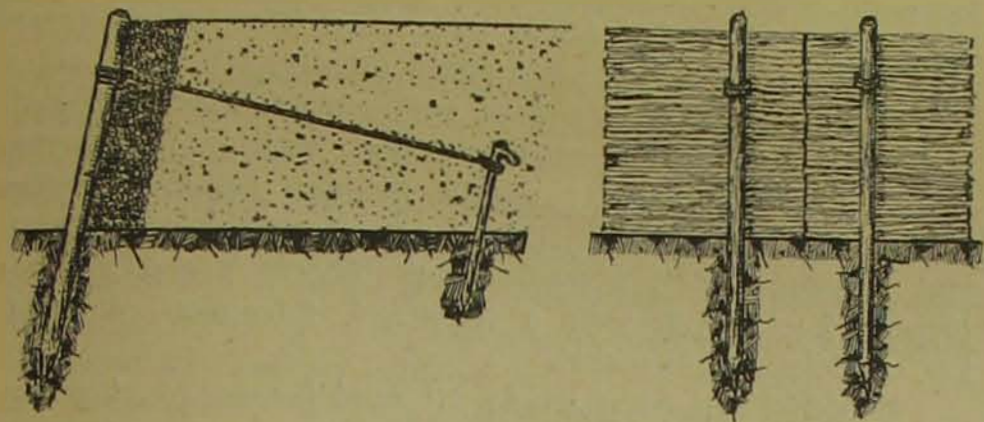

Ahomokzsák egy 60 cm. hosszú és 40 cm. széles vászonzsák, melyet porhanyós földdel vagy homokkal töltünk meg és a zsák száját bekötjük. Legcélszerűbben sziklás talajon a tüzelőállások mellvédjeinek burkolására használjuk. Nem tartós.

Ha ellenállóbb és hosszabb időre szóló burkolást akarunk készíteni, akkor futólagos rőzseburkolást alkalmazunk. Ezzel bármilyen meredek lejtőt burkolni tudunk és éppen ezért kiválóan alkalmas a tüzelőállások mellvédjeinek burkolására.

Rőzse alatt 1—3 méter hosszú, 1—5 cm. vastag galyakat értünk, amelyeket legkönnyebben bokrokról és bozótokról vágunk. A fűzfa rőzséje a leghajlékonyabb, tehát a legjobb.

Futólagos rőzseburkolás:

Rőzsével futólagosan úgy burkolunk, hogy a kijelölt helyen a vastag tartócövekeket a rőzse hosszúságának megfelelően a földbe verjük. A cövekek beverés után egy kissé a merőlegestől befelé hajolva álljanak, hogy ellenállásuk nagyobb s a tüzelés mögöttük kényelmesebb legyen. Azután néhány centiméter magasan és legalább 15 cm. vastagságban a cövekek mögé helyezzük a rőzsét. Ennek megtörténte után a rőzseköteg mögötti részt földdel feltöltjük s a földet ledöngöljük. Ez így történik folytatólagosan addig, míg a burkolással a kívánt magasságot el nem érjük, jobban mondva a cövekek magasságáig. A rőzsekötegek végén lévő cövekeket (dorongokat), midőn a burkolással azok magasságának körülbelül feléig értünk, dróttal erős kampós cövekekhez erősítjük, amint az az ábrán látható. Így a burkolás tartós lesz.

A megerősítésre, azaz a rőzse leszorítására használt dorongok vastagsága a mögéjük tett rőzse erősségétől és a reá nehezedő földtömeg magasságától, tehát súlyától, függ.

A rőzsét vágjuk rövidre, körülbelül egy méteres hosszúságú darabokra, mert hosszabbal nehéz dolgozni és a tüzési tűz esetleges rombolása után a hosszú rőzséből álló burkolás nehezen javítható.

Ha a csendőrökkel egyetlen egyszer burkoltatunk, teljesen elegendő. Az később magától is menni fog s így az egyszeri gyakorlás is a bemutatás jellegével birjon, hogy az embereknek a fogalmak és az elnevezések ne maradjanak idegenek.

Az akadályokról.

Az akadályokkal szemben támasztott harcászati követelményekre nézve az alábbiakat jegyezzük meg:

Az akadály:

a) rejtve legyen, hogy ne árulja el állásainkat az ellenségnek,

b) ne legyen párhuzamos az állásainkkal, mert ezzel egyrészt szintén árulója lehet azoknak, másrészt a párhuzamosan vont akadályok szétrombolására szánt ellenséges tüzési tömegtűzbe fedezékeink is beleesnek,

A puská hordtávolsága az 1835. évi gyakorlati szabályzat értelmében elméletileg 250 lépés volt, mert a célvonalat a céltárgy fejénél feljebb emelni már nem lehetett. Lovasra azonban 300 lépésig lehetett tüzelni, mert magasabb céltárgyat mutatott. A távbecslést 400 lépésig gyakorolták,

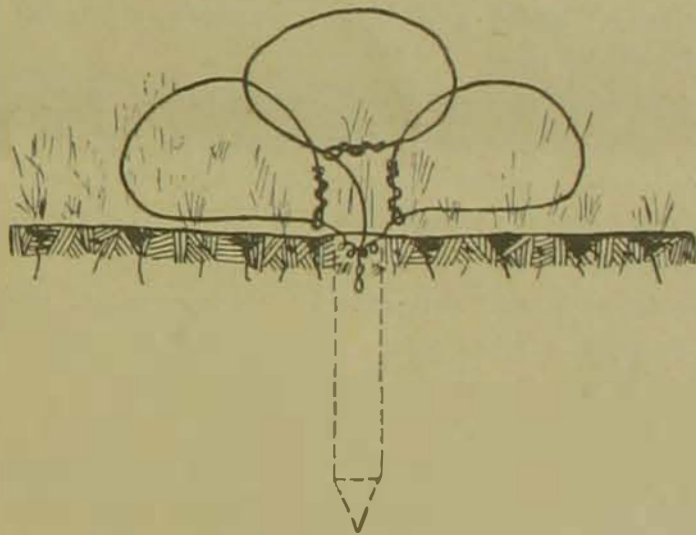
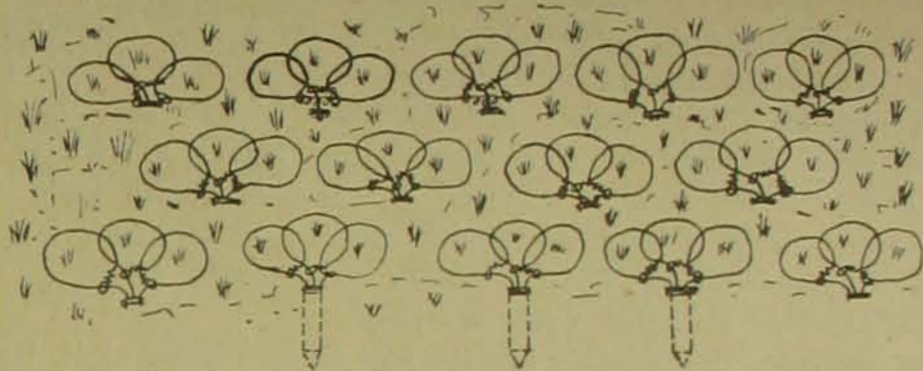
c) legyen olyan távol az állásainktól, hogy külső szélről az ellenség kézigránátjait ne dobhassa be a fedezékekbe, végül

d) oldalozó tüzünkben álljon.

Ezeknek a kérdéseknek bővebb tárgyalására most nem térhetünk ki, mert már a bevezetésben is csak azoknak a mesterséges akadályoknak technikai elkészítését tűztük magunk elé feladatul, amelyeket az egyes emberek önerejükkel — és úgyszólván műszaki előképzettség nélkül — el tudnak készíteni.

Ezek közül nézzük meg elsőnek a *dróthurok* akadályt, amely könnyen és gyorsan készíthető. Ennek egyes részeit sakktáblaszerűen, esetleg rendszertelenül helyezzük egymás mögé.

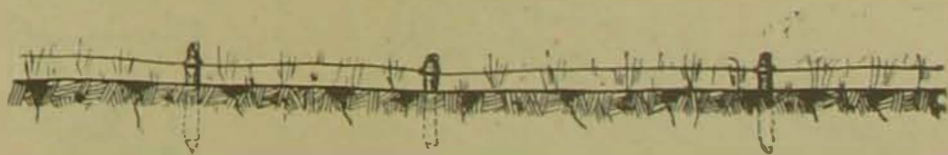
Egy-egy három egymásba fűzött dróthurokból áll, amelyek egyikébe lépve, az az ember lábára szorul. Síma drótból készül. A hurkok végeit oda kell szegezni a cövekhez. Alacsony, igen jól rejthető akadály, de értéke kevés. Közvetlenül a tüzelőállásunk előtt nem, csak attól távolabbra fek-

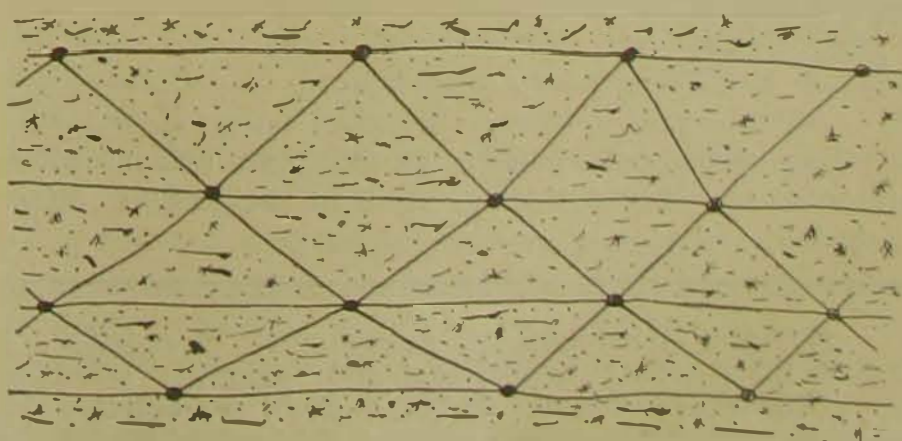
tetve vesszük hasznát annyiban, hogy vele az ellenség előnyomulását bizonytalanná tesszük.

Hasonló értékű a *buktató akadály*. Készítése is egyszerű.

Oldalnézet:

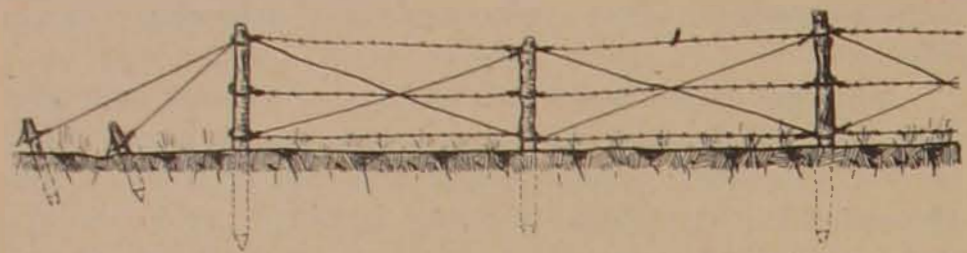

Felülnézet:

Síma drótból a föld felett 20 cm-re *lazán* húzzuk ki a drótot. A cövekekhez odaszegezzük.

Ha időnk van az elkészítéshez, állásaink előtt a tüskés drótkerítést alkalmazzuk a leghatásosabban. Nehezen tönkretételű és eltávolítható akadály, melyet, ha egymás mögött több sorban telepítünk, olyan akadálymezőt nyeriünk vele, amely még manapság is a legjobb. Különösen hatásos akkor, ha két-három sort állítunk szorosan egymás mögé s azután néhány méternyi hézagot hagyva, újból két-három sor drótkerítést húzunk. Az egyes kerítéssorok közé esetleg buktató drótakadályt helyezhetünk el.

Készítése: a cövekeket körülbelül három méterre verjük le egymástól és síma dróttal átló irányában összekötjük. A cövekeket ugyancsak síma dróttal mindkét oldal felé lehorgonyozzuk. Azután tüskésdrótból három sort húzunk ki *lazán* egymás fölött. A legalsó drót legyen 20–30 cm.-re a föld felett, nehogy könnyen el lehessen vágni, vagy átgázolni rajta. A tüskésdrótsorok csak olyan magasak legyenek egymás fölött, hogy közöttük ne lehessen átbújni.

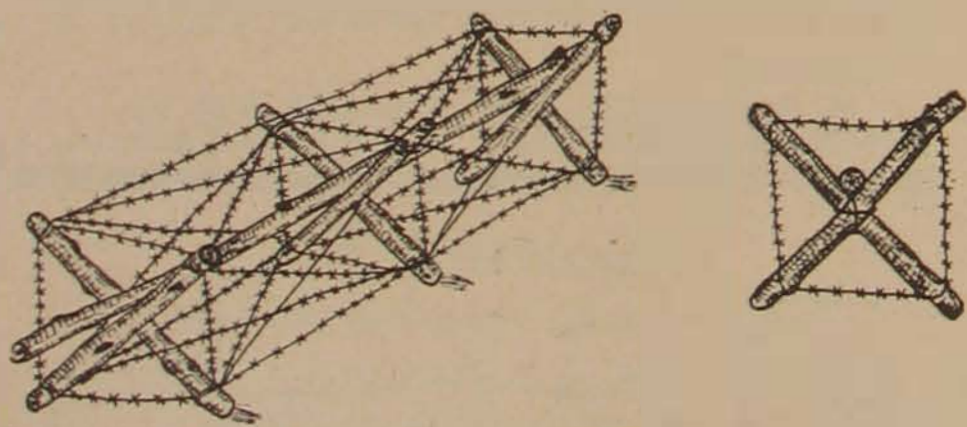
Ezt az akadályt nehéz elrejtteni.

Minden drótakadály készítésénél tartsuk szem előtt, hogy azon annál könnyebb rést nyitni, minél feszesebben húztuk ki a drótokat. Ezért a drótokat egyenesen húzzuk ki ugyan, de ne feszítsük meg.

A tűzérőség tömegtüzével egybeépített széles akadálymezőket könnyen hasznavehetetlenné tesz, ez az oka annak, hogy sohasem építünk egymással összefüggően két-három sor drótkerítésnél többet. Ezek között 20–30 méter távolságot hagyunk és megismételjük a telepítést.

A drótokat kettős szögekkel — úgynevezett drótkapcsokkal — mindig a cövekekhez kell erősíteni, hogy egy helyen megszakitva, ne legyenek felgombolyíthatók.

A *spanyolbakot* akkor használjuk, ha nincs időnk akadályt telepíteni, vagy pedig, ha azt az ellenséges tűzhatás még éjjel sem engedi meg, végül pedig akkor, ha a fagyott vagy sziklás talajba nem tudunk cövekeket verni. A spanyolbakokat hátul az állások mögött készítjük el és már elkészítve toljuk a tüzelőállások elé.

Ugy egymáshoz, mint a földhöz oda kell erősíteniük. Járőrök stb. közlekedésére azonban helyenkint átjárókat hagyunk szabadon.

1777-ben takarékosági szempontból elrendelték, hogy minél több katona szabadságolandó; elég, ha századonként csak 60 ember marad, de ezek közül is annyi küldhető munkaszerezés vagy egyéb végett szabadságra, amennyit csak megenged a szolgálat ellátása,

Régi bűnesetek, régi nyomozók.

Azokról az időkről akarok itt megemlékezni, amelyek a régi betyárvilág romantikáját, a magyar ősnnyomozó pandúrvilág vakmerő kalandjait teszik emlékezetessé; azokról az időkről, amikor még a nyomozás segítségére nem állott rendelkezésre sem vasút, sem távirat, telefon, amikor a bűnöző ártalmatlanná tételénél nem volt kéznél modernül járó bilincs, pontosan működő ismétlőpisztoly, vagy fegyver, arról az időről, amikor mindezt a szívós kitartás, a körmönfont ravaszság, a személyes erő és vakmerőség pótolta.

Azokról az időkről akarok írni, amikor vakmerő csendbiztosaink úgyszólván egész életüket szekéren, nyeregben töltve járták a hatalmas nagy magyar Alföld délibábs rónáit, pusztáit, nádasait, erdőit, ingoványait, hogy a hatalmas sereggé fejlett bűnözők nagy táborát gyengítsék s a törvény kezére juttassák a lókötokeket, tolvajokat, útonállókat, rablókat, gyilkosokat.

Meglehetősen nagy anyag áll rendelkezésemre, hisz egy pár neves csendbiztos személyesen ösmertem. Egy-kettőnek feljegyzései is nálam vannak, de sokszor hallottam, amikor beszélgetés közben megemlékeztek véghez vitt cselekedeteikről s mert az ő munkájuk ma is nagyban hasonlít a csendőrség külső szolgálatához, azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha megismertetem a pandúrszolgálat szervezetét, a kort, amelyben működtek, a bűnözők lélektanát, a leggyakrabban előforduló bűneseteket, azok okát és körülményeit. Nem lesz érdektelen tudni, honnan termett a pandúr, a betyár, kik voltak ennek is, annak is segítő társai, kikből támadtak a besúgók, az orgazdák.

Ezek megismertetése után majd elbeszélek egy pár nagyobb bűnesetet, annak részletes nyomozását, a kiderítés módját, amelyből meglátjuk majd azt, hogy azok a régi magyar csendbiztos nyomozók ugyancsak talpig emberek voltak s igen sok esetben életük kockáztatásával vakmerő elszántsággal megragadták a bűnöst és az igazságszolgáltatás kezére juttatták.

Visszaemlékezvén a régiekről, újra életre támad a vadvirágos róna, délibábot játszó pusztá, előttiünk legel a ménes, ott delel a gulya, vásáros karavánok sora halad holmi poros ott delel a gulya, vásáros karavánok sora halad hosszú poros ködben. Nyöszörög a kútgém. Himbálja a futószél a csárda forgács cégérjét. Hangzik a cimbalom, régi bús-vídám népdalokat éneklő virtuskodó legények erőpróbáiban gyönyörködik a szem. Majd mély, néma csend... Felvillan a fokos... Dörren egy szür újjából előkapott rozsdás pisztoly. Az ivóban elvágódik valaki. Egy másik lóra kap s mint a fergeteg, szágúld ki a pusztába, mely örökre elnyeli a menekültöt. Nem hallani róla éveken át... Azután egyszerre új hőse van a pusztának: Angyal Bandi, Patkó, Vig Miska. Új nóta jár róluk. Ki tudja, melyik menekült el akkor?

I.

Közbiztonsági állapotainkról az 1848 előtti időkből kevés összegyűjtött anyag áll rendelkezésünkre. Az erre vonatkozó adatok szétszórtan hevernek a vármegyei archivumokban. Annyi bizonyos, hogy a notórius gonosztevőknek ebben az időben meglehetősen jó dolguk volt, mert a vármegyei autonómiát különös gonddal féltő vármegyei urak az egyik vármegye embereinek hivatalos eljárását semmi körülmények között nem engedték a másik vármegye területén, — ha csak erre vonatkozólag a két törvényhatóság kölcsönösen nem hozott közgyűlési határozatot, de ekkor is a két vármegye funkcionáriusai közösen működtek együtt. A vármegyei autonómia ilyen féltveőrzésének volt az eredménye, hogy a vármegye területén túl a bűnöst üldözők nem mehetek, hanem

szépen visszafordultak, megtették jelentésüket s a vármegye azután átiratban értesítette a szomszéd társhatóságot, hogy a bűnözők további nyomozását folytassa.

Természetes, hogy amíg mindez megtörtént, a bűnözők tovább garázdálkodhattak a szomszéd vármegyében és futhattak tovább. Nagyon nagy fontosságú súlyos esetnek kellett lennie, ha a társhatóságok sürgősen intézkedtek és lovas stafétával küldték el felhívásukat a nyomozásra és üldözésre.

Ez az állapot teremtette meg azt, hogy egy-egy útonálló zsványbanda évek során garázdálkodhatott öt-hat vármegye területén. Ez az állapot eredményezte, hogy például a *Hámszárító* csárdában, amelynek ivószobájának a fele Biharvármegyébe, a másik fele pedig Hajdúvármegyébe esett, — természetesen külön-külön kijárával, — az üldözött zsvány leült az ivó hajdúmegyei részébe, az üldöző bihari hajdúk, vagy pandúrok már ide nem mehettek át, hanem helyet foglaltak a bihari részen s egy fedél alatt, de két határrészen ittak és fűjták ki a fáradtságukat, gúnyolódás, kötekedés s egymás bosszantása közben.

Ha azután egy-egy ilyen rablóbanda garázdálkodását a szomszédos vármegyék megsokalták, közös elhatározással formális hajtóvadászatot rendeztek, amelynek vezetését és irányítását közösen rábízták vagy egy erősebb kezű alispánra, vagy a legagilisabb főszolgabíróra.

Az ilyen hajtások rendszeren eredménnyel is jártak s az akasztófadombok száraz fáin kinyílott az akasztófavirág.

Az 1848 előtti időkben, amikor még a jobbágyság nem volt eltörölve, a nemesek felett az úriszék, míg a jobbágyság felett a vármegye ítélkezett. A büntetések leggyakoribb esetei voltak: a pellengérre állítás, kaloda, deres, tömlöc, börtön és az akasztófa.

Legnagyobb szégyen volt ekkor nemesemberre, ha megbotozták. Zöld Marci bihari híres betyár azért lett betyár, mert a főszolgabíró nemes ember létére megbotoztatta.

Ez időtáiban a halálraítélés, illetve az akasztás csaknem mindennapi dolog volt, hiszen alig van község, ahol még a mai napig is ilyen elnevezések nem fordulnak elő: Akasztófa-domb, Akasztófa-dülő, vagy mint határrész: Akasztó.

Már az 1848 előtti időben jólismert és rettegett rablóvezér volt Rózsa Sándor, akinek bandája 50—60 tagból állott s akit Csongrádvármegye s az Alföld népe lovagiasnak szeret feltüntetni, de azért mint bűnöző, e lovagias jelzöt nem igen érdemli meg. Talán e jelző azért ragadt rá, mert 1848-ban ő és társai amnesztiát kaptak a magyar kormánytól, ha a honvédelem szolgálatába állanak. Rózsa Sándor és társai az amnesztiát elfogadták s csakhamar hozzájuk csatlakozott az Alföld hasonszőrű betyársága s mint szabadcsapatok működtek a rendes sorkatonaság mellett. Jó lovasok, vakmerő harcosok voltak, azonban a harcot lehetőleg kerülték, inkább az élelmezés mellett segédkeztek, mint hajcsárok, vagy pedig az ellenséges délvidéki szerbek, rácok marháit, lovait, jószágait rabolták el.

Ezek a szabadcsapatok bizonytalan számú legénységből állottak, mert bizony ha a »vitézi« életet megunták, vagy vezérükkel meghasonlottak, szépen odébb álltak.

E szabad csapatoknál a vezér élete a saját embereitől sem volt biztonságban. Talán kevesen tudják, hogy Rózsa Sándort is egyik embere Nagybecskereken 1848 nyarán le akarta löni. Rózsa egy korcsmában ivott, amikor az ablakon keresztül rálöttek. A lövés nem talált, a merénylő elmenekült. Rózsa Sándor tudta, vagy legalább is sejtette, hogy ki volt a merénylője, de azt soha senkinek el nem árulta.

Azzal, hogy az 1848-as kormány a betyároknak amnesztiát adott, a bűnözők egy táborba gyűltek s míg a haza szol-

gálatában harcoltak, addig bűnöző életükkel felhagytak, így a szabadságharc alatt magyar ember által elkövetett jelentősebb bűncselekmény nem fordult elő.

II.

A szabadságharc leveretése után Ausztria rendőrijeivel és zsandárjaival árasztotta el az országot. Az idegen nyelvű, főleg cseh rendőrök és cserepárok, főleg fegyverek, Kossuth-bankók után kutattak s politikai bűncselekmények után szimatoltak. Az ország népe nem szimpatizált ezekkel. Legszívesebben fordult a szegénylegények felé, akik a szerteoszlott szabadcsapatok embereiből, osztrák katonai szolgálat elől bujdosó honvédekből, kalandos hajlamú fiatalemberekből, toborzódtak s akik főleg ló-, szarvasmarha-, juh- és sertéslopásból éltek, megállítottak egy-egy postakocsit, úri fogatot, vagy megtámadtak egy kastélyt, kúriát, azt fosztották ki s természetesen a gyilkosságtól sem riadtak vissza. A lopott tárgyak között az állat, a pénz és ékszer játsza a főszerepet, a ruhaneműek közül a csizma, szűr, suba, selyemből, kendőből csak annyi, amennyi a betyár babájának kellett s azután az ékszer, lószerszám és kocsi.

Az 1849—67 közötti időkben a bűnözők részben a régi betyárokból lettek, amelyek számát a bujdosó honvédek száma gyarapította, meg olyanokból, akik véletlenségből, vagy erős felindulásban elkövetett bűncselekmény miatt menekültek az igazságszolgáltatás elől. A néphit szerint sok úri ember is betyáréletet folytatott. Jókai Mór egyik regényének hőse a Krassószörény- és Hunyadvármegyében tényleg működő rablóbanda vezére, Fata Neagra, állítólag egy báró volt. *Gróf Vay József* különködő főnemes, aki betyáros viseletben járt, sohasem tiltakozott, sőt gyönyörködött benne, ha összetévesztették Sobri Jóskával, vagy ha annak tartották.

Egy durva tréfáiról ismert tiszafüredi dúsgazdag földbirtokos is csak rejtélyesen mosolygott, ha hatalmas vagyonának eredetét előtte holmi sikeres és sorozatos rabló-kalandokra vezették vissza. Viselkedése, ruházata, modora, tempói szintén betyárosak, szegénylegényesek voltak.

Egy azonban tény: *Gindl* Lajos dúsgazdag tolnamegyei tengeliczi földbirtokost kastélyában egy *Noszlopi* József nevű dunántúli nemesember támadta meg hatodmagával és lőtte le. Noszlopi 1848—49-ben honvéd őrnagy volt. Letartóztatása után azzal védekezett, hogy ő a magyar komité megbízásából Gindltől a Klapka-féle betörés előkészítésére nagyobb összeg pénzt akart zsarolni. A neszre, amikor Noszlopi és társai a cselédség ártalmatlanná tétele után a kastélyba behatoltak, Gindl a kastély folyosójára kijött, egyik kezében karos gyertyatartó volt, a másik kezében pisztoly s minden felszólítás nélkül rálőtt a folyosó sötétjében előre surranó alakra: Noszlopira, aki a kivilágított jó célt mutató Gindltre lőtt, ugyancsak rálöttek Noszlopinak társai is s Gindl holtan esett össze. A kastélyt kirabolták. Noszlopi védekezése csak kitalálás lehet, hogy nimbuszt szerezzen, mert a rablás azt bizonyítja, hogy közönséges rablógyilkosságot követett el.

A bűnöző szegénylegények, akiket a nép rejtegetett, a nemesség, főnemesség pártolt, mert politikai konspirációkban mint hírhordók, vagy mint kiállított örök, megbízhatók és kitűnők voltak, ily körülmények között módfelett elszaporodtak, hiszen csaknem minden uradalom commencióban adott a betyároknak szalonnát, kenyeret, szénát, zabot, bort és pálinkát. Tanúság erre a régi uradalmi számadásokban bejegyzett ilyen tárgyú tételek s mert a magyar nép rokonszenve a szegénylegények mellett volt, az idegen nemzeti-ségű zsandár teljesen tehetetlen volt velük szemben.

Hogy az ország közbiztonsági állapotán javítsanak, hogy a vagyon és személybiztonságot némiképp helyreállítsák, egyes községek és járások kormányengedéllyel, de saját költségükön *polgárőrséget szerveztek* s e név alatt visszaállították a

régi pandúrságot, a pandúrlegénység élére csendbiztost, komisszárlust állítván.

Egy csendbiztos alatt 8—16 pandúr szolgált. A létszám mindig a kerület nagyságától, a közbiztonság állapotától függött.

A csendbiztos fizetése 600 forint volt, míg a pandúrok 300 pengő forint évi fizetést, egyenruhát, nyeregszerszámot és fegyvert kaptak. A közbirtokosság által alakított polgárőrség tagjait azután 1861-ben a vármegyék vették át, amikor is vármegyei, járási csendbiztosok lettek, amikor a szervezet már nagyon hasonló lett a csendőr szárny- és őrparancsnokságokhoz.

Ekkor a csendbiztos és pandúr nyomozási területe is szélesedett, a nyom után körletéből eltávozhatott s a bűnösért vagy a bűnjelért elmehetett az ország másik végére is.

A pandúr mindig lovas volt, ruházata magas tetejű, karlmásszélű kalap (Kossuth kalap), sötétkék, egyenes elejű rézgombos kabát, rézpitykés mellény, ugyanolyan színű pantalló nadrág, melynél a két szár külső része sűrűn rézgombokkal volt díszítve, sarkantyús csizma, amelynek szára a nadrág rá volt húzva; a felső kabát már nagyon változatos volt az időjárás szerint. Vagy bunda, vagy szűr, vagy rövid rézgombos, báránybőrrel bélelt télikabát. A pandúr felszerelés: magas nyereg, sallangos lószerszám, lópokróc, zaboszsák, duplacsövű pisztoly, duplacsövű fegyver, csikóbőrtarisznya, buzogány, vagy fokos, kulacs, pányva.

A pandúrok rendszeren egyenruhában és lovon teljesítettek szolgálatot, míg a csendbiztos többnyire polgári ruhában

nyomozott, inkább kocsin, mint lovon járt, de jó lovas volt valamennyi s egy nagyobb üldözésnél bravúrosan vezette lóháton csapatát, olyanformán, ahogy azt most a mozgóképfényképszínházakban látjuk a cowboy filmekben.

Kiszállás alkalmával sem a csendbiztosnak, sem a pandúroknak nem járt napidíj. A község házában szállásolták el magukat s ugyancsak ott kapott ételmezt úgy az ember, mint a ló, valamint ott kaptak, ha szükség volt rá, előfogatot is.

III.

A csendbiztosnak és pandúrnak nemcsak éleslátásának, ügyesnek, bátornak, erősnek, hanem népszerűnek is kellett lennie. Jóban kellett lenniük a pásztorokkal, gulyásokkal, csikósokkal. Barátkozniuk kellett a csárdással, halással, révessel, pákással, mészárosokkal, kupecsekkel, cigánnyal, kikapós fehérszemélyekkel, mert hírt, adatot a nyomozáshoz másként nehezen kaphattak, hisz az eső, a szél, a gyepe, tócsa, mocsár, erdő, nádas olyan hamar nyeli el a nyomokat, amelyet sokszor megzavar még egy betyárfurfang, egy nagy ravaszsággal és ügyességgel úgy megpatkolt ló, hogy annak lábain minden patkó fordítva volt felfelve. Az elfutó lónak a nyoma ilyenkor olyan volt, mintha felénk szaladt volna.

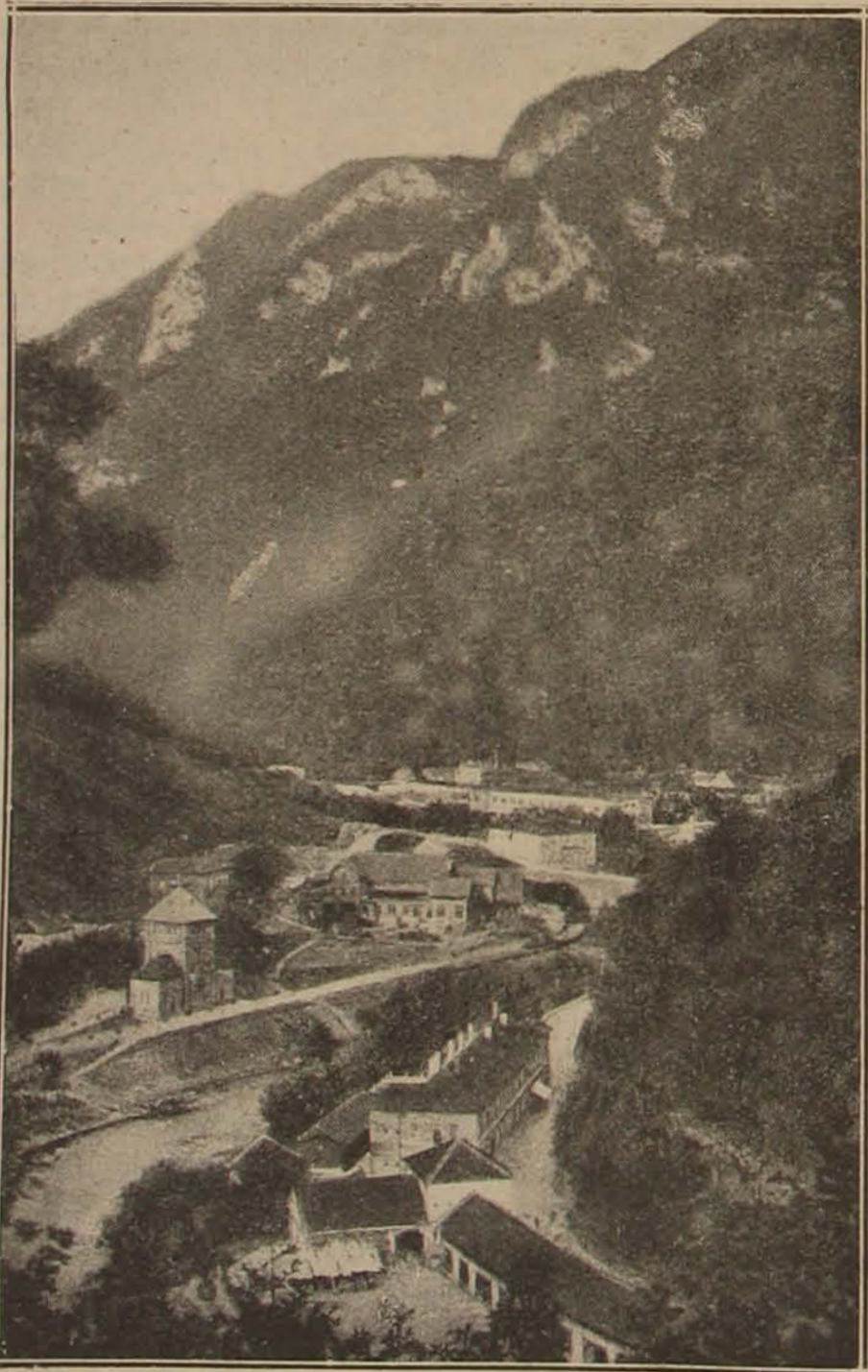
Szorgalmasan kellett látogatni az országos vásárokat, mert hisz lopott állatnak itt akadt keletje. Jóban kellett lenni lacikonyhásokkal, vásári fuvarosokkal, vasárosokkal, mert hiszen ezek is tudnak hírt hozni innen-onnan. Ösmerni kellett az állatot is, leírás után kellett megismerni. Pedig ez a legnehezebb. Azért nagyobb állatlopásoknál a károsult a legtöbb esetben együtt nyomozott a csendbiztossal.

Említettem már, hogy a bűncselekmény tárgya a legtöbb esetben állat volt. A bűnöző orgazdái tehát olyanok voltak, kik állattal foglalkoztak. Mészárosok, vendéglősök, kereskedők, de bizony volt sok olyan gazda is, aki a messzebb vidékről hozott jószágot olcsó pénzért átvette, a jegyet eltávolította, az állatot azután később így értékesítette, vagy a saját jószágját eladta s a lopott jószágot használta gazdaságában. Természetes, hogy ilyen állapotok mellett a passzusnak is nagy volt a kelendősége. A nagy kereslet mellett a passzushamisítók száma is gyarapodott. Egy pár forintért sok megfelejtkezett jegyző, vagy segédjegyző hamis járlatot állított ki, de voltak olyanok, akik ezrével nyomatták a hamis járlatblankettákat, megcsináltatták a hivatalos pecsétet is s egy-egy országos vásárban formális hamisjárlat irodát nyitottak. A beavatottak tudták, hol kell keresni őket. De az ügyes szemű csendbiztosok ezekre is rátették a kezüket.

Ebben az időben csak a lóhoz és szarvasmarhához kellett passzus. Juh, sertés nélkül is értékesíthető volt. Vonat Budapestről az Alföldre csak Szolnokig közlekedett. Az ország legnagyobb sertésvásárja a gyulai, a legnagyobb juhvásárja a hortobágyi volt. Gyulán egy disznóvásárra Erdélyből ezerszámmra hajtották fel a disznót, ugyanígy a hortobágyi vásárra a juhot. Ezeken a vásárokon az egész ország nagykereskedői megjelentek, sőt külföldiek is.

A megvásárolt falkákat lábon hajtották tovább. Egy ilyen vásáron milyen könnyű volt a lopott jószágot a falkába vagy nyájba becsempészni. Milyen könnyű volt a karavánszerű lábon hajtott jószágot a hosszú úton itt is, ott is megdézsmálni, vagy a húsát eladni, bőrével, körmivel beszámolni.

A mészárosok ellenőrzésére azt találták ki, hogy a vágás alá kerülő szarvasmarhát a mészáros 24 óráig köteles üzlete elé közszemlére kitenni. Megtörtént, hogy egy-egy rossz tehén évekig ott kerdőzött kikötve a mészárszék előtt, a mészáros pedig odabent vigan vágta a lopott jószágot s mérte annak húsát.

Amit vissza kell szerezni: Herkulesfürdő.

Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkár július 27-én meglátogatta a hévizi csendőr otthont: az államtitkár a hölgyek körében.

Azután, ha orgazda nem volt, akadt mindig egy-egy számadó, aki egy kis haszon vagy hasonló szívesség fejébe a lopott jószágot becsapta a ménesbe, gulyába, falkába, nyájba. Ott elveszett a többi között s alkalom adtán azután majd csak értékesítették.

A pénznek persze nem kellett orgazda.

Az ékszer rendesen a csárdában találta meg az orgazdáját. Vagy a kereskedőnél, főleg akkor, ha mindkettő zsidó volt. Kastély kirablásánál az ékszerek hihetetlen gyorsasággal kerültek fel Pestre. Látni fogjuk ezt később az 1858. évben Lányi Kálmán k. szántói földbirtokos kárára elkövetett betöréses lopás részletes leírásánál, amikor is arany-, ezüstpénzben, ékszerben 22.000 forint értékű zsákmányt, köztük egy ezüst fürdőkádat vittek el.

A nyomozás alá kerülő bűnözőnek orgazdáin, bűnjel rejtegetőin kívül nagyban segítségére voltak a csárdás, csapláros, akinél a lopásból származó pénzt elmulatta, a muzsikusz cigány, kinek bankót ragasztottak a homlokára, a céda menyecskék, csárdás lányok, kinek egy-egy csókos éjszakáját gyűrűvel, gyönggyel, fülbevalóval, selyem kendővel (volt olyan selyemkendő, aminek akkor 100 forint volt az ára), selyem viganóval fizette meg a szerelmes szívű szegénylegény.

A betyár védelmezője volt a lova, amely nyerítéssel figyelmzettette, ha idegent, főleg ha lovast látott.

Ilyen körülmények között a nyomozás sokkal nehezebb, fárasztóbb, veszélyesebb és hogy eredményes is lehessen, lassabb volt, mint ma.

IV.

A vármegyék, mint azt már előbb is említettem, az igazságszolgáltatást is autonóm ügynek tekintették, éppen ezért a nyomozásra vonatkozó rendelkezéseket saját hatáskörükben intézték el vármegyei szabályrendeletszerűleg. Ez volt az oka azután annak, hogy ahány vármegye volt, csaknem annyiféle volt a nyomozásra vonatkozó utasítás is s mert a nyomozás irányítása és vezetése a csendbiztos kezében volt, ezeket az utasításokat általában *csendőr-utasításoknak* nevezték. E csendőr-utasítások száma, amikor Magyarország közbiztonsági állapota a legrosszabb volt (1850—1867), gombamódra szaporodott s területenként hol szigorúbbak, hol kevésbé szigorúak voltak.

A rendelkezésekben foglaltak a mai büntetőjoggal és perrendtartással szemben sokkal szigorúbbak voltak. Nem volt korlátozva az őrizetbe vétel, az előzetes lefartóztatás ideje. A vallatás módjánál az erőszakot, a kínzást is — bár burkoltan — megengedték, de lehetővé tették azt is, hogy tág lelkiismeretű csendbiztosok, hatalmukkal visszaélve, a delikvenstől pénzt, ékszert, jószágot zsaroljanak, amelynek ellenében a bűnöst természetesen futni hagyták. Előfordult az is, hogy egyes csendbiztosok a rablóbandák

zsákmányaiból rendes részesedést húztak. Gróf Ráday Gedeon kormánybiztos erős keze ezeket a megtévedt csendbiztosokat is kigyomláta a közbiztonság berkeiből. A szegedi *csillag-börtönben* több ilyen magáról megfélemedezett csendbiztos volt vizsgálat alatt. Bihar vármegyéből két csendbiztost idézett be Ráday. Az egyik hosszú ideig ült, míg a másik nem is jelentkezett Szegeden. A könnyebb utat választotta: föbe lötte magát.

Hogy az úgynevezett csendőr-utasítások milyen szabadkezet biztosítottak a nyomozás terén a nyomozást vezetőnek, csak az 1861. évben hozott biharvármegyei csendőr-utasításra hivatkozom, melynek 7. §-a így fejeződik be:

»A gyanút vagy bűnöst, vagy büntársait a bűncselekmények kipuhatólása végett *rövid, de hatályos* kihallgatás alá veheti.«

E rendelkezésben a rövid időhatározó és a hatályos módhatározó, az időre és módra teljesen tág teret hagy, amit még jobban megerősít a rendelkezés folytatása, amely taxative felsorolja azokat az eseteket, amelyeknél a nyomozást teljesítő *keményebb módokhoz is nyúlhat*.

E rendelkezéseknek folyamánya lett az, hogy egyes vállalatnál a legkíméletlenebb kínzásig mentek a vállalatok s ennek a vállalati módnak ma is általános neve: *pandur-vallatás*.

A *keményebb mód* némiképen szükséges is volt, mert bizony abban az időben kemény legények voltak a delikvenssek. Abban az időben volt obsitos katonák egy icce (fél liter) borért 12 botlütést nevetve türtek el, hiszen a vesszőzéshez hozzá voltak szokva. Ezért sok esetben »a keményebb mód« sem vált be, hanem sokszor eredményesebb volt a megszégyenítő mód.

Osváth Pál bihari csendbiztos Cselley János betyárt, aki 40 éves acélkemény ember volt, úgy bírta vallo-másra, hogy nem botoztatta, nem vesszőztette meg, hanem egy zsák toll megfosztására kényszerítette. A betyár inkább vallott, semhogy azt a vénasszony munkát elvégezze.

Érdekes, hogy e régi nyomozási módhoz a régi emberek mennyire ragaszkodtak s mennyire kimutatták ellenszenvüket az új büntetőjoggal és perrendtartással szemben. Sztraka György, a békéscsabai járás főszolgabírája, azelőtt békésvármegyei csendbiztos, azon a napon, amikor az új törvények életbe léptek, bemént Gyulára s azonnali nyugdíjaztatását kérte, mondván, hogy így bűnöst fogni s azt az igazságszolgáltatás kezére juttatni nem lehet. Elhatározásához olyan erősen ragaszkodott, hogy tényleg nyugdíjazták is.

Megemlítem még, hogy a nyomozás során a nyomozóknak nehézségül szolgált az is, hogy a bűnözők vidékenként más és más tolvajnyelvet használtak s más és más titkos jelekkel értesítették egymást. Kár, hogy ezt a tolvajnyelvet, illetve kifejezéseket nem gyűjtötték egybe, mint a budapesti tolvajzsargónt, azonban népdalokban, régi protokollokban e tolvajnyelvnek is nyoma van. Egy párat megemlítek a különösebbekből. *Hámszorító*: az olyan ember, aki csak szekérből lopja a lovat vagy, aki szekerstől viszi el a lovat. *Ötön vette* = öt újjával szerezte = lopta; ugyancsak ezt jelentette, de már erőszak alkalmazásával: *zöld vásáron vette*. Ez a régi tolvajnyelv szintiszta magyar volt, nem olyan, mint a mostani pesti, amelyben igen sok már az internacionális s főleg héber-zsidó kifejezés.

V.

Nagy vonásokban megrajzoltam azt a keretet, amelyben az 1848—1867. évek közötti nagyobb bűncselekmények lefolytak. Szükségesnek tartottam mindezeket leírni azért, mert sok esetben csak így érthető, így méltányolható az a munka, amelyet nagyobb bünesetben régi magyar nyomozóink végeztek. Ezek után rátérek egy-két eset elbeszélésére.

Békéscsabán 1865. év tavaszán a községházától 4—500 lépésre Lövinger Lipót gazdag kereskedő gabonaüzletét, a város legforgalmasabb helyén kirabolták. A tettesek falbon-tás útján hatoltak be az üzletbe s onnan a Wertheim-szekrényt kihozták, kocsira rakták és nyomtalanul eltűntek.

A betörést csak reggel vették észre. A gabonapiac-terén nagyszámú közönség gyűlt egybe s tanakodva nézték az üzlet falán tátongó nyílást s közben a kocsinyomot is bölcsen összetaposták, amely aztán később a poros kocsútra futott s ott teljesen beolvadt a többi nyomba.

A bámuló nép között csakhamar ott termett Sztraka György vármegyei csendbiztos és később főszolgabíró is, aki az útban állókat hatalmas hangon eltessékelte (Sztraka György süket volt s ha csendesen beszélt is, olyan hangon tette, hogy kilométerekre elhallatszott), majd hozzáfogott a helyszíneléshez. A betörök kocsijának még látszott némi nyoma. Azt figyelmesen megnézte. Összeszedett aztán egy kis csomó szénát, amely a kócsi helyén feküdt a porban — az üzletbe már be sem ment — hanem stentori hangon elkiáltotta magát:

— Spisjak!

Igy hívták az emberét, aki a községházán teljesített szolgálatot, és parancsnoka volt annak a 8—10 embernek, akik akkor Békéscsabán a közbiztonságra örködték.

Spisjak azonnal kiugrott a községháza kapuján s szaladt a gazdjához:

— Kocsit! — folytatta kissé enyhébben Sztraka György.

Pár perc múlva már kocsin ült két fegyveres emberrel s a kocsist gyorsraajtásra ösztönözve, elindult az orosházi úton Orosháza felé.

A város szélén ott volt a Weinberger-féle korcsma, ahova főleg dohánykertészek, dohánycsempészek szoktak gyakran befordulni. Itt a kocsit megállította s bekiáltott a korcsmába:

— Voltak itt tegnap éjjel apácai emberek?

— Voltak négyen, — s a korcsmárostól megkapta a négy ember személyleírását.

— Volt-e szürke lovuk?

— Volt.

— Na, gyerünk Csanádapáca felé!

Amikor a csanádapácai határba ért a kócsi, meglassította a lovak járását s mikor a lovak lépésben mentek, ő felállt a kocsiban és széjjelnézett. Simay Lukács földbirtokos dohányföldjénél a kocsit megállította, bement a dohány közé, azt egy helyen letaposva találta s — ott feküdt a Wertheim-szekrény fejszével, hidegvágóval, feszítővel összevissza roncsolva. Ott voltak a váltók, üzleti könyvek, csak a pénz, 1200 forint hiányzott.

Személyleírás is volt s csakhamar a bűnrel mellé került Simay Lukács földbirtokos uradalmi kovácsa és négy kukás (dohánykertész), akiknél a pénzt is széjjelosztva megtalálta Sztraka György.

Az egész eredményes nyomozás a bűncselekmény felfedezésétől a kiderítésig 6 órát vett igénybe és *serlokholmesi bravúrral lett megoldva*.

Látszólag a helyszínelésnél semmi nyom nem volt s mégis a nagy gyakorlattal és rátermettséggel rendelkező híres régi magyar nyomozó úgyszólván egy pillanat alatt annyi nyomot talált, hogy biztosan indult el abba az irányba, ahol a tetteseket meg is találta.

Amikor ezt hallva megkérdeztem:

A vendégszeretet a magyaroknál több, mint csupán nemzeti szokás; a vendégszeretet náluk hit, sőt vallás.

(Simpson [1847], amerikai püspök.)

A japán hadsereg: gyalogság.

— Gyuri bácsi, hát ezt hogy csinálta? — nevetve mondta:

— Hát fiam, ez gyerekjáték. Az apácai gányók egészen másképp patkolnak lovat, mint a környéken bárhol. A patkónyomból állapítottam meg, hogy a tettesek apácaiak. De összeszedtem egy kis csomó szénát is. Abból csak megerősödött a gyanúm. Az apácai kaszálók növényzete volt. A szürke ló? Azt is megállapítottam a helyszínen. A szürke ló még nyáron is nagyon hányja a szőrét. Egy pár szürke lószőr is ott hevert a porban. Hát csak értük kellett menni. Értük? — hát igen, mert a Wertheim-szekrényt legalább három-négy ember emelhetette csak kocsira.

Ime a helyszínelés és a helyszínelésen egy gyakorlott, ügyesen kombináló, helyesen gondolkozó agy munkája.

Gyulán, 1859. év Szentmihály napján nagy estélyt adott Hoffmann Mihály aggregény ügyvéd, amelyen a város előkelősége teljes számmal részt vett. Férfiak, asszonyok, fiatal emberek, lányok. Az egyik teremben javában táncolt a fiatalság s egy másik szobában az urak kártyáztak ferblit, meglehetősen magas összegben.

Este 11 óra tájban, amikor a mulatság javában folyt, az ebédlő ajtaja felpattant s azon négy duplapuskával és pisztolyokkal felfegyverzett parasztgúnyába öltözött zsvány lépett be. Az egyik a cigányt hallgattatta el s valamennyien felhúzott kakassal fegyvert fogtak a jelenvoltakra, sakkban tartván őket. Lelövésssel fenyegették azt, aki megmozdul, majd az egyik a hölgyektől az ékszereket szedte el, azután a kártyaszobára került a sor, ahol az urak pénztárcáit és pénzét szedték el.

A négy haramia ijesztő megjelenése és határozott fel-

lépése annyira imponált, hogy *ellentállásra senki sem gondolt*, csupán Hoffmann ügyvéd, a házigazda volt az egyetlen, aki szembe akart szállni a rablókkal, egy nehéz széket ragadott fel s azzal akarta a hozzá legközelebb állótt lesújtani. Alig emelte a levegőbe a széket, eldördült egy lövés s a bátor házigazda szíven találva holtan esett össze.

A haramiák, akik a zsákmányt összeszedték, erre sietve távoztak.

A megrémült vendégek hosszabb ideig szinte kövé meredten, tétlenül és tanácstalanul állottak, úgyszintén a cselédség is, akiket a haramiák örtálló társai némitottak el és tettek hasznavehetetlenné.

Mikor a megrémült társaság magához tért, az urak közül egyik átszaladt a szomszédos vármegyeházára, ahol az esetet bejelentette, s a nyomozás sürgős megindítását kérte. A nyomozás azonnal meg is indult, megállapították, hogy a névnap mulatság alkalmával az utcaajtó nyitva volt. Itt jöttek be a rablók, akik először a konyhába és istállóba mentek, ahonnan a cselédséget összeterelték a kocsiszínbe, ahol melléjük állt két zsvány, megtöltött, felhúzott kakasú fegyverrel és megfenyegette őket, hogyha kiáltani, vagy mozdulni mernek, halomra lövik őket; egy az utcaajtóban állt őrt, míg egy az udvaron helyezkedett el, négy pedig behatolt a lakásba, ahol a fent leírt jelenet játszódott le.

Megállapította a helyszínen a nyomozás azt is, hogy a nyolc rabló két kocsival érkezett be Gyulára s a kocsik a Hoffmann-ház melletti kis utcában vártak a vakmerő vállalkozókra. Egyebet megállapítani nem sikerült. A nyomozók jó személyleírást sem tudtak kapni, mert a jelenvoltak any-

A japán hadsereg : tüzérség.

nyira megijedtek s a tragikus haláleset annyira lekötötte figyelmüket, hogy ahányan voltak, annyiféle személyleírást adtak.

A nyomozás a rablógyilkos banda után ilyen adatok alapján indult meg és pedig az akkori mód szerint. A helybeli nyomozás folytatása a gyulai bach-huszárookra bízott. A körözés gyors megindulását elősegítette az, hogy a névnapon levő urak maguk segítettek a körözések és megkeresések lemosolásában, amelyet azután lovasstaféták vittek szerte-széjjel a szomszédos hatóságokhoz, amelyek azután szintén hasonló módon lovas stafétákkal vitették azt tovább. Így azután a rablógyilkosság elkövetése után másnapra már Békéscsaba, Sarkad, Nagyszalonta, Bihar—Ugra hatóságai is tudomást szereztek az esetről s a nyomozás csakhamar nagy apparátussal megindult s abban Sztraka György békési, Medzihradszky György bihari, Osváth Pál mezőkeresztesi, Somorjai László nagyszalontai, Csepny Pál csanádi és Szakáll Lajos csongrádi csendbiztosok vettek részt.

Megindult a hajtás öt vármegye területén, de bizony az hónapok multán sem lett eredményes. A nyomozás során Dombár Pál perzekutor hadnagy hozott némi eredményt és egy jelentéktelen comblövést, amelyet a Kétegyháza-Kurtics közötti nagy legelőterületen kapott, ahol két ismeretlen lovasembert üldözött, akik megállani hajlandók nem voltak, ellenben a nyeregből visszafordulva, puskából lövöldözni kezdtek, majd egy nádas-berkes tocsogónál eltűntek a megsebesült üldöző elől. Erről a két lovasemberről Dombár jó személyleírást adott s ez a személyleírás egyezett azzal a legjobban elhihető személyleírással, amelyet a Hoffmann-féle

névnapon a legtöbben arról az emberről adtak, aki a zenét letiltotta és a másiktól, aki a mulatságon az ékszereket és a pénzt összeszedte.

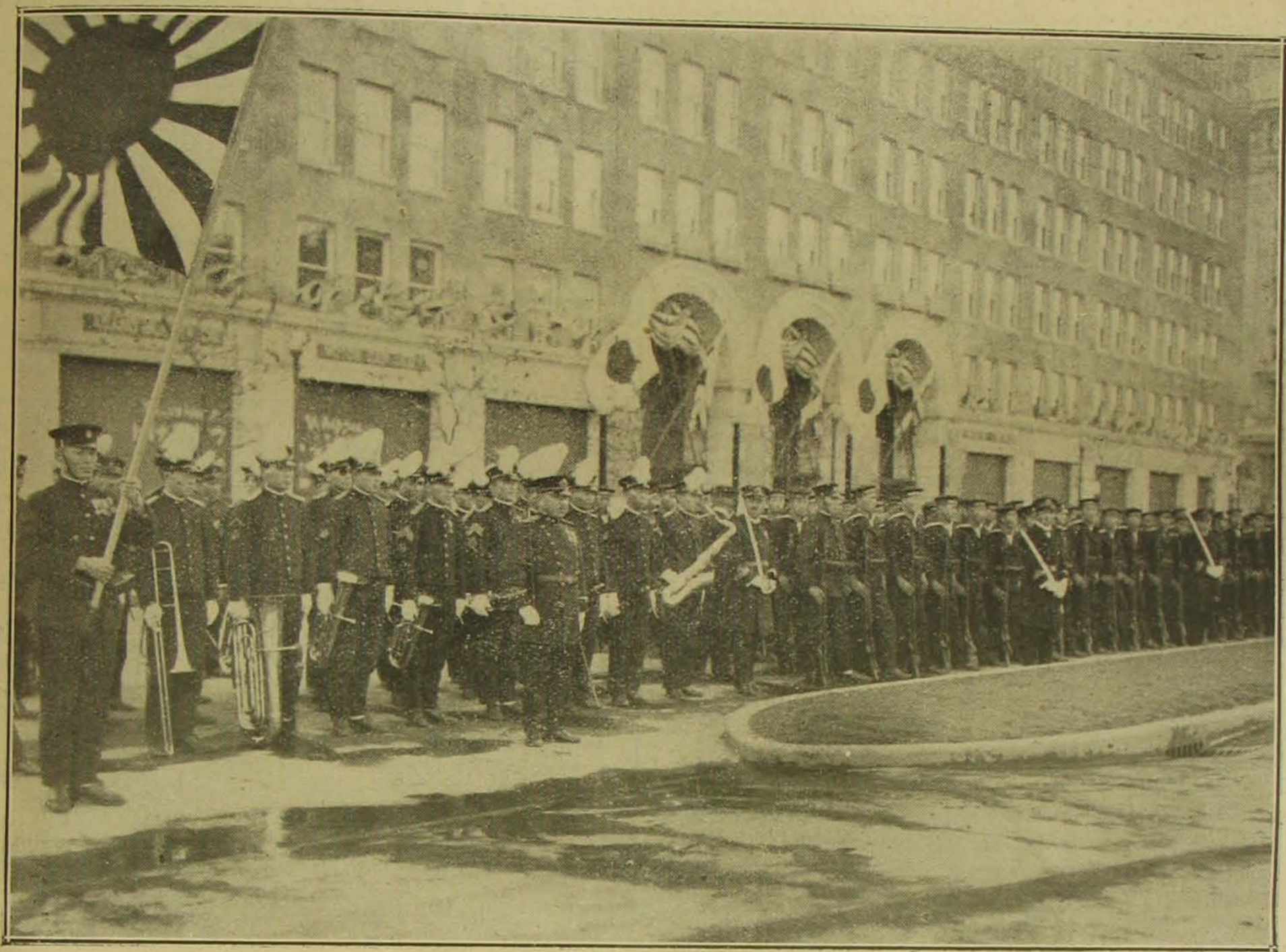
A tetteseket elfogni azonban nem sikerült s a nyomozás egyelőre holtpontra jutott s ilyen stádiumban maradt 1864. évig, amikor is sikerült Hoffmann ügyvéd gyilkosainak bandájából kettőt elfogni, akik be is vallották tettüket, megnevezték társaikat, akik közül kettőt más bűncselekményekért már felakasztottak, egy üldözés közben esett el, három pedig más bűncselekményekért börtönben ült.

E rablóbanda leleplezésének története a következő:

Babócs Imre zentai földbirtokos 1859. évben a kincstártól bérelt pusztájára, amelyet csak kaszálónak és legelőnek használhatott, két kaucióval rendelkező embert fogadott fel juhász számadónak: Csüllög Andrást és Borbély Fekete Imrét. Ezek a birkaállományt át is vették és több éven keresztül kifogástalanul teljesítették is szolgálatukat. A földbirtokos később az 1864-ik évben azután észrevette, hogy a két számadója nem is olyan tisztességes ember, hanem bizony mindkettőjükhöz sok gyanú fér. Gyanús emberekkel súgnak, búgnak, ilyenekkel cimboráskodnak, sok futóvendégnek adnak szállást s azokkal dorbézolnak, ezért azután felmondott nekik és új számadókat fogadott.

Amikor az új számadókkal a Zentától távol eső kincs-

Polgári származású tiszt harminc évi arcvonalbeli szolgálat után, Mária Teréziának 1762-ben kiadott rendelete szerint, a lovagi vagy a nemesi rangot minden szokásos díj nélkül kérhette s azt a lovagi vagy nemesi levéllel együtt ingyen kapta.

A japán hadsereg: tengerészek.

tári pusztára kiment, a régi juhászok közül egyet sem talált ott, a birkák szétszóródtak s *amikor azokat összetertelték, a birkanyájából 215 darab ürü hiányzott.*

Természetes, hogy Babócs Imre földbirtokos a juhokkal szökő juhászokat a zentai szakaszbeli csendbiztosnál bejelentette, aki egy pandúrt adott a károsult mellé és az e pandúr társaságában és segélyével hozzáfogott elveszett birkáinak nyomozásához. Jó két erős lóval, sátoros kocsival, elemózsiával felpakkolva, felfegyverkezve indultak útra, mely bizony több hétig eltartott.

A nyomot követve, a két számmal, nyájjal utazó két juhászt egész *Aradig* nyomozták, itt az aradi csendbiztosnak *Babócs Imre* újból jelentést tett. Az aradi csendbiztos ekkor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a két juhász *»harapós«* ember lehet (harapós: fegyveres, veszedelmes ember), s az egy pandúr segítsége nem elegendő, amiért is egyik legmegbízhatóbb emberét, az igen kiváló nyomozó *Dombár Pált*, aki, mint fentebb említettem, a *Hoffmann-féle* ügyben is nyomozott, adta még *Babócs* mellé.

Amikor *Babócs* *Dombárnak* megadta a két juhász számadó személyleírását, *Dombár* combjára ütött. Ezek az én embereim. Ezekről kaptam én egy golyót a combomba a két-egyházai határban.

A nyomozók így megszorodva, *Aradról* tovább indultak. *Dombár* azonban ehhez a nyomozásához álruhát használt. Parasztgúnyába öltözött s egymaga többnyire gyalog járva, *Babócs* kocsiját egy nappal megelőzve, de vele az összeköttetést megtartva, követte nyomon a szökevényeket. A nyomozás sikerrel folyt s elvezetett Bihar vármegyébe *Szakáll*

községig, ahol megtudta, hogy a két szökevény juhász a körmösdi pusztán állott be szolgálatra. (Az, hogy a juhászok nyájjal állottak szolgálatba, akkor teljesen érthető volt. Volt sok juhász, akinek sem földje, sem legelője nem volt s az ország negyedrészt végigjárva legeltette nyáját. A gazdák a termőföldön szívesen és ingyen engedték a legeltetést, mert a birkatrágya elsőrendű trágya. A dúsgazdag *Bagi*, akiről számtalan anekdóta él a nép száján, birkanyáját szintén így legeltette *Torontál—Szatmár* vármegyék között.)

Dombár, amikor erre a megállapításra jutott, tudta azt, hogy veszedelmes ember elfogása előtt áll, amelyet ő maga pandúrtársával nem hajthat végre, mert őt a két juhász ismeri, hasonlóképpen az elfogásuknál *Babócs* sem segídezhetik, mert a két juhász őt is ismeri, amiért is a bihari csendbiztoshoz, *Osváth Pálhoz* fordult segítségért, akivel aztán a következő tervben állapodtak meg: *Babócs* és *Dombár* a körmösdi pusztá egyik cserjés helyén húzódnak meg, azért, hogy szükség esetén kéznél legyenek. *Osváth* csendbiztos pedig egy igen erős pandúrával pusztázás (portyázás) ürügye alatt egyenesen a két juhászra ment, akik egymástól nagy távolságra (hangtávolság) legeltettek. Előbb *Csüllög András* került sorra. A csendbiztos beszélgetni kezdett a juhással. A pandúr pedig megbeszélés szerint lováról le szállott, hogy a hevederen igazítson. *Csüllög*nek semmi nem volt gyanús, így azután a pandúr, majd egy pillanattal később *Osváth* csendbiztos is rávetette magát, megkötözték s átadták *Dombár* őrizetére, majd hasonló módon bántak el *Borbély Fekete Imrével* is.

Az óvatosság és ravaszság helyénvaló volt, mert mind-

kettő bundaaljában 2—2 töltött, frissen porózott, duplacsövű pisztolyt találtak.

A birkák is öt híján megkerültek.

Dombár a két juhászban ráismert arra a két emberre, akik Hoffmann ügyvéd gyilkosainak üldözése közben rálöttek s a két juhász pedig beismerte, hogy ők voltak a Hoffmann ügyvéd házában történt rablógyilkosság főszereplői s társaikat is elárulták. De bevallották azt is, hogy ezt megelőzően, 1859. utolsó farsangján Békéscsabán a gyulai úton hasonlóképpen hatoltak be Steiner Albert földbirtokos lakására, ahol a földbirtokost és idős feleségét kinzásokkal kényszerítették arra, hogy 1500 forint készpénzüket, ékszereiket és ezüstjüket átadják.

Az ezüstöt, ékszert eladták a csongrádi vásáron egy laci-konyhasznak, a kapott pénzt széjjelosztották s elváltak egymástól, de az egymásközti érintkezést tovább is fenn-tartották.

A két juhászt felakasztották. A többiek is elnyerték büntetésüket, de erre vonatkozólag már feljegyzéseim nincsenek.

—th—n.

A szavazás eredménye.

Lapunk folyó évi 14. számában kérdést intéztünk olvasóinkhoz, mi a véleményük, észrevételük, kívánságuk, vagy javaslatuk a Csendőrségi Lapokra vonatkozóan? A beérkezett szavazatokat feldolgoztuk s azok adatairól olvasóinkat a következőkben tájékoztatjuk:

Beérkezett összesen 3022 szavazólap. Örömmel állapítottuk meg, hogy bajtársaink a Csendőrségi Lapokat *kivétel nélkül* szeretik és szívesen olvassák: egyetlenegy olyan véleményt nem kaptunk, amely a lap általános színvonalával, irányával, vagy hasznával szemben kifogást támasztott volna. Nagy örömünkre szolgál, hogy lapunkkal valóban azt sikerült olvasóink kezébe adnunk, amit akartunk: izig-vérig csendőrszellemtől áthatott, mindig szeretettel várt és olvasott szórakoztató, oktató és tanácsadó barátot.

A beérkezett véleményeket, de még azok egy részét is, helyszűke miatt természetesen nem közölhetjük le; szemelvényeket sem közlünk belőlük, mert bárhonnan vennők is azokat, könnyen abba a gyanúba esnénk, hogy szerénytelenül vagy nem tárgyilagosan válogattuk össze őket. Fogadják azonban összes bajtársaink, akik hozzánk kedves sorokat intéztek, hálás köszönetünket érettük.

Az egészen természetes, hogy bajtársaink a lapnak nem minden rovatát olvassák egyforma érdeklődéssel, hiszen éppen azért rendeztük a szavazást, hogy rovatainknak ebből a szempontból való sorrendjét megállapíthassuk. A táblázat mutatja, hogy az egyes rovatokra hány szavazat jutott.

Megjegyezzük, hogy többen voltak, akik nemcsak — mint kértük — három, hanem több rovatot is aláhúztak, mint írták, azért, mert nem tudtak közöttük választani. Így azután mi is kénytelenek voltunk a háromnál több aláhúzást is figyelembe venni. Ezzel szemben azonban sokan voltak olyanok is, akik egyes rovatokat vagy csak érdekeseknek, vagy csak hasznosnak jeleztek s ezért a szavazólapon is hatnál kevesebb rovatot húztak alá, emiatt a rovatokra leadott szavazatok és a beérkezett szavazólapok száma között lényegtelen (226) eltérés mutatkozik.

A táblázatból megállapíthatjuk, hogy olvasóink három legkedveltebb rovata, amelyet a legtöbben találtak érdekesnek és hasznosnak: a *tanulságos nyomozások* (3510), a *vezércikkek* (2616) és a *csendőr lekszikon* (2510). Öröndetes a történelmi közlemények, a csendőrségi szakcikkek és a katonai ismeretek iránt különösen megnyilvánult érdeklődés is.

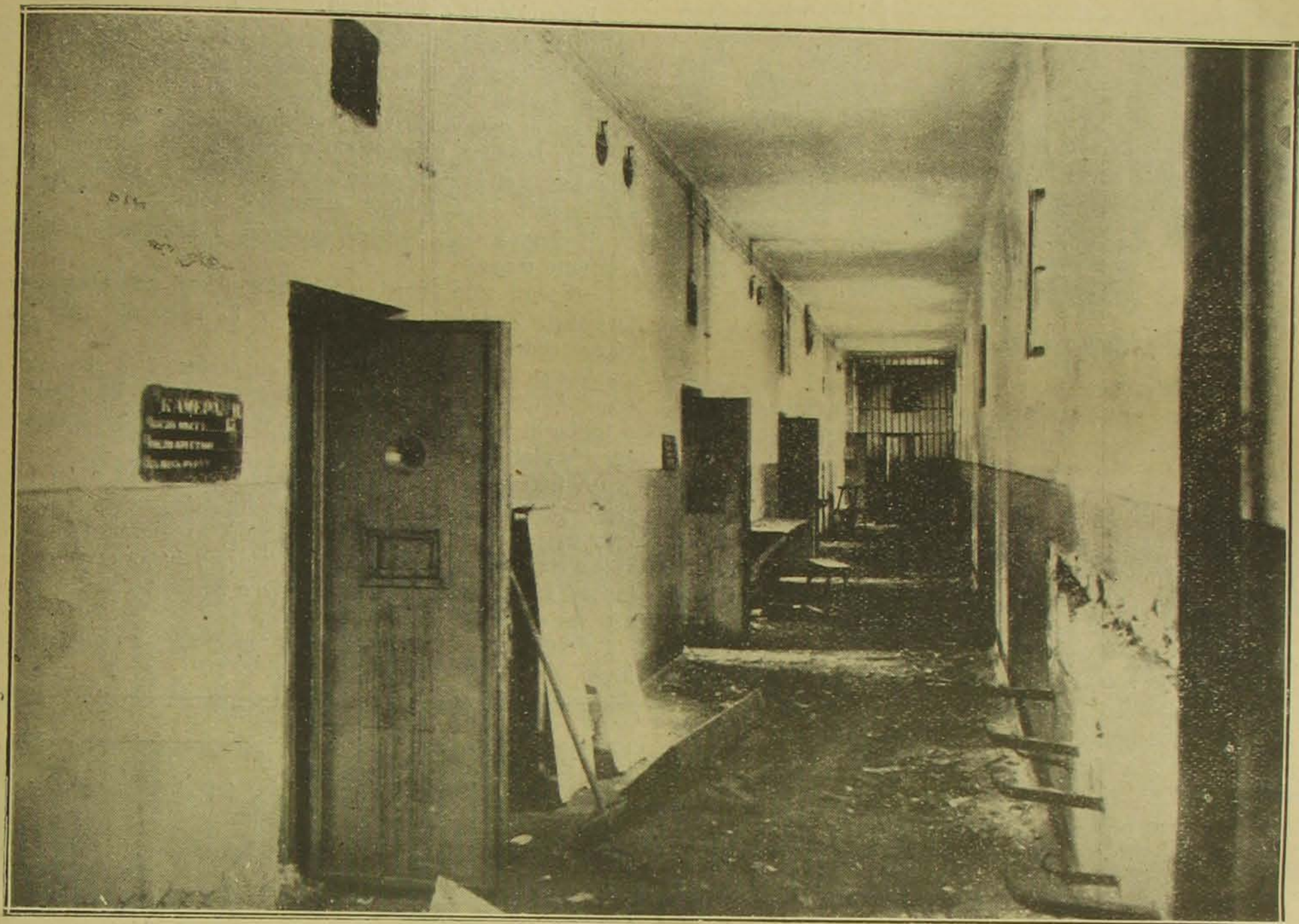
Portyázás rovatunkat a reá esett szavazatok nagy száma (952) dacára is kénytelenek vagyunk beszüntetni, mert a bővíteni kívánt többi rovataink számára csak így tudunk több helyet biztosítani. Ebben a rovatunkban különben is túlnyomó részben nem szakkérdésekkel, hanem általános aktualitásokkal foglalkoztunk, amelyek természetüknél fogva nem mindig illeszkedhettek bele tökéletesen lapunk szellemi kereteibe. Elhagyásával lapunk csendőrségi szakjellegét óhajtjuk még jobban kidomborítani.

R o v a t	Legérde- kesebb- nek	Leg- haszno- sabbnak	Össze- sen
	találta hány szavazat ?		
1. Tanulságos nyomozások	1762	1748	3510
2. Vezércikk	1620	996	2616
3. Csendőr lekszikon	1242	1268	2510
4. Történelmi közlemények	670	918	1588
5. Szerkesztői üzenetek	758	718	1476
6 Portyázás	498	454	952
7. Csendőrségi szakcikkek	—	938	938
8. Katonai ismeretek	274	618	892
9. Hírek	342	450	792
10. Hőseink	154	256	410
11. Jó egészség	118	262	380
12. Persze Lőrinc csendőr levelei	210	166	376
13. Tárca	200	174	374
14. Regény	144	162	306
15. Költemények	88	120	208
16. Külföldi csendőrségek	84	80	164
17. Rejtvények	38	96	134
18. Könyvismertetés	52	80	122
19. Sport	42	38	90
20. Lapszemle	28	40	68

Hetvenegy bajtársunk hozzánk intézett levelében a *Víz Máté th. és Persze Lőrinc csendőr leveleinek elhagyását* javasolja. Indokuk az, hogy ezeket a humoros leveleket nem lehet a csendőr hivatásának komolyságával összeegyeztetni s hogy nem kívánatos dolog a csendőrt kifizurázni, mert aki — nem testületbeli — ezeket a leveleket elolvassa, nem lesz valami jó véleménnyel a csendőrök szellemi képességéről. Azt is írják, hogy a csendőr nevetségessé tétele árt a tekintélynek s egy őrös belső életének nyilvános tárgyalgatása ellenkezik az általános csendőrségi felfogással.

Jóllehet ennek a 71 bajtársunknak a véleményével szemben áll annak a 376 bajtársunknak a véleménye, akik szavazatukat éppen a Persze Lőrinc-féle levelekre adták, mégis szükségesnek látjuk, hogy ezekhez a véleményekhez egy kis megjegyzést fűzzünk.

A bánat perce a megigazulás küszöbe; sőt több, az a pillanat, amikor az ember megváltoztatja magát. A régi görögök ezt lehetetlennek tartották... Krisztus megmutatta, hogy a legközönségesebb bűnös is megteheti.
O. Wilde.

Borzalmak tanyája : szovjetbörtön.

Mindenekelőtt: nagyon félreértett minket, aki azt hiszi, hogy mi ezekkel a levelekkel a csendőr alakját nevetségessé akartuk tenni. Ellenkezőleg: a humor derűs szemüvegén át kedvesekké és közvetlenekké akartuk őket tenni, csinyjeiken és ártatlan tréfálkozásaikon keresztül akartuk őket olyanoknak bemutatni, amilyeneknek lenniük kell: jókedvűeknek, fiataloknak, akikben a fiatalságnak nemcsak a sokat kárhoztatott hibái, hanem az erényei és szépségei is megvannak. Azok a csendőrök, akiket mi e levelek keretében bemutatunk, ideálisan jó csendőrök valamennyien, akiknek nem a hátrányukra, hanem az előnyükre kell írni, hogy vidámak, jókedvűek és ötletesek.

Ezek az apró tréfálkozások még akkor sem ártanak a csendőr tekintélyének, ha a nagyközönség előtt történnének, annál kevésbé árthatnak természetesen a Csendőrségi Lapokban, amelynek főnyilvánossága mégis csak a csendőrség. Tréfát értő embernek nem szabad a tréfáért haragudnia, még kevésbé szabad attól a tekintélyét féltetnie. Mindennek megvan a maga helye és ideje: a komolyságnak is, meg a tréfának is, egyik sem hiba a maga helyén. A Kormányzó úr öfömméltóságán kívül nincsen senki, akinek személyét a humor megkímélné s ugyan hova lett volna már például a miniszterelnök úr tekintélye, ha minden tréfa és karrikatúra rontott volna rajta valamit?

Nem volt más célunk ezekkel a levelekkel, minthogy bajtársainknak a csendőrség komolyságában néhány derűs pillanatot szerezzünk. Meg kell mosolyogni a derék fiúkat s aztán — példának veheti őket mindenki egész nyugodtan.

A »Külföldi csendőrségek« és a »Lapszemle« rovatok iránt legénységi bajtársaink részéről általánosságban fel-

tűnően kevés érdeklődés nyilvánult meg, sőt 69 bajtársunk teljes megszüntetésüket is javasolja. Mindezek dacára fenn kell tartanunk őket, mert a tanulságokról, amelyeket a külföldi csendőrségek életének és szakirodalmának figyelemmel kísérése nyújt a számunkra, nem mondhatunk le. Egyébként a tisztikar a rovat fenntartását kívánja. Ajánljuk legénységi bajtársainknak is, hogy olvasgassák ezeket a rovatokat, sok érdekességet találnak bennük s a látókörük is bővül, ha fogalmat alkotnak maguknak az egyes külföldi államok csendőrségeiről s azok egyes intézményeit, szabályzatait stb. a mieinkkel összehasonlítják.

Rejtvényrovatunkat is fenntartjuk, mert a beérkező megfejtésekből sokkal nagyobb érdeklődésre következtetünk, mint aminő a szavazás eredményéből kitűnik. A rejtvények megfejtése különben sem kötelező, csak az foglalkozik vele, akinek kedve van hozzá, de az viszont kellemes és főleg hasznos időtöltést talál benne.

Új rovat nyitását senki sem javasolta.

A szavazás összeredményéből azt állapítottuk meg, hogy lapunkon sem alaki, sem pedig tartalmi szempontból nem szükséges lényeges módosítást eszközölnünk. Olvasóink ítélete jóváhagyta munkánkat és törekvéseinket.

Némely ember egy hold földdel már gazdag, másik aranygarmada közt is koldus. A rendetlenség és szeszélyek nem ismernek határt, több embert tesznek szegénné, mint az igazi szükségletek.

Rousseau.

PRÁLYA LÁSZLÓ törzsőrmester.

1914. októberében, mint önként jelentkező, vonult be örséről távirati parancsra a Budapesten állomásozó 29. honvédgyalozredhez, — ahol az egyik menetzászlóaljhoz nyerte a beosztását.

A menetzászlóalj november 23-án indult a Homonna környékére betört oroszok ellen s már 24-én Örmező és Homonna községek között az ellenséggel harcban állott. Prálya törzsőrmester, mint szakasparancsnok küzdött az első harcokban, de később, mikor megtudták, hogy mint csendőr, Homonnán hosszabb ideig szolgált s az egész környék terepviszonyait alaposan ismeri, az ujonnan beérkezett tartalékok kalauzolására rendelték, mely feladatban igen értékes szolgáltatásokat teljesített.

A huszonkilencesektől Prálya Lászlót az ujonnan felállított 302. honvéd gyalozredhez osztották be, amely a Szurmay-csoport kötelékébe tartozott. Ebben az ezredben küzdött végig a Krakó környéki harcokat s itt hajtotta végre azt a szép jegyvertényét, amelyért Markóczy Antal alezredes, akkori ezredparancsnoka javaslatára már 1914. év decemberében az első osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Prálya László törzsőrmester.

Fegyverténye a következő:

1914. december elején Florinka község környékén több-napi állásharc után az ezred támadásra indult. Az előnyomulás közben Prálya őrmester az alig 15 főre leolvadt szakaszával egy erdős völgyben nagyobb létszámú ellenséges osztagra bukkant, amelyet oly energiával támadott meg, hogy az másfélórás kemény harc után vízmosásba szorulva, megadta magát. — A foglyok száma 118 volt.

E fegyvertényt volt parancsnoka a következő szavakkal erősítette meg:

»A fenti szép fegyvertényt, mint akkori ezredparancsnok, igazolom. Kaposvár, 1924. október 8. Fonyódi vitéz Markóczy tábornok, s. k.«

Prálya törzsőrmester 1915. augusztus 4-ig harcolt az ezred kötelékében s azután gránátlégnyomás következtében a lemergi kórházba került, ahol mintegy két hónapig állott kezelés alatt.

A kórházból a volt kassai kerülethez került s ott teljesített szolgálatot 1916. szeptemberéig. Ugyanezen év októberében a krusevaci tábori csendőrkörzetparancsnoksághoz vezényelték, ahol mint tábori csendőr, a háború végéig teljesített szolgálatot. Itt megszerezte a koronás ezüst és koronás vas érdemkeresztet is.

Prálya László törzsőrmester megtette a kötelességét, híven, becsülettel és vitézül.

CSENDŐR LEKSZIKON.

138. Kérdés. Hogyan számíthatja ki magának a csendőr az illetékes nyugdíjának vagy végkielégítésének az összegét?

Válasz. A kiszámítás módját a legjobban talán egy példával vezethetjük be. Egyszerű példát veszünk, mert ez gyakoribb, a kivételeket később külön pontok alatt felsoroljuk.

Nagy János tiszthelyettes 1903 október 1-től 1906 szeptember 30-ig a katonaságnál szolgált, ahonnan 1906 október 16-án belépett a csendőrséghez, azóta a csendőrségnél megszakitás nélkül szolgál. Tudni akarja, hogy ha 1929 augusztus 31-én nyugdíjba menne, mennyi nyugdíj lenne számára illetékes?

Mindenekelőtt a csendőrségi tényleges szolgálati időt kell kiszámítani. Ez a jelen esetben:

1928. év 8 hó 00 nap

1905. „ 9 „ 15 „

a kivonóban egy évet 12 hónapra, 1 hónapot pedig 30 napra bontva (hogy kivonhassunk):

1927. év 19 hó 30 nap

1905. „ 9 „ 15 „

22 év 10 hó 15 nap

vagyis 1929 augusztus 31-ig 22 évet, 10 hónapot és 15 napot szolgált Nagy János ténylegesen. Ez az idő azonban az alábbi 8. pontban mondottak szerint felemelten számít, ezért minden 7 hónapot 8-nak kell venni, a 7 hónapnál kevesebb maradványt azonban egyszerűen számítjuk, így:

22 év és 10 hó = 274 hónap; ebben a 7 megvan 39-szer és még fennmarad 1 hónap; $39 \times 8 = 312$ hónap, hozzáadva a fennmaradt 1 hónapot = 313 hónap, vagyis: 26 év 1 hónap és 15 nap. Ennyi a felemelten számított szolgálati idő.

Tekintettel azonban arra, hogy Nagy János a háború alatt mindvégig ténylegesen szolgált, a felemelten számított szolgálati évekhez hozzá kell még adni a hadi éveket. (Lásd az alábbi 11. pontot.) A jelen esetben tehát a 6 hadi évet hozzáadva a beszámítható összes csendőrségi szolgálati idő: 32 év 1 hónap és 15 nap.

Miután azonban Nagy János a katonaságtól megszakítás nélkül jött át a csendőrséghez, még a 3 évi katonai szolgálata is beszámít, így tehát a nyugdíj kiszámításának végleges alapjául 35 évi, 1 hónapi és 15 napi beszámítható szolgálati idő jön tekintetbe.

A nyugdíj megállapításánál a beszámítható szolgálati idő végösszegét az alábbi 15. pontban foglaltak szerint kikerekítik. A jelen esetben tehát Nagy Jánosnál csak kereken 35 évet vesznek tekintetbe (míg ha pl. a végösszeg 35 év, 6 hó és 1 nap lett volna, már 35 év számítana).

Megállapítottuk tehát, hogy Nagy Jánosnak kereken 35 év a nyugdíjba beszámítható szolgálati ideje.

A nyugdíj összegének a megállapításánál az alábbi 19. pont szerint számításba veszik a havizsoldot és a közétkezési pénzből havi 20 pengő 40 fillért. Nagy Jánosnak tehát, aki — mondjuk — 1. fizetési fokozatbeli tiszt-helyettes, számításba jön 140 pengő zsoldja és 20 P 40 f. közétkezési pénze, vagyis összesen 160 pengő 40 fillérje.

A 18. pontban mondottak szerint 10 év után a legutoljára élvezett javadalmazásának 40%-át kapja, a következő években pedig minden évben 2—2%-al többet. Vagyis Nagy János kap az első 10 év után 40%-ot, a következő 25 év után pedig további 50%-ot, mindössze tehát a legutoljára élvezett és nyugdíjba beszámítható illetményének a 90%-át, amely e jelen esetben 144 pengő 36 fillért tesz ki. Ehhez jön még azután a családi pótlék és a lakáspénz.

A beszámítható szolgálati időnek és a nyugdíj vagy végkielégítés összegének megállapítása tekintetében a következő szabályok állanak fenn:

1. Csak az a csendőrségi szolgálat számít be a nyugdíjba, amelyet az illető megszakítás nélkül töltött a szolgálatba lépés napjától annak a hónapnak a végéig, amelyben a tényleges szolgálat alól felmentetett. 30 napnál hosszabb megszakítás esetén az előző szolgálat be nem számít.

2. Nem megszakítás a forradalmak alatti távollét, úgyszintén az az idő sem, amit az érdekelt 1921 július 26-ig megszállott területen töltött, de csak akkor, ha a forradalom előtt is ott állomásozott.

3. Beszámít a tényleges csendőrségi szolgálatot megelőző katonai szolgálat is, valamint mindaz a polgári szolgálat, amelyet az illető 18 éves korának betöltése után nyugdíjképes polgári állásban töltött, de csak akkor, ha az egyes szolgálatok között nincsen 30 napnál hosszabb megszakítás.

4. Nem számít be: a bírósági, fegyelmi vagy közigazgatási úton történt elbocsátást, valamint a nyugdíjmegváltást megelőző szolgálati idő, úgyszintén az ideiglenes nyugállományban töltött idő és a börtönbüntetés ideje sem, a két utóbbi idő azonban a szolgálati idő kiszámításánál nem képez megszakítást.

5. Akinak két vagy több megszakított katonai szolgálata van és az utolsó katonai szolgálatából közvetlenül (30 napon belül) lépett át a csendőrséghez, annak az összes előző katonai szolgálata beszámít, tekintet nélkül arra, hogy közöttük milyen megszakítás volt.

6. Az államvasúti szolgálati idő csak akkor számít be, ha az illető az államvasútak nyugdíjintézetének vagy nyugbérpénztárának tagja volt; az állami erdészethél vagy bányászathél töltött idő pedig csak akkor, ha az illető a bányászati vagy erdészeti társládához hozzájárult.

7. A szolgálati idő tartamát a polgári időszámítás szerint kell meghatározni, minden hónapot 30 nappal számítva. Aki szolgálatát a hó 31-én kezdte, nyugdíjazása alkalmával ezt a napot a szolgálati idő kiszámításánál a hó 30-ika gyanánt kell venni és be kell számítani.

8. A csendőrségi szolgálati időt felemelten kell számítani úgy, hogy minden 7 hónap 8-nak számítson. Vagyis: ahányszor 7 hónapot az illető ténylegesen szolgált, a nyugdíj szempontjából annyiszor 8 hónapot kell számítani, a 7 hónapnál kevesebb maradvány azonban egyszerűen számít.

9. A pénzügyőrség legénységi állományában, valamint a bírósági fogházaknál és a javítóintézeteknél az őrszemélyzet állományában teljesített szolgálati időt szintén úgy kell kedvezményesen számítani, mint a csendőrségi szolgálati időt (7 hónapot 8-nak).

10. A katonai szolgálati idő csak egyszerűen és nem felemelten számít. Kivételt képeznek azok, akik a jelenlegi katonai nyugdíjtörvény (1921:XXXII. t.-c.) hatálybalépése, azaz 1921 augusztus 1. után léptek be a csendőrséghez; ezeknek a katonai szolgálati idejük is felemelten számít.

11. Aki a világháborúban részt vett, annak a szolgálati idejéhez annyiszor kell egy-egy hadi évet hozzászámítani, ahány naptári évben legalább 3 hónapon át tényleges katonai vagy csendőrségi szolgálatot teljesített. Három hónapnál kevesebb háborús szolgálatteljesítés esetén is beszámít a hadiév annak, aki harcban vett részt, az ellenség előtt megsebesült vagy hadiviszontagságok között — köztük járványos betegségek következtében is — szolgálatra képtelenné vált.

12. Aki hadifogságba esett, az 1922. évig hadifogságban töltött esztendei közül mindazok hadiévnek számítanak, amelyekben legalább 3 hónapot hadifogságban töltött, feltéve, hogy a hadifogságba jutásának körülményei és a hadifogságban tanúsított magatartása igazolva vannak.

13. Az 1912/13. évben teljesített készütségi szolgálat (Szerbia elleni mozgósítás) csak azoknak számít kétszeresen, akiknek az anyakönyvi lapja ezt külön feltünteti. (Ez a csendőrségnél eddig még nem fordult elő.)

14. A szolgálati időt kedvezményesen csak azoknál lehet számítani és a hadi éveket is csak azoknál lehet a szolgálati időhöz hozzáadni, akiknek legalább 9 évi 6 havi és 1 napi tényleges szolgálati idejük van. Kevesebb szolgálati idővel bírónál, vagyis azoknál, akik még nem nyugdíjképesek, sem a felemelt szolgálati idő, sem pedig a hadi évek nem számítanak.

15. A szolgálati idő kiszámításánál az egész éveken felül maradó s 6 hónapig terjedő szolgálati idő nem jön számításba, a 6 hónapi és 1 napi szolgálati idő azonban már egy évnek számít (pl. 14 év, 6 hó = 14 év; de már 14 év, 6 hó, 1 nap = 15 év).

16. Azt, hogy valakinek valamilyen szolgálati ideje a nyugdíjba beszámít-e vagy sem, a minisztérium csak akkor teszi mérlegelés tárgyává, amikor az érdekeltet nyugállományba helyezik. A nyugállományba helyezés előtt, azaz a tényleges szolgálat tartama alatt, tehát nem lehet pl. olyan kérelmet előterjeszteni, hogy valakinek a katonai vagy polgári szolgálati ideje a nyugdíjba beszámíttassék, mert előre nem lehet tudni, hogy akkor, amikor a kérelmező nyugdíjba fog menni, a szolgálati idő beszámítása tekintetében milyen szabályok lesznek érvényben. Ha azonban valakinek olyan polgári vagy katonai szolgálati ideje van,

amely a jelenleg érvényes szabályok szerint a nyugdíjba beszámítható és ha ez a szolgálata az anyakönyvi lapjába nincsen bevezetve, helyesen cselekszik, ha ezt a szolgálatát az igazoló okmányok csatolása mellett még tényleges szolgálata alatt az előjáró kerületi parancsnokságnak szolgálati úton bejelenti és kéri annak állományparancsban való le-
tárgyalását és az anyakönyvi lapjába való bevezetését, mert a nyugdíjazás alkalmával a szolgálati időt az anyakönyvi lap adatai alapján hivatalból állapítják meg s olyan szolgálatnak a beszámítását, amely az anyakönyvi lapba be van vezetve, a nyugdíjazás alkalmával külön nem kell kérelmezni.

17. Mind a *nyugállományba helyezésnek*, mind pedig a *végkielégítésnek feltétele*, hogy az illető csendőrt a felülvizsgáló bizottság *csendőrségi szolgálatra alkalmatlannak* minősítse. Kivételt képeznek azok, akiket a belügyminiszter (VI. c. és VI. b. osztály) a fennálló szabályok értelmében felülvizsgálat mellőzésével hivatalból helyez nyugállományba. A testülettől önként (nyilatkozattal) leszerelt egyének semmi-féle ellátásban nem részesíthetők.

18. *Nyugdíjat csak az kaphat*, akinek legalább 10 évi, illetve a 15. pontban foglaltak szerint való számításal 9 évi, 6 havi és 1 napi tényleges szolgálata van. Nyugdíj gyanánt 10 év után a beszámítható javadalmazás (19. pont) 40%-a, minden további év után pedig újabb 2—2%-a illetékes. (Tehát pl. 27 évi beszámítható szolgálati idő után: 10 év = 40%, 17 év = 34%, összesen 74%.)

19. *Nyugdíjba (végkielégítésbe) beszámítható javadalmazást* jelenleg csak a havizsold képez és a közétkezési pénzből havi 20 pengő 40 fillér. (A csendőrségi pótdíj ezidőszereint a nyugdíjba nem számít be.)

20. *A nyugdíj vagy a végkielégítés összegének megállapításánál* a fél-fillért vagy ennél nagyobb törtet egész fillérnek kell számítani, a fél-fillérnél kisebb törtet pedig teljesen figyelmen kívül kell hagyni. Egyéb kikerekítésnek helye nincsen.

21. Az, *akinek* a kedvezményes számításal és a hadi-évekkel együtt is csak 15 évnél kevesebb beszámítható szolgálati ideje van, a részére különben illetékes nyugdíjnak csak a 60%-át kapja. A teljes nyugdíjat ezek közül csak az kaphatja meg, aki teljesen munka- és keresetképtelen s keresete vagy vagyona sincsen, vagy aki a 60. életévét betöltötte.

22. Vannak esetek, amikor a csendőr *kedvezményes nyugdíjat* kap, illetve kaphat és pedig:

a) ha valaki szolgálatteljesítés folytán teljesenszolgálatképtelenné válik, nyugdíjat kaphat akkor is, ha még nincsen 9 évi, 6 havi és 1 napi szolgálata; ilyenkor a beszámítható javadalmazásnak 40%-át kapja;

b) ha a szolgálat közben teljesen szolgálatképtelenné vált csendőrnek már 9 évi, 6 havi és 1 napi szolgálata van, a miniszter részére magasabb összegű nyugdíjat engedélyezhet, mint amilyenre különben, rendes körülmények között igénye volna. Az ilyen magasabb nyugdíj összegét a miniszter az eset körülményeihez képest esetről-esetre állapítja meg;

c) aki ellenszegülőkkel folytatott harcban vagy ilyen harc következményeképen válik mindennemű állami szolgálatra képtelenné, annak nyugdíj gyanánt szolgálati idejére való tekintet nélkül a legutoljára élvezett beszámítható javadalmazás teljes összegére van igénye.

Kedvezményes nyugdíjat csak akkor lehet engedélyezni, ha a szolgálatban szenvedett sérülés és a szolgálatképtelenség beállta között három évnél hosszabb idő nem telt el.

23. *Végkielégítés annak a csendőrnek jár*, akinek még nincsen 9 évi, 6 havi és 1 napi tényleges szolgálati ideje, de legalább 4 évi, 6 havi és 1 napi tényleges szolgálata már megvan. (Az utóbbi idő ugyanis már 5 évnek számít.)

A végkielégítés összege 5 év után a legutoljára élvezett beszámítható javadalmazás (zsold és a közétkezési pénzből havi 20 pengő 40 fillér) egy évi összegének 60%-a, 5 éven felüli szolgálat esetén pedig (tehát már 5 év és 1 nap után is) ezen javadalmazás két évi összegének 60%-a). Pl. egy őrmester havi zsoldja 70 pengő, a közétkezési pénzből beszámít 20 pengő 40 fillér = 90 pengő 40 fillér, — 1 évre 1084 pengő 80 fillér — ennek 60%-a 650 pengő 88 fillér. Az őrmester végkielégítése tehát 5 év után 650 pengő 88 fillér, — 5-nél több szolgálati idő után pedig ennek a kétszerese, vagyis 1301 pengő 76 fillér.

24. *Végkielégítés gyanánt* a beszámítható javadalmazás 1, illetve 2 évi összegének teljes összegét (100%-át) csak az a csendőr kaphatja meg, aki teljesen munka- és keresetképtelen és amellet nincsen semmi keresete vagy jövedelme.

25. *Akinek a beszámítható szolgálati ideje az 5 évet* (illetve a 15. pontban foglaltak szerinti számításal a 4 év, 6 hó és 1 napot) *el nem éri*, végkielégítésre csak akkor tarthat igényt, ha teljesen munka- és keresetképtelen. Ebben az esetben végkielégítésül az utoljára élvezett beszámítható javadalmazás egy évi összegét kapja.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(4 közlemény.)

Azon eseten kívül, midőn az elfogadás elhalasztható és ahol a döntés így a miniszter hatáskörébe esik, a miniszter megbízásából a tábornok körletparancsnokok az aránylagos vagy a betöltött szolgálati idő alapján való nyugdíjbanmenetel iránti kérelmek fölött döntenek, melyeket a parancsnokságuk alá tartozó katonai személyek benyújtottak.

A nyugdíjat kérő katonai személyek kérelmükre feljogosíthatók, hogy illetőségi helyükre egészen az ellenőrzésből való törlésükig visszavonuljanak. Azok, kiknek oly elhelyezkedés van kilátásban, mit haladéktalanul el kell foglalni, ezt a szolgálat szükségességének határai közt könnyen birtokukba vehetik.

Leköszönés és jegyvernem változtatás.

26. pont. Azon legénységi állományú katonai egyének, kik a csendőrséget elhagyni óhajtják, mielőtt még aránylagos vagy a szolgálati idő betöltése utáni nyugdíjilletékeségüket elnyerték volna, leköszönés iránti kérelmüket a körlet tábornok parancsnokához terjesztik elő, ki annak elfogadása tekintetében határoz.

Mindamellett az elhatározás a miniszter hatáskörébe tartozik:

1. Ha a leköszönést kérelmező egy, a 2. számú jó minősítvényt igazoló bizonyítványra lett javaslatba hozva.

2. Ha kötelező vagy visszakötelező által a szolgálat-tételre még le van kötve.

3. Ha a leköszönés elfogadása elhalaszthatónak látszik.

A csendőrség altisztjei, kik fegyvernemük változtatását kérelmezik, eredeti fegyvernemükhöz rendfokozatukban vissza-helyezhetők, ha ott altiszti minőségben teljesítették szolgálatot.

Végleges vagy időleges elbocsátás testi alkalmatlanság esetén.

A csendőrség legénységi állományú egyénei, akik a fegyveres szolgálatra testileg végleg alkalmatlanná váltak a szolgálati korrang s állapotuk súlyossága szerint:

1. Amennyiben a szolgálati idő betöltése utáni nyugdíj-jogosultsággal bírnak, kérelmükre vagy hivatalból a szervezet-szerű előjárók javaslatára nyugállományba helyezendők.

2. Ha egy aránylagos nyugdíjra jogosultsággal bírnak, kérelmükre vagy hivatalból a miniszter elhatározása folytán egy felülvizsgálati tanács egyhangú javaslata alapján nyugállományba helyezendők.

Ha nincs szerzett jogcímük bármely nyugdíjra is, elbocsátási tanács javaslata alapján:

a) elbocsátandók, ha hivatásos altisztek;

b) ellenkező esetben véglegesen elbocsátandók 1. vagy 2. szám szerinti szabadságolás útján.

A csendőrség legénységi állományú egyénei, ha nincs is joguk aránylagos vagy betöltött szolgálati idő utáni nyugdíjra, amennyiben súlyos és gyógyíthatatlan rokkantsági sérülés állapotban van náluk, mi őket a szolgálatra alkalmatlanná teszi hivatalból, vagy saját kérelmükre minden alkalommal bármennyi legyen is a szolgálati idejük, gyógyíthatatlan rokkantság okából a törvény szigorúan meghatározott feltételei között nyugdíjba helyezendők.

A csendőrség legénységi állományú egyénei, akik fegyveres szolgálatra alkalmatlanná váltak, egy elbocsátási tanács javaslatára:

a) egy évre időleges rokkantság miatt a nem tényleges állományba helyezendők, amennyiben hivatásos altisztek;

b) időlegesen egy évre elbocsátandók az 1. vagy 2. szerinti szabadságolás útján az ellenkező esetben.

A nem tényleges állományban meghagyás és az időleges szabadságra bocsátás három évi időtartamra meghosszabbítható. Ezen idő letelte után az érdekelt a nyugállományba helyezendő vagy elbocsátandó, végleg elbocsátandó, vagy a tényleges állományba visszahívandó. Mindamellett az időleges elbocsátási szabadság nem újítandó meg oly katonai személyek részére, kik nem töltötték be öt év szolgálati időt a törvényes időn felül.

Végleges és időleges elbocsátás fegyveres okokból.

27. pont. A csendőrség hivatásos altisztjei és megbízást nyert katonai személyei élvezik a biztosítékokat, melyek a nyilvános közigazgatás szabályait magában foglaló rendeletben az altisztek felülvizsgálati tanácsára vonatkoznak.

A törvény által előrelátott, a rendelet alábbi eseteiben azok a felülvizsgálati tanács elé utalandók és azt követőleg a tanács által határozat mondandó ki:

1. Amennyiben 15 éven túl szolgáltak, hivatalból az aránylagos nyugdíjba helyezendők.

2. Ha nem nyerték még el a jogot az aránylagos nyugdíjra:

a) elbocsátandók, ha hivatásos altisztek;

b) visszahivatnak, ha megbízottak;

c) állásukból elbocsátandók, ha újból kötelezettek.

Hasonló körülmények közt a körlet tábornok parancsnoka a közbeeső előjárók javaslatára elrendeli:

a) kötelező alapján szolgáló altiszteknek állásukból elbocsátását;

b) kötelezett vagy újból kötelezett próba gárdistáknak eredeti fegyvernemükhöz való visszahelyezését.

A csendőrség altisztjei, kik 25 évet szolgáltak, betöltött

szolgálati idejük után nyugállományba helyezendők anélkül, hogy egy felülvizsgálati tanács előtt megjelenniök szükséges volna.

A miniszter azonfelül elrendelheti:

a) Egy hivatásos altisztnek három és hat hó közötti időtartamra fegyelmi okokból a nem tényleges állományba helyezését.

b) A légió tanácsának, mint fegyelmi tanácsnak ítélete folytán egy megbízott csendőrségi egyén alkalmazásának egy és hat hó közötti időtartamra való felfüggesztését.

28. pont. A csendőrség legénységi állományú egyénei, kik fegyelmi okokból távolítottak el vagy akik aránylagos, vagy a betöltött szolgálati idő utáni nyugdíjba helyezettek, a tartalékállományban megőrzik katonai rendfokozatukat.

A csendőrség legénységi állományának visszahívott tagjai a tartalékban, mint katonák alkalmazandók. Ugyanez vonatkozik azokra, kiknek leköszönése elfogadtatott, utóbbiak azonban a tartalékban altiszteknek kinevezhetők.

A csendőrség legénységi állományú egyénei nem alkalmazhatók ezen csapat tartalékában, csak ha eltávozásukkor az 1. számú jó minősítésről nyertek bizonyítványt.

Minden más esetben eredeti csapattestük tartalékában alkalmazandók. Akármilyen legyen az ok, mi a csendőrségtől való eltávozásukat kikényszeríti, azon katonai egyéneknek, kik kötelezés vagy visszakötelezés által a szolgáltnak még le vannak kötve — be kell tölteniök a még kötelezőjük lejártáig hátralévő szolgálati idejüket. A miniszter elrendeli újbóli alkalmaztatásukat, elvileg eredeti csapattestükben és esetleg egy tanács javaslata után meghatározza a rendfokozatot, mellyel újból alkalmazva lesznek. Ezen rendfokozat nem lehet magasabb, mint amelyet a csendőrségnél elbocsátásukkor viseltek. Olyanok, kik kivételesen oly csapattesthez helyezettek, mely eredeti fegyvernemüktől eltérő, csak mint egyszerű katonák alkalmazhatók.

Ez esetben egy különleges osztályba küldendők.

VI. RÉSZ.

Polgári szolgálati helyek s katonagyermek.

29. pont. A csendőrség altisztjeinek megengedtetik, hogy a kiszolgált altisztek részére fenntartott polgári állásokra folyamodjanak, ha a törvény és a szabályok által szigorúan előírt felvételeknek megfelelnek.

A csendőrség a katonagyermeki helyekre a többi csapatokkal együtt pályázik. Az előkészítő iskolákba való felvétel feltételei különleges szabályokban vannak meghatározva.

II. FEJEZET.

Különbözes szabályok tisztek részére.

Általános alapelvek.

31. pont. A hadsereg tisztjeinek sorolására és előléptetésére vonatkozó utasítások és rendeletek mindennemű határozványai, melyek a következő pontokban kimondottan kivételt nem képeznek, a csendőrségre is alkalmazandók.

Minden rangra és szolgálati helyre való előléptetés az egész csapatra kiterjedőleg történik.

Magasabb tisztek kiegészítése.

32. pont. Az ezredesi, alezredesi és a chef d'escadroni szolgálati alkalmazások a fegyvernem tisztjeinek összességére adományozandók.

A századosok kiegészítése.

33. pont. A századosi szolgálati alkalmazások adományozandók:

1. Háromnegyedrészen a fegyvernem hadnagyainak;

2. a helyek egynegyede más csapattestek századosainak,

kik a javaslatbáhozatal évének december 31-én 25 évnél öregebbek s 42 évnél fiatalabbak, azon feltétellel, hogy a hadseregben, mint tényleges tiszték, 7 évi szolgálatteljesítést beigazoltak.

Gazdászati századosok kiegészítése.

34. pont. A gazdászati századosi alkalmazások elvileg gazdászati hadnagyoknak adományozandók, vagy gazdászati hadnagy-segédeknek, kik a fegyvernem gazdászati századosi rangjának elérésére reményt nyújtanak.

Ezen osztály jelentkezőinek hiánya esetén oly tényleges századosoknak adományozandók, kik ezen működésre alkalmasnak találtattak, vagy ezek hiánya esetén tényleges hadnagyok részére, kik az előléptetési táblázatban alkalmasnak vannak leírva, s a gazdászati századosi helyre javasolva vannak.

Hadnagyok és alhadnagyok kiegészítése.

35. pont. A hadnagyi és alhadnagyi rang összességében mutatkozó üres szolgálati helyek elvileg az alábbiaknak adományozandók:

1. Öttizedrésze a helyeknek más csapattestek végleg kinevezett hadnagyai részére, ha a javaslatbáhozatal évének december 31-én 25 évnél nem fiatalabbak s 35 évnél nem idősebbek, tekintet nélkül a szolgálati korrangra;

2. Négytizedrésze a helyeknek:

a) A mellékkeretek tisztjei részére, kik a javaslatbáhozatal évének december 31-én 25 évnél nem fiatalabbak s 40 évnél nem idősebbek, tekintet nélkül a szolgálati korrangra;

b) Testületbeli adjutant-chefek, adjutantok és maréchal des logis chefek részére, kik legkevesebb két évi maréchal des logis chefi szolgálatukat igazolták.

Mindamellettsémmiféle szolgálati korrang nem követeltetik azok részére, kik a tisztirangot a tartalékban más fegyvernemeknél nyerték, vagy azok részére, kik a háború ideje alatt ideiglenes tiszti rangot nyertek.

3. Egytizedrésze a helyeknek a csapat adjutant-chef és adjutantjai részére, kik tízévi tényleges szolgálatot teljesítettek, amennyiben szabályszerűen javasolva és az előléptetési táblázatban véleményezve vannak.

Ha a felsorolt három osztály valamelyikében hiány mutatkozik, az üres helyek a másik két osztály jelöltjei részére adományozandók, figyelembevétel a nevezések meghatározott sorrendjét.

A technikai képzettség feltételei.

36. pont. Az egyéb fegyvernemek véglegesen kinevezett századosai és hadnagyai, a mellékkeretek tisztjei és más csapatok altisztjei, kik a 35. pont 3. alpontja szerint felvételre törekszenek, nem sorolhatók be másképpen a csendőrtiszti szolgálati helyekre, csak ha ezen fegyvernem előkészítő iskolájában egy felvételi vizsgát eredményesen letettek, a tanfolyamot hallgatták és a vizsgáknak távozásukkor eleget tettek.

Szolgálati korrang és alkalmazás.

37. pont. Más fegyvernemek tisztjeinek, kik a csendőrséghez jöttek, nem számítják szolgálati korrangjukat az előléptetéshez is ezen fegyvernemben való vezényléshez, csak azon rendelet keltétől, annak erejénél fogva, mellyel ide felvételtek.

Elvileg nem alkalmazandók a gyarmati csendőrségnél vagy a párisi köztársasági gárdánál.

Csendőrtisztek és más fegyvernemek tisztjeinek kölcsönös áthelyezése.

38. pont. Más fegyvernemektől jött csendőrtisztek eredeti fegyvernemükhöz oly hasonló rangú tisztekkel való kölcsönös

áthelyezésük útján, kik véglegesen a csendőrséghez soroltattak.

Ha nem részesültek a csendőrségnél előléptetésben, eredeti csapatjukhoz visszavételnek:

a) azon szolgálati korrangban, mellyel bírtak, ha az fiatalabb, vagy hasonló, mint az őket megcserélőé;

b) annak szolgálati korrangja szerint az ellenkező esetben.

Ha a csendőrségnél századossá lettek előléptetve, eredeti fegyvernemüknél egy nappal későbbi rangot kapnak, mint ezen csapatnál a korrangjukban legfiatalabb százados.

A csendőrség tisztjei, kik a fentebb felsorolt rendelkezések alkalmazásával helyeztettek vissza eredeti fegyvernemükhöz, nem vehetők többé vissza a csendőrséghez.

Csendőrtiszteknek és csendőrséghez átvételre véglegesen kijelölt csapattiszteknek kölcsönös áthelyezése hivatalból elrendelhető, de csakis (a csendőrségre) alkalmatlanság és nem hátrányos magaviselet alapján.

Helye van ennek a fentebb felsorolt körülmények között.

Különleges rendszabályok a párizsi köztársasági gárda tisztjei részére.

39. pont. A párizsi köztársasági gárda üres tiszti rangjaira és szolgálati helyeire a belügyminiszter kijelölést kér, a hadügyminiszter közli a jelöltek névsorát, a belügyminiszter szerepe a döntés adására szorítkozik.

A párizsi köztársasági gárdának alhadnaggyá kinevezett altisztjei és ezen csapatnak egy magasabb rangra kinevezett tisztjei új rangjukban a megyei csendőrség vagy a mozgó köztársasági gárda egy szolgálati helyére nevezendők ki. A hadnaggyá kinevezett alhadnagyok és egy új rangra kinevezett magasabb rangú tiszték tarthatók meg egyedül ezen csapatnál.

III. FEJEZET.

Közös rendelkezések a csendőrség minden katonai személye részére.

Eskütétel.

40. pont. A csendőrség katonai személyei, akik a hivatalos lap (Journal officiel) kivonatának birtokában vannak (tisztek) vagy kik kinevezési okmánnyal az őket kinevező légió parancs kivonatával rendelkeznek (altisztek) az alábbi minta szerinti esküt kötelesek letenni, mely a hivatalos lap kivonatának szélén (margóján) vagy a kinevezési okmányon van:

»Esküszöm, hogy főnökeimnek mindenben, mi kötelezett szolgálatomra vonatkozik, engedelmeskedem és hogy hivatásom teljesítésében nem alkalmazom a rám bízott hatalmat másra, mint a rend fenntartására és a törvények végrehajtására.«

Ezen eskü az elsőfokú bírói hatóság elnöke előtt teendő le nyilvános törvényszéki ülésen, a hadrakelt seregnél pedig a nemzeti területen kívül a katonai törvényszékek elnökei előtt hasonló nyilvánosság mellett.

Ennek díjmentesen kifejezés adandó a hivatalos lap kivonatán vagy a kinevezési okmányon.

A párizsi köztársasági és a kisegítő bennszülöttek nem tesznek esküt.

A tényleges állományba való visszahívásnál az eskü nem újítandó meg.

IV. CÍM.

Átmeneti intézkedések.

41. pont. A) Addig, míg az 1928. évi március hó 31-én kelt törvény alapján a szolgálat előreláthatólag egy éven belül be lesz vezetve, a csendőrségi jelöltek, miután egy

a törvényes tényleges szolgálattal legalább egyenlő szolgálatot teljesítettek, felvehetők a csendőrséghez.

B) Addig, míg a mozgó köztársasági gárda megvalósulása befejeződik, mi a miniszter által jóváhagyatott, a mozgó köztársasági gárda csapatnál alkalmazott próba gárdistái felválthatók a próbaidejük lejárta után.

C) A katonai személyek, kik valamely előző korszak (régime) alatt az 1928. évi március 30-án kelt törvény életbe léptetése előtt a fegyvernemet leköszönés vagy az aránylagos nyugállományba való felvétel útján hagyták el, visszavehetők, ha az 1903. évi május 20-án kelt okmány előzőleg megállapított feltételeinek megfelelnek.

3. pont. Jelen rendelet végrehajtásával a hadügyminiszter bízatik meg.

Párizs, 1928. évi december 1-én.

Hadügyminiszter:

Köztársasági elnök:

Painlevé Pál s. k.

Doumergue Gaston s. k.

(Fordította: Nemesszeghy László ezredes.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy rablógyilkossági eset kiderítése.

Nyomozta és írta: VÁSÁRHELYI ANDRÁS
ny. á. törzsőrmester (Erdőcsokonya).

Igen mozgalmas őr, egyben járási székhely volt a megszállás alatt lévő Szerbiában Velkomladenovác, ahol 1917-ben szolgálatot teljesítettem.

Ezen év augusztus havában — a napra már pontosan nem emlékszem — a község bírója jelentést tett az őrön, hogy helyettese, Pánta Mihajlovics négy nappal előbb eltűnt s azóta nyoma veszett. Jelentését mindjárt azzal a megjegyzéssel toldotta meg, hogy nevezett helyettesbírói minőségén kívül a községi pénztárnoki teendőket is végezte és állandóan magánál hordta a Wertheim-kasza kulcsát.

A kasszában a bíró által felmutatott adókönyv tanúsága szerint közel 10.000 korona volt elhelyezve, az akkori időben még igen tekintélyes összeg.

Őrsparancsnokom egy cseh származású osztrák csendőr volt: Schuber Antal. Harmadmagammal rendes szolgálatba indított azzal a meghagyással, hogy puhatóljak az eltűnt helyettesbíró után. Két társam Prybil Pál és Tretyokow Csikomir cseh, illetve horvát származású népfelkelők voltak.

Előre kell bocsátanom, hogy Szerbiában a nyomozó csendőr minden bűncselekmény kinyomozásánál nehéz feladat előtt állott, mert egyikünk sem szolgált olyan hosszú idő óta ott, hogy a helyi és személyi ismeretek tekintetében tökélyre tehetett volna szert, de eltekintve ettől, a lakosság mindig igen zárkózott magatartást tanúsított és egyáltalán nem sietett a nyomozó csendőrnek kezére járni.

Puhatólásaimat a helyettesbíró lakásán kezdtem meg. Tágas udvarral bíró és gyümölcsösrel körülvett lakóházát

gondosan körülzárt, magas léckerítés övezte. A lakóház maga két szobából és egy konyhából állott. Az egyik szobában az eltűnt helyettesbíró, a másikban siketnéma nővére lakott két kis gyermekével. A két szobát konyha választotta el egymástól és a konyhán keresztül vezetett a bejárat is a lakásba. A ház egyik oldalán nagyobb kiterjedésű tengeri tábla terült el.

A szomszédokat valamennyit, a többi lakos közül pedig sokakat kikérdeztem, de az eltűntre vonatkozólag semmiféle felvilágosítást beszerezni nem tudtam. Az eltűntnek nővére gondozására bízott két gyermeke közül az egyik 8, a másik 6 éves volt. Elő-, illetve magánéletére vonatkozólag annyit sikerült megtudnom, hogy Pánta Mihajlovics, amióta özvegységre jutott, búskomor lett s így az sem látszott lehetetlennek, hogy valahová elbujdosva, öngyilkosságot követett el. Az egyedüli, aki valami bővebbet és megbízhatóbbat tudott volna mondani az eltűntről, néma volt.

A csendőrnek a néma nyelvén is kell beszélni tudni, gondoltam és elhatároztam, hogy a néma nőtől taglejtésekkel igyekszem kivenni, ami némi támpontot nyújthatna a további nyomozáshoz. Szavakat is intéztem hozzá, persze úgy, amint a némákhoz szokás beszélni, a szavakat erős szájmozdulatokkal kísérve. Bevezettem a fivére szobájába s a fentebbi módon tudakoltam tőle, hogy mit tud fivére eltűnéséről. A néma nő előadásából nagy nehezen megértettem a következőket: Azon az éjszakán, amikor fivére eltűnt, ő kiment egyszer az udvarra és fivére szobájának ablaka alatt egy embert látott, aki egy ideig ott várakozott, majd fivére kijött a szobájából és az idegennel együtt a tengeriföld felé távozott.

A kikérdezett jelezte azt is, hogy az idegennek egy hosszúnyelű kapa volt a kezében, amit az illető az ő udvarukon lévő egyik szilvafáról akasztott le.

Ezek az adatok arra engedtek következtetni, hogy a helyettesbíró valahol a lakásán kívül meggyilkolták és pedig a Szerbiában szokásos, sűrűn előforduló módon és körülmények között. Több esetben előfordult ugyanis, hogy a komitácsi banda tagjai egyes kiszemelt egyéneket csellel vagy erőszakkal elhurcoltak lakásukról és meggyilkoltak.

Egészen pontosan megmutattattam magamnak azt a helyet, ahol a meggyilkolt nővére az idegent állni látta és azt tüzetesen megvizsgáltam. A földön alig látható kopott talpszeg nyomát fedeztem fel. A talpszegek egymástól másfél centiméter távolságra estek. Ezután a tengeritáblát kutattam át. A tengeritáblához magas füves és dudvás rész vezetett az udvarból és ezen a részen a félrehajtott, illetve letört gaz azt mutatta, hogy ott egy vagy több egyén keresztülhaladt be a tengeritábla belsejébe. Itt a nyom elveszett ugyan, de én a valószínű irányt követve áthaladtam a táblán és a tisztásra érve újonnan felfedeztem azt a két talpszeges nyomot, amit a meggyilkolt lakásának ablaka alatt találtam.

Míg ezen nyomok lemérésével voltam elfoglalva, a közelből, kb. 20—30 lépés távolságból, a tengeriföldnek a tisztáson túli részéből bűz ütötte meg az orromat. Járőrtársaim és a velünk volt községi bíró figyelmét felhívtam erre, majd rögtön megindultam a bűz irányába. A tengeri között, a tisztástól mintegy 30 lépésnyire, megtaláltuk az eltűnt helyettesbíró hulláját. A koponya teljesen szét volt roncsolva úgy, hogy jóformán csak az alsó állkapocs maradt a nyakon. A hulla bal alsó karja is el volt törve, a nyomok a hulla körül nagy összevisszaságban teljesen egymásba voltak taposva úgy, hogy ép nyomot kivenni nem lehetett. A helyszín és a hulla alapos átvizsgálása után arra a megállapításra jutottam, hogy a tettes hátulról vágta fejbe áldozatát valami tompa kemény tárggyal,

azután pedig, hogy biztos legyen a munkájában, az áldozat fejét teljesen szétroncsolta.

A hulla őrzését az egyik népfelkelőre bízva, másik járőrtársammal tovább nyomoztam. Egy másik helyen és pedig egy elhagyatott kút közelében újra megláttam a már fentebb említett patkószeges lábnyomot. Innen a nyomok a község felé vezettek vissza, de elvesztek, én mindenesetre azt következtettem, hogy a gyilkosságot a kasszakulcs megszerzése céljából hajtották végre, mert a kulcsot a meggyilkoltnál nem találtuk.

Az eddigiekről rövid jelentést terjesztettem be az örsparancsnoksághoz, azután a községhezához mentem, hogy ott a nyomozást tovább folytassam.

A kassza a községhezához sértetlenül állott s be volt zárva. Mikor a kassza környékét a legapróbb részletekig átvizsgáltam, előtte alig észrevehető, igen vékony fekete vonásokat fedeztem fel a padlón. Ezekben a vonásokban a két talpszeget véltem felismerni. A községhezához zárt ajtaját a távozás után ismét bezárta maga után a tettes.

A községhezához épületében lakott Dragutin Rákily őrnök, ezen éj folyamán két-három órán távol volt ugyan lakásáról, de a távollétét igazolta. Nevezett néje előadta, hogy ezen éjszaka, hajnaltájt 3 órakor gyanús zörgést hallott a községhezához épületében. Ezt közölte is másnap a községi bíróval, de mert ott semmi gyanús dolog nem volt észlelhető, nem tulajdonítottak neki különösebb fontosságot.

Az őrnök lakásáról való távozásomkor rápillantottam a szobából a konyhára nyíló ajtó küszöbére s annak deszkalapján éppen olyan fekete vonásokat észleltem, mint a kassza előtt a padlózatán. Lemértam ezen nyomokat és a talpszegek méreteit kaptam eredményképen.

Átvizsgáltam és lemértam az őrnök összes lábbelijeit, de eredménytelenül. Tekintettel arra, hogy az alibi is tökéletesnek volt mondható, gyanúmnak más irányba kellett terelődnie. Azután érdeklődtem, hogy kik szoktak megfordulni az őrnök lakásán, mire azt a felvilágosítást nyertem, hogy munkaszerezés céljából a község szegényebb lakosai közül igen sokan. Az őrnök maga is megnevezett vagy 10 ilyen egyént. Ezeket sorra kikérdeztem s megállapítottam, hogy közülük egy Szvetozár Lukics nevű legény a gyilkosság éjjelén lakásáról távol volt; akadt egy olyan tanu, aki nevezettet fél négykor hajnalban látta a lakására hazatérni.

Szvetozár Lukics a távollétét nem tudta igazolni. Először is a lábbelijét vizsgáltam meg, de azokon nem találtam a két talpszeget. Azt, hogy másik pár lábbelije is volna, tagadta. A házkutatás során azonban — a padlásra vezető feljárón — megint csak megtaláltam azokat a bizonyos nyomokat, amelyek számomra az egész nyomozásnál kiinduló pont gyanánt szolgáltak. Tovább folytattam hát ezirányban a puhatolást és megtudtam, hogy a gyanúsított egy pár cipőjét az előző napokban a község egyik cipészéhez vitte. Ezt a pár bakkancsot meg is találtam. Megvizsgáltam: a méretek megegyeztek ugyan a tengeritáblában lemért nyomokkal, de a bakkancsra új féltalpak voltak felszegezve.

A jobb lábra való bakkancsról lefejtettem a féltalpat s az alatt nagy öröömre megtaláltam a két talpszeg helyét. A két vastalpszeg el lett távolítva és azok helyét faszegek pótolták. A talpszegek távolsága pontosan másfél centiméter volt.

Mikor minderről meggyőződést szereztem, kijelentettem Szvetozár Lukicsnak az elfogását. Már mint elfogott egyé-

nen, végrehajtottam rajta a személymotozást, amikor észrevettem, hogy kalapjának a peremén elől két csepp vér van beszáradva. Kérdésemre, hogy miként kerültek azok a vércseppek oda, — hallgatás volt a felelet.

Szvetozár Lukics 20 éves szegénysorsú napszámos volt, aki nősülés előtt állott. Már a békeévekben, mint fiatalkorúnak része volt egy nő meggyilkolásában.

Kikérdezése alkalmával először a felzletet teljesen megtagadta, de háromszor negyedőrai gondolkodási idő után és amikor elébe tártam, hogy beismerése enyhítő körülmény lesz a tárgyaláson, — megtört és sirva fakadva az alábbiakat adta elő:

— »Látom, hogy a tettemet nem tudom titokban tartani. Beismerem, hogy a helyettes bírót én ütöttem agyon azért, hogy a Wertheim-kassza kulcsát megszerezsem. A kulcsot a meggyilkolt mellényének belső zsebében találtam meg egy pénztárcában, melyben még egy tizkoronás bankjegy is volt, amit ugyancsak magamhoz vettem. A kulcs megszerzése után elindultam a községhezához s útközben a kapát, mellyel a helyettes bíró fejét szétvertem, bedobtam a tengeri táblában lévő kútba. A községhezához zárt ajtaját álkulccsal felnyitottam s a Wertheim-kasszába a kulcs segélyével behatolva, az ott talált összeget magamhoz vettem, azután a kasszát és a községhezához ajtaját újból lezártam. Ezek megtörténte után a kassza kulcsát a pénztárcába helyezve, a községhezához közelében lévő kútba dobtam. A pénzt a lakásunk udvarán álló ires sertésöl alá ástam. A pénzből hetven koronát költöttem el egy rend ruhára.«

Az összes pénz, melyet az adókönyv kimutatott, meg is került, csak a tettes által bementett 70 korona hiányzott.

Azon kérdésre, hogy mi készítette a gyilkosságra és mi módon hajtotta azt végre, az alábbiakat adta elő:

— »Szegény ember vagyok és nem tudtam annyit összegyűjteni, hogy az esküvőmet megtarthassam. A községhezához szomszédos épületében lakó Dragutics Rákily őrnök lakásán több napon át dolgoztam a közelmúltban s volt alkalmam a községhezához irodájában is megfordulni, ahol az adókat fizették be s ahol a helyettes bíró helyezte el a befolyt összegeket a kasszába. Vágyam ellenállhatatlanul fokozódott a pénz megszerzése után. Sokszor gondoltam már arra, hogy a pénztáros zsebéből ellopom a Wertheim-kulcsot, hogy a kasszába behatolhassak, de sehogysem tudtam hozzáférni. Végül azt eszeltem ki, hogy ha másképpen nem megy, elteszem a helyettesbíró láb alól.

Előző napon, a nappali órákban élesre fentem a késemet és elhatároztam, hogy az éj folyamán megölöm a helyettes bíró. Két óra lehetett, amikor a helyettes bíró udvarára behatoltam, de odaérve, más terv fogamzott meg agyamban. Letettem arról a szándékomról, hogy a szobájába erőszakos módon behatolva, késsel öljem meg. Megpillantottam az egyik szilvafán egy hosszúnyelű kapát s gyorsan az villant át az agyamon, hogy a helyettesbíró kicsalóm lakásából a közeli tengeribe és ott végzek vele. A kapa használatát azért láttam célszerűbbnek, mint a kést, mert a helyettesbíró igen erős embernek ismertem, tudtam, ha a kapával fejbesújtom, eszméletét fogja veszteni, ha azonban a késsel nem jól talállok, szembefordul velem és akkor nem fogok vele birni.

Bekopogtattam a szobája ablakán. A helyettesbíró felkelt az ágyából, odajött az ablakhoz és kérdezte, hogy mit akarok. Azt mondtam neki, legyen szives, öltözzék fel, mert a lakásomon tolvajok lisztet loptak s a közeli tengeri irányába menekültek, még nem lehetnek messze, — legyen a segítségemre, hogy elfogjuk őket.

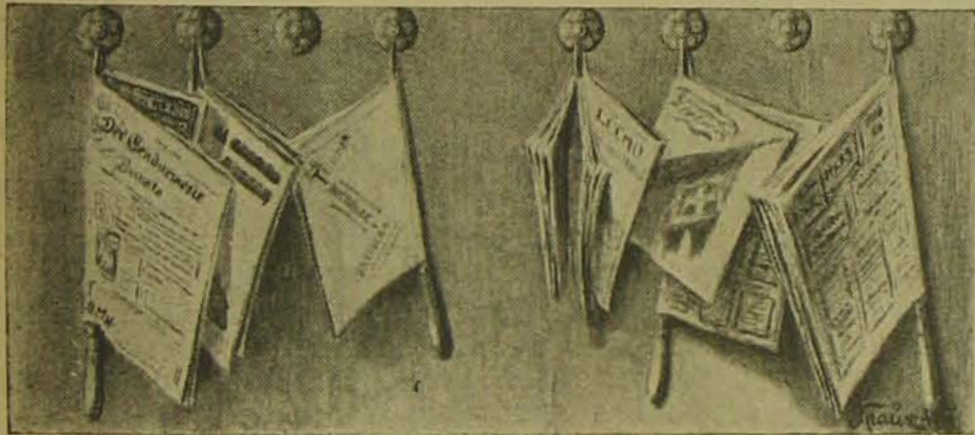
Használjuk a csendőrségi emlékalap levelezőlapjait! Művészek, olcsók! Hőseink emlékét és testületünk dicsőségét szolgálják!

A helyettesbíró egy pillanat alatt az udvaron termett és fejszét véve a kezébe, azt mondta: »mehetünk«. Elindultunk a tengeri irányában, — én mentem a baloldalon, hogy kézre essen az ütés. Bántott a lelkiismeret, hogy embert fogok ölteni, de nem tudtam a pénzvágtyól megszabadulni. Már jó bent jártunk a tengeriben, mikor a helyettesbíró türelmetlenkedni kezdett, hogy a tolvajokat nem érjük el. Egy pillanatra megálltunk hallgatózni. Ezt a pillanatot kihasználva, egy lépést hátraleptem s hátulról a kapával teljes erőmből föbesújtottam a helyettesbíró. Ez még két-három lépést tett előre, azután a földre zuhant. Attól tartottam, hogy életben marad, ezért a kapa fokával addig ütöttem a fejét, míg az teljesen szét nem ment.

Tettem elkövetése után a kapának, kulcsnak és a pénznek gondos elrejtésével úgy hittem, hogy minden nyomot eltüntetek, amiről a gyanú reám irányulhatna, — még a cipőmre is új féltalpat verettem.*

A nyomozást beküldő ny. törzsörmeister leírja még részletesen, hogy a bűnjelek beszerzése a két kútból mily körülményesen ment végbe. Helyszűke miatt nem közölhetjük a leírást eredeti terjedelmében, bár a nyomozó a bűnjelek biztosításánál is igen dicséretes buzgalomról és éppen olyan rátermettségről tett bizonyosságot, mint magának az esztnak a kiderítésénél. Láthatjuk ebből az esetből is, hogy milyen fontos lehet még egy alig észrevehető, elmosódott lábnyom is.

A tettest a rögtönítelő bíróság kötél általi halálra ítélte, azonban egy vasúti szállítás alkalmával cseh katonák őrzetéből megszökött és többé elő sem került.

LAPSZEMLE.

(Csehszlovákia.) Cetnický Obzor.

13. szám.

A cseh képviselőház elfogadta a *csendőrségi jegyzelmi és fenyítő szabályzatról* szóló törvényjavaslatot, melyet a lap erős bizalmatlansággal fogad annak ellenére, hogy pártjának egyes módosításokat sikerült kierőszakolnia.

A javaslat beterjesztésénél a szoc. pol. bizottság rezolúcióban felhívja a kormányt

1. olyan törvényjavaslat beterjesztésére, amely mindkét közbiztonsági szervet intézményesen egy közbiztonsági hivatalban egyesíti és annak vezetését egy a képviselőház által választott államtitkár bízta,

2. az elkobozott földbirtokokból juttasson a csendőrségnek annyit, hogy abból a szolgálatban ideiglenesen megrokant csendőrségi egyének üdülőháza fenntartható legyen,

3. a csendőrségi szolgálat különlegességére és veszélyességére való tekintettel siirgősen rendezze a csendőrség pót-dijait és

4. célirányosan fejlessze tovább a közbiztonsági szolgálatot.

A rezolúció feletti vitában annak első pontját a belügyminiszter eleve elvetette.

A lap részletesen közli Bergmann képviselőnek (nemz. soc.) a törvényjavaslat ellen mondott beszédét. Ebből a következőket tudjuk meg: A köztársaság 1920-ban hozott törvényvel megszüntette a csendőrség és a volt Landwehr közötti

kapcsolatokat, de az új törvény is érintetlenül a csendőrség főparancsnokának kezében hagyta a csendőrség feletti katonai fegyelmi és fenyítő hatalmat, a csendőrség felett továbbra is a katonai bíróságok ítélkeznek. Így felemás állapot keletkezett s ezen a mostani javaslat sem segít. Eseteket sorol fel, melyeknél a katonai bíróságok kisebb vétségekért elítéltek csendőregyének, az ítélet végrehajtását felfüggesztették, mellőzték az állásvesztés kimondását, de a főparancsnokság azon a címen, hogy az illetők vétettek a csendőrség jóhírneve ellen, mégis elbocsátotta őket. A főparancsnokság tehát szembehelyezkedett a bírói ítélettel és a törvénnyel.

Az összeomlás óta 87 csendőr követett el öngyilkosságot. A régi osztrák rezsim alatt legfeljebb 10 évre esett egy öngyilkosság a csendőrségnél. A mai hadseregben 875 főre, a csendőrségnél 758 főre esik egy öngyilkosság. Betegség miatt 5, anyagi okokból 9, büntetéstől való félelemből 13, üldöztetés miatt 24 csendőr lett öngyilkos. A többi eset oka ismeretlen maradt.

A csendőrfőparancsnokság a csendőrségből tisztán katonai szervezetet épített ki, bár a törvény kimondja, hogy a csendőrség, mint a politikai közigazgatási hatóságok szerve, polgári és nem katonai testület. A jelen javaslat pusztán másolata a hasonló katonai szabályzatnak. A javaslatot a parlamenti véderőbizottság elutasította magától, és egyhangúan mondta ki illetéktelenségét. Nyilvánvaló, hogy itt a csendőrség vezetősége elvesztette a játékát. A csendőrség militarizálásának nemkívánatos visszhangjaként felemlíti, hogy a cseh csendőrség hiába keresett kulturális és szakkapcsolatokat az osztrák és német birodalmi csendőrséggel, amelyek már régen közös egyesületet alkottak. Ezen egyesület 1928. október 18-iki rendkívüli közgyűléséből azt közölte a cseh csendőrséggel, hogy vele már csak azért sem működhetik együtt, mert teljesen militarizálva van, nincsenek politikai és szervezkedési jogai s így csak árthatna ez egyesületek militarizálás elleni harcának, ha önként működne együtt egy tisztán katonailag szervezett csendőrséggel.

Magyarország éppen most szervez igen tekintélyes számú csendőrséget a határsávbán való szolgálatra, melyet abból a célból, hogy a szomszéd állam területén is feltűnés nélkül dolgozhasson, polgári ruhával lát el és ezzel új kémszolgálatot szervez meg. Ezzel szemben a cseh csendőrök 9 kilométeres felszerelésükkel már kilométerekről felismerhetők és egyesek vaskalapossága miatt hiába követelnek polgári öltözetet bizonyos szolgálat ellátására. Az osztrák copftól a csehek tudnak a legkevesebbé megszabadulni, mondta is egy bécsi polgár a prágainak, hogy Prága egészen szép város volna, ha nem lenne ott annyi osztrák.

Részletesen foglalkozik a katonai- és csendőrszolgálat gyakorlati, erkölcsi és jogi része, valamint a két eskü közötti különbségekkel s megállapítja, hogy a törvény polgári, a csendőrfőparancsnokság pedig katonai szervezetnek tekinti a csendőrséget. Ezért a javaslatot vissza kell utasítani és a parlament felfogásának megfelelően újra átdolgozni. Megjegyzi, hogy a most készülő új cseh Btk. szerint annak joghatálya alá a katonai személyek is tartozni fognak, amivel megszűnnek a külön katonai bírások. Ha ez megvalósul, mi lesz a Kbt.-nak alárendelt csendőrséggel? — A szociálpolitikai bizottság módosításai nem elegendők. A rendi fenyítések között még mindig ott van a kimenő és az üdülési szabadság megvonása és a soronkívüli szolgálatba való vezénylés. Kifogásolja a fegyelmi fenyítések kiszabását és azok helyett pénzbürságokat követel. A törvényjavaslat joghatálya alá tartoznak ezután a csendőrnagyudijások is. A szabályellenesen hajtó, vagy ebzárlat idején kuttyáját szabadonhagyó csendőrnagyudijást nem az illetékes polgári hatóság, hanem a lakhelye szerint illetékes csendőrfőparancsnok vonja felelősségre. Ezzel lehetetlen jogállapot következik be. A csendőrnagyudijasok az u. n. álláskötelmek ellen is vétethetnek, de a javaslat sehol sem határolja meg ezen kötelmeket, csak utal a véderőtörvény megfelelő szakaszára, bár nyilvánvaló, hogy a katonai álláskötelmek egészen mások, mint a csendőrségé. Sehol sincsen megmondva, mivel lehet véteni a csendőrség jóhírneve ellen. E javaslat szerint üldözhetők a még tényleges szolgálatban elkövetett, de csak később kiderült vétségek is.

A szoc. pol. bizottság javaslata szerint a közbiztonsági szolgálatok egyesítendőek volnának. Megjegyzi, hogy a csendőrségnél sincsenek ma rózsásabb állapotok. A törvényjavaslatot nem fogadja el.

Utána Brodecky képviselő (szoc. dem.) ugyancsak a javaslat ellen beszélt. Nagyjában megismétli a Bergmann által mondottakat és leszögezi, hogy e javaslat még szigorítása a hasonló katonai szabályzatnak. Szintén támadja a csendőrség militarizálását. A csendőrségre a polgári lakos-

ságnak van szüksége. A hadsereg úgy is tud felügyelni a maga embereire, bár ezt a kémkedő *Falout* százados esetében nem láttuk.

Fejtegeti a két szolgálat közötti különbségeket, támadja az álláskötelmekre és a csendőrség jóhírnevének megóvására rendelt szakaszokat és különösen ezeknek a nyugdíjasokra való kiterjesztését.

A köztársaságban most 12.000 főn felüli csendőrség, 9000 főnyi rendőrség, 18.000 községi rendőr van, az országos és kerületi hivataloknak is van különböző őrszemélyzetük s így a polgári őrszolgálatban kb. 40.000 ember van, vagyis minden 310 lakosra 1 közbiztonsági őr jut. E számban a 6000 főnyi határőr, 1200 börtönőr, valamint az újonnan megszervezendő mezei és úti rendőrség nincsen beszámítva. Emellett a közbiztonsági szolgálatban senki sem bizik s ezért egymásután alakulnak a legkülönbözőbb közbiztonsági egyesületek. A közbiztonsági szolgálat az államnak 1 milliárd-jába kerül évente. Élesen kikel az ellen, hogy még ma is szolgálatban vannak olyanok, akik halálos üldözői voltak mindennek, ami cseh — az összeomlás előtt —, ma meg vezető állásokba tolatkodtak a kormány tehetetlensége folytán. Ezeknek régen nyugdíjban volna helyük, bár vannak köztük fiatalabbak is. Egyes parancsnokok eljárásával foglalkozik és azt értelmetlen zaklatásnak mondja. Benko beszercebányai csendőrpáncsnok csak a cseheket és morvákat üldözi írásbeli dolgozataival, a tótokat nem molesztálja, mert ő is tót. Ajánlja, vizsgálják ki, mi igaz abból, hogy Benko lett volna parancsnoka annak a magyar páncélvonatnak, amely 1918 november 10-én Nagyszombaton megtámadta a cseheket és közülük hármát agyonlőtt. El lehet képzelni, mit szenvednek ilyen embertől a cseh csendőrök.

Kifogásolja, hogy a csendőröknek csupán igényük és nem joguk van az évi szabadságra. Ez törvényellenes. Bírálja és kevesli a csendőrök illetményeit és követeli, hogy a csendőrségi személyi pótlékot a dr. Svehla volt miniszterelnök által megígért 4000 koronára emeljék fel. A csendőrök eladósodása katasztrófális. Egyik intézet 5 millió korona kölcsönt folyósított csendőröknek. Tiltakozik a csendőrség politikai jogainak megvonása ellen és szabad szervezkedési jogot követel számukra.

A csendőrség eddig engedelmeskedett. 1928-ban 719.000 személyt adott a törvény kezére. A szociáldemokraták nincsenek elragadtatva a mai csendőrség szellemétől, amely teljesen olyan, mint 30 évvel ezelőtt volt.

A mai kormányzat maradibb minden régen szidott klerikalizmusnál. A törvényjavaslatot nem fogadja el. Pártja gondoskodni fog arról, hogy annak idején a korszellemnek megfelelően meg legyen változtatva.

Vegyes hírek rovatában a lap visszautasítja egy kommunista lapnak a csendőrség elleni támadását.

Megjegyzi, hogy annál a kommunista gyűlésnél a csendőrök 24 óra hosszat' étlen-szomjan teljesítettek szolgálatot. A sokat szidott régi osztrák világban maga a prágai térparancsnok személyesen szállt ki és intézkedett a csendőrök szolgálatának megkönnyítésére. Hol vagyunk ma ettől? Önkénytelenül fel kell sóhajtani, kár a régi... de fogjuk be a szájunkat, mert a cenzura még kifehéríti az Obzort...

Szászországban külön pótlékot kapnak azok, kik szolgálatban idegen nyelv használatával különösen kitűnnek. A cseh csendőrség vezetőségének ilyesmi eszébe sem jut.

A lapot Foch marsallnak a »vak engedelmisség és a fejetlen parancsadás« ellen mondott szavaival zárja és az idézetet a cseh kis és nagy bürokratáknak különös figyelmébe ajánlja.

—O—

(Jugoszlávia.) Zsandarmeriszki Vesznek.

1929 június—július.

A címkép Zsivkovics Petár altábornagy miniszterelnököt ábrázolja.

Jovanovics Iván csendőr őrnagy a kuruzslókkal foglalkozik. Felszólítja a csendőrörsöket, hogy járjanak elől a nép felvilágosításában, amely még mindig inkább hajlik a kuruzslók különféle boszorkányságai, mint az orvosi tudomány felé. Több esetet sorol fel annak az illusztrálására, hogy milyen veszedelmes eszközökkel dolgoznak a kuruzslók, akik akkor is veszélyesek, ha nem pusztítják el méreggel az áldozataikat, mert útját állják annak, hogy a beteg orvoshoz menjen. Egyes vidékeken igen el van terjedve, hogy nyílt sebekre istállótrágyát tesznek, ami egyenesen életveszélyes, sőt több halálesetet is okozott, mert az állati vizelettel kevert trágya rendszerint tetanusz-bacillusokat tartalmaz.

Rajakovics M. csendőr őrnagy a cigányokról és szokásokról ír kimerítő és igen hozzáértő tanulmányt. Gyakorlott csendőr már a bűncselekmény elkövetési módjából is következtetni tud arra, hogy cigány van-e a dologban. A közlemény némileg kiegészíti az előbbi, mert a cigányok egyik fő kereseti forrása a kuruzslás, különösen szerelmi bájitalok készítése. Úgyesen vannak a cigányok szerszámai és azok használati módjai leírva. Ezek között első helyen áll a nálunk is jól ismert »horog«, amelyet rendkívül ügyesen tudnak felhasználni, persze elsősorban tolvajlásra. A többi szerszámok: enyv, kötőfék és a mérgek. Végül a szerző tervezetét közöl annak a régi problémának a megoldására, hogy miként lehetne a cigányokat letelepíteni és rendes életre szoktatni.

Radics Z. hadnagy a mérgezéssről, mint bűncselekményről ír és azokról a szerekről, amelyekkel azt rendszerint végre szokták hajtani. Nagyjában ugyanazokat a gondolatokat találjuk a cikkében, amelyeket az olasz csendőrség lapjának legutóbbi számában találtunk, persze a balkáni viszonyokra alkalmazva, ahol az emberek még meglehetősen primitív módon törnek egymás életére. Ebben a cikkben is nagy szerepük van a kuruzslóknak és az általuk a műveletlen nép körében elkövetett mérgezéseknek.

Pünkösdi vasárnapján, mint minden évben, az idén is megünnepelte a jugoszláv csendőrség a magaválasztotta örömnapiját, a »szlávát«. A szerb csendőrség ezt a napot egy, a múlt században a törökök felett aratott győzelem emlékére választotta magának. Ezen alkalommal a múlt ünnep óta különösen kivált csendőrök különféle díjakban részesülnek, amelyeknek legnagyobb részét a hadügyminisztérium adja, de rendelkezésre áll ilyen jutalmazási célra még 4 különféle alapítvány is.

Sztankovics M. ny. ezredes részletesen fejtegeti azokat a jeladatokat, amelyek az állami élet minden vonatkozásában a hadseregre háramlanak. A bevezetésben leírja, hogy milyen szerepe volt a jugoszláv hadseregnek a nemzeti egység megteremtésében a háború után, azután pedig a katonai erényeit fejtegeti. A csendőrség szerepét egyelőre külön nem említi. (Folyt. köv.)

Jakovljević Sztépán csendőr százados folytatja a májusi füzetben megkezdett: »Büntetések és azok végrehajtása hajdan és most« című értekezését. A büntetések történetével foglalkozik; sorra leírja a spanyol inkvizíció borzalmait, a rabszolgaság intézményét, a boszorkányégetést, az istenítéleteket, a török büntetéseket és egyéb középkori büntetéseket. Végül felsorolja a halálbüntetéseket a keresztfeszítéstől egészen az amerikai villamosszékekig. (Folyt. köv.)

Csurics A. őrnagy »A rendőrség és a bűnözés« című cikkében a rendőrségnek és általánosságban a rendészeti szerveknek a bűnözéssel szemben való teendőivel foglalkozik. A rendőrség eredetét a görögökhöz vezeti vissza (politeia, politia, policia, polizei). Leírja a rendőrség szervezetének kifejlődését az ókortól a mai modern államokig. Azután áttér a rendészeti szolgálat helyes megszervezésének a fontosságára. Kiindulva a hivatásos és nemzetközi gonosztevők nagy szellemi és technikai felkészültségéből, fejtegeti, milyen nagy képzettségre van a rendészeti szerveknek szükségük, ha ellenük a harcot eredményesen akarják felvenni. Foglalkozik a Bertillon rendszerrel, mint a modern rendészeti szolgálat egyik igen fontos segédeszközével. (Folyt. köv.)

Cs. jelzéssel figyelemreméltó cikket találunk, amely az ifjúság helyes nevelésének fontosságát hangoztatja a bűnözés csökkentése szempontjából. A mai korban nagyon nehéz az ifjúságot megóvni különféle nem kívánatos befolyásoktól, különösen az újságoktól és egyáltalában a sajtótermékektől, amelyek faji, politikai, pártpolitikai, nyelvi és vallási gyűlölködéseket terjesztenek. Szerző kiemeli különösen az iskolának és a katonaságnak nagy szerepét az ifjúság nevelése terén. A legfontosabb természetesen az iskola feladata. Minden kriminalista tudja, hogy született gonosztevőket felnőtt korukban semmivel sem lehet megjavítani, az iskolának kell tehát a gyermekek közül a gonosz hajlamúakat kiválasztani és a fogékony gyermeklélekkel szemben olyan eszközöket alkalmazni, amelyek lelkéből a gonosz hajlamokat még csirájukban kioltják. A serdülő ifjúság intenzív felvilágosítása szintén igen fontos, amellyel együtt kell járnia a vallásos nevelésnek is.

O-val jelzett cikk tanácsot ad az őrsparancsnokoknak arra nézve, hogy miként kell a falusi fiatalság körében a csendőrségi szolgálatra alkalmas embereket kiválogatni és őket a csendőrséghez való belépésre buzdítani.

A csendőrség irodai ügyvitelének fontosságáról hosszabb cikk kezdődik, amelynek fejtegetései és tanácsai elsősorban

az őrsparancsnok számára szolgálnak, mint aki az őrs irodai ügykezelését ellátni és abban alárendeltjeit is kiképezni tartozik. Jelszava: »Jó írás — jó ajánlólevél!«.

Jurisa Z. százados a csendörök megjelenéséről, fellépéséről, valamint a lakossággal szemben való magatartásáról ír. Foglalkozik azzal, hogy miképpen kell a csendörnek a polgárság előtt tekintélyt szerezni és a lakosság bizalmát megnyerni. Semmiesetre sem büszkeséggel és felfuvalkodottsággal, mert a nép hamarosan kész az ítélettel: »üres kalász«-nak nevezi azt, aki nagyon magasan hordja a fejét, de ő maga egyébként nem sokat ér.

Két tanulságos nyomozás. Az egyik esetben az őrsparancsnoknak egy többrendbeli lopási eset nyomozása közben eszébe jutott, hogy évekkel ezelőtt ugyanilyen módon követte el hasonló lopásokat. Elfogta az akkori gyanúsítottat, akiről kiderült, hogy valóban ő követte el az újabb lopásokat is. Az őrsparancsnokot tehát a jó emlékezőtehetsége vezette nyomra. — A másik esetben egy bénakarú ember egy másik ember kocsijáról, akit előzetesen leitatott, leemelt egy 45 kg. súlyú, aprópénzzel telt zsákot. Éppen béma karja miatt senki sem gyanúsította, de a csendörök mégis gyanúba fogták s a pénzt meg is találták a fűskamrájában elrejtve. Tanulság: külsőségek ne vezessék félre a csendört.

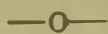
A csendőrség saját fürdőotthont épített Vrnjacska-Bajna fürdőn, ahová gyomor-, bél-, máj és vesebajos csendörök kérhetik a felvételüket. A lap közli az otthonról készített felvételt is.

Egy másik közlemény a görög csendőrséget ismerteti. Közli feladatát, szervezetét, kiegészítését, a hadsereghez és a polgári hatóságokhoz való viszonyát, valamint az egyes csendörparancsnokságok teendőit és hatáskörét.

A közlekedési rendőrség és csendőrség ma mindenütt az érdeklődés központjában áll. Az úttörő ezen a téren az amerikai forgalmi rendőr, akinak a legnehezebb a helyzete is, mert az amerikai autóforgalom húszszorosan felülmúlja az európaiat. A sötétkék egyenruhás, piros motorkerékpáros amerikai forgalmi rendört mindenki ismeri és respektálja. Amilyen udvarias rendes körülmények között, olyan kellemetlen tud lenni, ha nem engedelmeskednek neki. Menekülni nem lehet előle, mert neki van a leggyorsabb motorkerékpárja: 130 kilométert megy vele óránként. Kezdfizetése elég silány: havi 100 dollár (vásárlóértéke ott annyi, mint nálunk 100 pengőnek) ellátás és ruha.

Az új rendszer törvényeinek tárában találjuk: a csendőrségi törvény néhány pontjának megváltoztatását, azonkívül a csendőrség főparancsnokának rendeletét a csendőrség szaklapjának szerkesztése és adminisztrálása tárgyában.

»Különféle«: A szicíliai maffia újabb tagjainak letartóztatása; öngyilkosok múzeuma Szovietországon; bűnügyi és gyilkossági statisztika Amerikában; Bécsben naponta 100 becsületsértési ügyben tartanak tárgyalást.

(Franciaország.) L'Écho de la Gendarmerie. Nationale.

1929 június 30.

A vezércikk módosításokat javasol az altiszti rendfokozatokban. Szükségesnek tartja, hogy a csendőrség kiegészítésére külön keretek állíttassanak fel, mert a csendőrség kiegészítése lényegesen eltér a csapatkiegészítés módjától. Indítványozza továbbá az »alhadnagy« rendfokozat eltörlését, mert ezt a rendfokozatot az altisztek már csak az ötvenedik életévük felé, deresedő fejjel érik el, amikor már nem illik rájuk a »hadnagy« elnevezés.

A múlt füzetekben nézeteltérés merült fel a mozgó gárda kiegészítése körül egy ezredes és egy hadnagy között, amelybe egy őrsparancsnok is beleszólt. Az ezredes most befejezettnek nyilvánítja a vitát, amely nézete szerint egészen fölösleges volt, mert abban mindenki egyetért, hogy a csendőrség kiegészítésének a legjobbnak kell lennie. Aki ezt bizonyítja, nyílt kaput dönget, a vita maga pedig emlékeztet a liliputiakra, akik azért kezdtek a szomszédaikkal háborút, mert azok a lágytojásként a keskeny végén törték fel s nem — mint ők — a szélesebbiken.

A lap felemlíti, hogy június elején a Limogesban (Limozs) történt zavargásoknál mind a csendőrség, mind pedig a mozgó gárda nagy tapintattal járt el és minden nagyobb összeütközést elkerült, jöllehet egynéhány túlzó mindenáron harcot akart provokálni, sőt a vezénylő Thillard (Tiljár) alezredest meg is sebesítették. Az összes csendöröket beadták kitüntetésre, dícséretre vagy jutalomra.

1929 július 7.

Július elseje meghozta a csendőrség fizetésemelését.

Ide iktatjuk a francia csendőrség új fizetési táblázatát pengőre átszámítva. (1000 franc = 230 pengő.)

Rendfokozat	ha a szolgálati idő több, mint						5 évnél keve- sebb
	30	25	20	15	11	5	
	é v						
Adjutantchef ¹⁾	2889.72	2790.36	2668.28	2608.20			
Adjutant ¹⁾	2698.28	2599.92	2508.84	2417.04	2318.40		
Maréchal de logis chef ²⁾	2517.12	2417.76	2318.40	2219.04	2127.96	1923.24	1825.74
Csendőr	2310.12	2219.04	2119.68	2020.32	1920.96	1713.04	1639.44
Próbacsendőr						1680.843	1598.04
Pótcsendőr							1515.24

1) őrsparancsnok; 2). őrsparancsnok helyettes; 3). A francia próbacsendört 24 éves kora előtt nem véglegesítik, akárhány éves korában lépett is be a csendőrséghez.

Nyugdíjalapra levonás 6%.

Az előbbi füzetben az ezredes befejezettnek jelentette ki a csendőrség kiegészítése felett folytatott vitát. Most egy »semleges« szól bele a dologba, mert nézete szerint az elhangzott vélemények egyike sem oldja meg a kérdést. Eddig a csendőr jelentkezőket vagy a párisi köztársasági gárdába vették fel, vagy pedig a megyei csendőrszázadokba. Ebből az emberanyagból utalt át a hadügyminisztérium egy bizonyos létszámot a mozgó gárdához, igen gyakran az illetők akarata ellenére, mert a mozgó gárda teljesen katonai jellegű alakulat, amelyben a csendörök nem szolgálnak olyan szívesen, mint az őrsökön. A cikkíró azt indítványozza, hogy a jelentkezőket oda vegyék fel, ahová jelentkeznek, tehát nemcsak a köztársasági gárdához vagy a megyei csendőrséghez, hanem a mozgó gárdához is. Ily módon minden jelentkező maga kereshetné ki az alakulatot, amelyben szolgálni óhajt. »A liliputi tojás után a Kolumbusz tojása«.

Mahé (Maé) százados tollából új könyv jelent meg a Maréchaussée (Marésosszé) történelméről. Jacques Fehrlé (Zsak Ferlé) kritikájában a könyvet a csendőrség szempontjából korszakalkotónak nevezi. (Ára 12 fr. 60 = 2 P 70 f.)

A lap újra visszatér a június elején Limoges (Limozs)-ban történt eseményekre, mert időközben több olyan adat jutott tudomására, amelyeket okvetlenül fel kell említenie a mozgó gárda dícséretére. Több, mint 30 órán át állott ellen a gárda a felbőszült tömeg támadásainak s csak lovaival tartotta azt féken, amíg erősítés érkezett. A mozgó gárdisták közül a reájuk dobált kövektől, vasdaraboktól, üvegektől, tégláktól és a reájuk öntött forróvíztől 65-en sebesültek meg, közülük többen súlyosan, anélkül, hogy fegyverhasználatra ragadtatták volna magukat.

Törvény szerint a francia rendőrség egyes végrehajtó tisztviselői bizonyos esetekben (pl. házkutatásoknál) a hatóságot képviselhetik. A csendőrség ezzel a joggal nincsen felruházva, ami a legtöbb esetben idővesztést jelent. A lap javasolja, hogy ez a jog a csendőrség egyes altiszti parancsnokai számára is megadassék.

A tanulságos nyomozások rovata két nyomozást tartalmaz: egy motorkerékpáron járó ékszertolvaj elfogását és egy őrsparancsnok harcát egy ellenszegülő erőművésszel.

A parancsok továbbítására manapság minden hadseregben bőségesen áll rendelkezésre a rádió, telefon, táviró, gépkocsi, motorkerékpár és repülőgép. Régebben a parancsokat lovasok továbbították és pedig úgy tisztek, mint altisztek és közlegények is. Elnevezésük németül »ordonnanz«, magyarul »parancsör«, régebben »nyargonc« volt. Igen sok ilyen nyargoncra volt szükség. Például 1813-ban, a drezdai és a lipcsei csaták alkalmával, a cs. kir. hadseregparancsnoksághoz az alárendelt 10 lovasezred mindegyike erre a szolgálatra 1 tisztet, 1 káplárt és 2 közlegényt vezényelt. Azonkívül mindegyik hadosztályparancsnoksághoz 2 altisztet és 6 közlegényt vezényeltek. A nyargonctiszteket tiznaponként váltották.

Béke.

A tizenöt évvel ezelőtt kirobbant nagy háború irtózatos emlékeket hagyott vissza s a mérhetetlen értékek pusztulását most is nyögi egész Európa. Nem csoda, ha számottevő erők mozdultak meg a jövő háború kiküszöbölésére. Nagyhatalmak híres vezérpolitikusi tűztek zászlójukra olyan eszméket, amelyekről eddig csak költők és filozófusok álmodtak. Mi is olyan lelkesedéssel állanánk ennek a szép eszmének a szolgálatába, mint amilyen lelkesedéssel ezer éven át hullattuk szent és igazságos ügyünkért a vérünket, a forró, piros magyar vért. Hogyne kívánnók a békét? Hiszen száz ezreket gyászolunk és éppen mi magyarok anyagi értékekben is annyit veszítettünk, ami felülmúl minden emberi képzeletet. Ujjongó örömmel, lángoló lelkesedéssel sietnénk át az esztergomi vashídon, hogy párkányi magyar testvéreinkkel együtt kiáltsuk: Éljen az örök béke! Drága halottaink elvesztése miatt őszinte fájdalommal, mélyen megrendülve tartanánk a kassai honvédszobor előtt magasztos gyászünnepséget és tennénk ünnepélyes fogadalmat, hogy a Tőlük nyert nemes örökséget immáron mindig csak a béke szent ügyének fogjuk szolgálatába állítani. Elzarándokolnánk az uradi tizenhárom vesztőhelyére, a kolozsvári Mátyás szobor elé, bejárnók Ujvidéket, végigmeennénk Sopron és Vas megyék nyugati határain, mindenütt táblákat vinnénk nagy feliratokkal: Soha többé háborút!

De lehet-e?

Esztergomnál a híd másik végében cseh detektívek rajznak, Kassánál, Aradon, Kolozsvárt, a déli végeken, a Lajta mentén, jobbra-balra, körös-körül, mindenütt idegenfajú, állig felfegyverzett katona áll, egyik kezében a kézigránátot tartja, a másikkal a sapkáját dobálja égne: Le a háborúval! Éljen az örök béke!

Milyen nemes, milyen megható!

Valóban elhisszük, hogy ezt a békét ők éltetik és valóban tartósnak kívánják. Ez a béke azonban nem: A Béke, — ez csak az ő békéjük. A költők, filozófusok nem az »ő békéjük«-ről, hanem A Békéről álmodoztak és feltételezzük, hogy a világszerte megmozduló erők is az utóbbi érdekében vetik majd latba erejüket. Ennek a békének az igazságot, mindenütt megnyugvást hozó békének kell lennie, nem pedig nemzetközi oltalomnak, mely zsákmányból lakmározó sakálok fölé terít védő szárnyakat. Az örök békét Párkányban és Rimaszombatban nem cseh, hanem magyar nyelven kell hirdetni. Addig hiába. Ugy sem értik. Ha ez az idő elkövetkezik, a párisi és genfi világmozgató hatalmasságok teljes meggyőződést fognak arról szerezhetni, hogy a magyar épp olyan bátor lelkesedéssel fog a magas eszme mellé állani, mint ahogyan török-tatár ellen a csatatereken védelmezte Nyugat kulturáját és örökölt békeszerető szomszédjaink békessége jelett.

Ami pedig a »béke« érdekében túl a Visztulán és a kínai fal körül történik, az már egyenesen a humoreszkek sorába való. Szovjetoroszország egy évvel ezelőtt aláírta a Kellogg-féle békepaktumot, most a közelmúltban óriási méretű tüntetést rendezett a háború ellen, — ugyanakkor pedig egy

nem is tulságosan jelentős konfliktus miatt egykettőre útnak indít 21 repülőgépet, hogy védelten kínai városokat bombázzanak, a gyalogsági támadás előkészítésénél pedig igénybe veszi — békeszeretetlenek, békepaktumoknak, humanitásnak nagyobb dicsőségére — a mérges gázokat. Csoda-e, ha egy ekkora és ilyen szemérmetlen hazugság az egész világ mélységes, csöndes megvetésével találkozott augusztus elsején?

—O—

Sztranyavszky Sándor államtitkár látogatása a hévizi csendőrotthonban. Július 27-én ünnepi közgyűlés keretében adta át Hévizszentandrás község diszpolgári oklevelét Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkárnak. Államtitkár úr ennek kapcsán meglátogatta a hévizi csendőrotthont, ahol a tisztikar nevében Soltész Imre ezredes üdvözölte, majd Goreczky Gyula ny. ezredes leánya: Goreczky Ilonka virágcsokrot nyújtott át. Államtitkár úr az üdülő csendőrtisztek és hozzátartozóik körében kellemes hangulatban töltött el néhány órát s ugyanezt a hangulatot hagyta maga után az üdülő tiszti családok körében is.

Doktorrá avatás. Amint hivatalos helyről értesülünk, Buda György, a budapesti II. osztály állományába tartozó lovas csendőrt a budapesti m. kir. Pázmány Péter tudományegyetemen az államtudományok doktorává avatták. — Gratulálunk!

Volt tábori csendőrök találkozója. A világháború tábori csendőreink bajtársi szövetségét szervező bizottság ezúton értesíti mindazokat a bajtársakat, akik a háború alatt a tábori vagy a belterületi csendőrség állományában, mint tényleges vagy nemtényleges (pót) csendőrök szolgáltak, hogy folyó hó 21-én Budapesten országos bajtársi találkozót rendeznek. A szervező bizottság felkéri a bajtársakat, hogy a találkozón minél nagyobb számban jelenjenek meg, hogy az ünnepség méltó lehessen a világháború csendőreinek dicső emlékeihez. A találkozón fog megalakulni a *Tábori Csendőrök Bajtársi Szövetsége* is. A találkozó augusztus hó 21-én, VII., Thököly-út 80. szám alatt (Stefánia-út sarok) a *Lord Rothermere-étterem* kerthelyiségében lesz a következő programmal: 1. Gyülekezés délelőtt 11 órakor a kerthelyiségben. 2. Déli 12 órakor a *Tábori Csendőrök Bajtársi Szövetségének* megalakítása keresszegi és adorjáni gróf Csáky Zsigmond ny. altábornagy úr önegyméltósága elnöklésével. 3. Délután 1 órakor közös ebéd. — A bizottság felkéri mindazokat a bajtársakat, akik a találkozón részt ohajtanak venni, hogy az ebéd árát, személyenkint 3 pengőt, valamint adminisztrációs költségekre (nyomtatványok, postaköltségek stb.) 30 fillért póstautalványon Kabós Ödön úr címére (Budapest, VI., Lovag-utca 20.) legkésőbb augusztus 16-áig beküldeni sziveskedjenek. A póstautalvány feladóvevényét meg kell őrizni és el kell hozni, mert ebédjeggyül szolgál. Megjelenés utcai (kimenő) ruhában. A találkozón családtagokat is szívesen látnak. Azoknak, akik az ebéd árát előre be nem küldik, a bizottság az ebédet a helyszínen való fizetés ellenében nem garantálhatja.

Dicséretetek. A magy. kir. csendőrség felügyelője Varga Pál III., a szombathelyi osztály állományába tartozó tiszthelyettest 24 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen eredményes működéseért, alárendeltjeinek fáradtságát nem ismerő helyes neveléseért, valamint példás magatartásáért; *Szentgyörgyi László*, a szombathelyi osztály állományába tartozó g.-tiszthelyettest, több mint 18 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt az irodai szolgálat terén fáradtságát nem ismerő eredményes működéséért, a kincstári tárgyaknak, raktárkezelői beosztásában példás szaktudással párosult gondozásáért, valamint kifogástalan magatartásáért; *Tóth Mihály*, a zalaegerszegi osztály állományába tartozó tiszthelyettest, több mint 24 évi

csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéséért, alárendeltjeinek minden irányban való helyes neveléséért, nemkülönben példás magatartásáért; *Sostarecz János*, a szombathelyi kerület törzse állományába tartozó tiszthelyettes több mint 18 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt irodai alkalmazásban kifejtett lankadatlan szorgalmával párosult igen eredményes működéséért *dícsérő okirattal látta el*.

A székesfehérvári II. sz. csendőrkerület parancsnoka *Szekeres Lajos* tiszthelyettes, mert 1929. június hó 4-én éjjel Kóny községben villámcsapás által keletkezett tűzvész eloltásánál és a vagyonmentés körül önfeláldozó magatartásával, saját testi épségének veszélyeztetésével fáradságot nem ismerő igen buzgó tevékenységet fejtett ki, — *dícsérő okirattal látta el*.

A pécsi IV. sz. csendőrkerület parancsnoka a szekszárdi II. osztályparancsnokság állományába tartozó *Gáspár István I.* tiszthelyettes, mint ideiglenes szakasparancsnok alárendelt őrsparancsnokainak vezetése és irányítása, alárendeltjeinek oktatása, hazafias és katonás nevelése körül szerzett érdemeiért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért; a pécsi I. osztályparancsnokság állományába tartozó *Erős Miklós, Gáspár Dávid és Király Sándor* th.-est; a szekszárdi II. osztályparancsnokság állományába tartozó *Ruzsicska Márton, Fodor Gábor és Tar Sándor* th.-eket; a kaposvári III. osztályparancsnokság állományába tartozó *Szücs Imre és Pajcsék Sándor* th.-eket; a kaposvári IV. osztályparancsnokság állományába tartozó *Tóka Mihály és Tóth Péter I.* th.-eket mint őrsparancsnokok alárendeltjeik nevelése, oktatása, fegyelmezése és befolyásolása terén kifejtett buzgó tevékenységükért, továbbá hosszas és eredményes csendőrségi szolgálataikért; a kerület törzsének állományába tartozó *Málik Sándor* th.-t, mert mint a kerületi segédtisztséghez beosztott irodai segéd munkás teendőit lankadatlan buzgalommal, teljes odaadással végezte és ezáltal előjáróit minden tekintetben hathatósan támogatta; a szekszárdi II. osztályparancsnokság állományába tartozó *Kiss János II.* gth.-est; a kaposvári III. osztályparancsnokság állományába tartozó *Porcsalmi Mihály* gth.-est; a kaposvári IV. osztályparancsnokság állományába tartozó *Csécs János* gth.-est, mert mint osztálygazdasági hivatali segéd munkások, szolgálati teendőiket, igen nagy szaktudással, lankadatlan buzgalommal és odaadással végezték, előjáróikat minden tekintetben hathatósan támogatták; a szekszárdi II. osztályparancsnokság állományába tartozó *Németh Mihály I.* th.-est; a kaposvári IV. osztályparancsnokság állományába tartozó *Farkas János II.* th.-est, mert mint az osztályparancsnoksághoz beosztott segéd munkások teendőiket nagy buzgalommal, teljes odaadással, lelkiismeretesen végezték, előjáróikat minden tekintetben hathatósan támogatták; a zalaegerszegi II. gy. tanosztályparancsnokság állományába tartozó *Kovács József IV. és Hegedüs István* th.-eket, mert mint a gyalog tanalosztályhoz beosztott segédoktatók, a rájuk bízott teendőiket teljes odaadással és szakértelemmel végezték, a próbacsendőrök kiképzése, oktatása, nevelése és fegyelmezése tekintetében igen nagy buzgalmat fejtettek ki, előjáróikat minden tekintetben hathatósan támogatták; a szekszárdi II. osztályparancsnokság állományába tartozó *vitész Lajosbányai József* th.-est; a kaposvári IV. osztályparancsnokság állományába tartozó *Molnár János III., Görbe János és Kozma József* th.-eket, a közbiztonsági szolgálat terén elért igen szép eredményeikért, továbbá mert mint öpk. helyettesek öpk.-aikat minden körülmények között teljes odaadással támogatták; a pécsi I. osztályparancsnokság állományába tartozó *Illés József* törzsörmh. mestert; a kaposvári III. osztályparancsnokság állományába tartozó *Hideg Vendel és Valuska Imre* törzsörmh. mestereket, a közbiztonsági szolgálat terén a legutóbbi időben tanúsított ernyedetlen szor-

galmukért és kiválóan eredményes működésükért, illetve az elért igen szép eredményeikért *dícsérő okirattal látta el*, míg a pécsi I. osztályparancsnokság állományába tartozó *vitész Diószegi Imre, Darabos János, Pál Ferenc II., Pongrácz György, Vajda József I., Farsang István* th.-eket; a szekszárdi II. osztályparancsnokság állományába tartozó *Orbán Dénes, Vödrös István, Papp András, Sinkó Sándor, Gonda Ferenc és Pál Mihály* th.-eket; a kaposvári IV. osztályparancsnokság állományába tartozó *Fülöp Sándor, Veres János és Szabó Lajos III.* th.-eket, hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonság terén kifejtett eredményes tevékenységükért; a pécsi I. osztályparancsnokság állományába tartozó *Csernák Péter, Otruba József, Szabó Kálmán II., László József, Szabó V. Pál*, törzsörmh. mestereket, *Molnár József II., Bényei Vendel, Csordás Pál, Gál Pál, Simon István III.* és *Csordás János* örmestereket; a szekszárdi II. osztályparancsnokság állományába tartozó *Mestlyán János, Csuka Ferenc, Bártfai András* törzsörmh. mestereket, *Hrivnák Mihály, Alföldi János III., Fekete János I., Seher Béla, vitész Hajpál János, Józsi Sándor* örmestereket; a kaposvári III. osztályparancsnokság állományába tartozó *Pósvári János, Kaszab Zsigmond, Imre István I., Liska Vilmos, Máté Mihály, Réti Lázár* törzsörmh. mestereket, *Németh Imre IV., Takács Ferenc, Horgos György, Nagy László, Intervisz András, Kerék József* örmestereket; a kaposvári IV. osztályparancsnokság állományába tartozó *Mikus Pál, Tamás János, Hajnal Menyhért, Jancsó György, Sinyi Lajos, Nagy Mihály III., Kulcsár József* törzsörmh. mestereket, *Horváth József VII., Markovics Géza, Pomozi Lajos, Roznik Imre, Pál Antal* örmestereket a közbiztonság terén a legutóbbi időben kifejtett buzgalmukért és eredményes tevékenységükért; a zalaegerszegi II. gy. tanosztályparancsnokság állományába tartozó *Török József IV.* örmestert, mert mint a gyalogtanalosztályhoz beosztott segédoktató a próbacsendőrök kiképzésénél igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, előjáróit minden tekintetben támogatta; a szekszárdi II. osztályparancsnokság állományába tartozó *Lezsák István* th.-t, hosszas csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységeért, továbbá mert az utóbbi években mint osztály, majd pedig mint szárnyirodai segéd munkás, kitartó szorgalommal előjáróit hathatósan támogatta, *nyilvánosan megdicsérte*.

Halálozás. E hó elsején, életének 72-ik évében meghalt *Szotyory Lajos* nyugállományú tiszthelyettes, testületünk egyik legidősebb tagja. 1882-ben, közvetlenül a csendőrség szervezését követő évben lépett be a testületbe és azóta kis megszakítással egészen 1928-ig vagyis majdnem 46 évig teljesített tényleges szolgálatot. Eredetileg a brassói kerületnél szolgált, mint segédoktató járásörmh. mester, 1918-ban nyugdíjba ment, majd 1920-ban a megszállott Erdélyből kijött és azóta a budapesti laktanyában volt laktanyagondnoki minőségben alkalmazva. Mintaképe volt a kiváló, lelkiismeretes csendőrök s egészen a legutolsó időkig, magas kora dacára is fáradhatatlan volt köteleinek becsületes elvégzésében. A csendőrség igazi úttörőinek egyikét, a hamisítatlan, becsületes magyar csendőrszellemnek egyik képviselőjét veszítettük el benne. Neje és fia, ifj. Szotyory Lajos, felsőkereskedelmi iskolai tanár gyászolja. Imádott és mindig visszavágyott szülőföldjéről: a Székelyföldről távol temették el Kispesten augusztus 2-án nagy részvét mellett.

A Házinyúltenyésztők Országos Szövetkezete a baromfitenyésztésnél sokkal jövedelmezőbb, sokkal egyszerűbben és olcsóbban keresztülvihető, ugyancsak apró állattenyésztést óhajt olvasóink figyelmébe ajánlani: a házinyúltenyésztést. A házinyúl a világ legigénytelenebb állata. Nem kell neki nagy szabad terület, vigan él a faladában is, amely akár a városi udvar valamely sarkában is elfér. Nem igényel drága mageséget, hanem minden

útszélén található gazzal, kerti és konyhai hulladékkal is megelégszik. Nemcsak húst ad, hanem értékes szörmét is. A Házinyúltenyésztők Országos Szövetsége, Csillaghegy, Budapest mellett, minden érdeklődőt útbaigazit, tenyészanyaggal lát el, ha kell, kellő biztosíték ellenében, visszaszolgáltatási kötelezettség mellett is.

Elöléptek. A m. kir. budapesti I. kerületben *törzsörmesterré: Magyar István és vitéz Várhelyi István* örmesterek. *Örmesterré: Balázs Sándor, Balogh Lajos, Bretus Ferenc, Varga Balázs, Illyés Ferenc, Gonda János, Szalai József II., Tancsik József, Rékási István, Virág István és Simon Albert* csendőrök. A m. kir. miskolci VII. kerületben *örmesterré: Mácsár József, Mojzes József, Szakács József és Krakóczi István* csendőrök.

Házasságot kötöttek: A m. kir. budapesti I. kerületben *Lévai Mátyás g. tiszthelyettes Draskóczy Matildal* Balassagyarmaton, *Mészáros Károly* törzsörmester *Puskás Rozáliával* Magyarregesen. — A m. kir. miskolci VII. kerületben *Nagy János* tiszthelyettes *Pócs Erzsébettel* Kiskörén, *Gulyás Sándor* törzsörmester *Demkó Eszterrel* Hernádnémetiben, *Nyitrai István* örmester *Mészáros Irmával* Disznóshorvátón, *Mihály István* tiszthelyettes *Marázi Ilonával* Miskolcon és *Nagy István* törzsörmester *Jolán Erzsébettel* Abaujszántón.

Ulicska Antal örmestert, aki 1927-ben a szobi örsön teljesített szolgálatot, kéri *Czirják Ferenc* szigetszentmiklósi örsbeli örmester, hogy címét közölje vele.

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — **Kéziratokat nem adunk vissza.** A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsárol csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — **A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk.** Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomáshelyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon” rovatban válaszolunk. **Előfizetni csak legalább félévre lehet.** A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — **A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekkszámájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt.** — **A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám.”**

Erdély. 1. Polgári állásra jogosító igazolványt csak altisztek kaphatnak, a rangosztályba nem sorolt havidíjasok, tehát a tiszthelyettesek nem. Azok a tiszthelyettesek azon-

ban, akik 1920-ban hivatalból lettek rangosztályba nem sorolt havidíjasokká kinevezve, illetve átminősítve, az igényjogosultsági igazolványt még megkapják, azok azonban, akiket 1920 után neveztek ki tiszthelyettesekké, nem. 2. Utmesteri tanfolyamra igényjogosultsági igazolvány nélkül is lehet pályázni, de olyan helyre, amely igényjogosult altisztek számára van fenntartva, nem nevezhetik ki. 3. Az utmesteri tanfolyam minden év február 1-én kezdődik és november végéig tart. A kérvényeket szolgálati úton kell a belügyminisztérium VI.-c. osztályához beterjeszteni. A kérvényezőnek csatolnia kell az iskolai bizonyítványát — az elvégzett legmagasabb osztályról —, az állampolgársági igazolványt (ha nem volt magyar állampolgár) és próbairást. A többi mellékleteket az előjáró parancsnokságok hivatalból csatolják. A tanfolyamon csak igazolványos altisztek vehetnek részt. Az esetleges egyéb tudnivalókat megtalálja az 1928 január 17-én kelt 210.252—VI. c. 1928. számú rendeletben, illetve a kerületi parancsnokságnak ezen rendelet alapján kiadott parancsában.

T. I. Bezedek. 1. A 3. i. cs.-be nemcsak a szorosan vett bűnügyi körözéseket kell beiktatni, hanem általában minden körözést, puhatolást, idegen örsről érkező nyomozást, stb., tekintet nélkül arra, hogy azok személyekre, bűncselekményekre, állatokra vagy tárgyakra vonatkoznak-e? Így tehát az elveszett okmányok után való puhatolást, ellopott sertések körözését, elveszett árú, ismeretlen hulla utáni puhatolást stb. mind a 3. i. cs.-be kell iktatni. 2. Előfizetése a folyó év végéig rendezve van. 3. Nevezett részére a lapot megindítottuk. Célszerű, ha az előfizetők a Nemzeti Hitelintézethez javunkra befizetett összegekről egyidejűleg egy levelezőlapon minket is értesítenek, így nem származhatik késedelem.

K. J. prb.cs., Izsák 1. A vadgalambot nem lehet teljesen a káros, de a hasznos madarak közé sem sorolni. Gabonatermesztés idején károkat okoz, de egyébként hasznos, mert a gyomnövényeket, illetve azok gyökereit pusztítja. Madarat fogni engedély nélkül elvben nem szabad, de nézetünk szerint abból, ha valaki kedvtelésből két vadgalambfiókat fog és azokat kalitkában tartja, nem érdemes kihágási ügyet csinálni. 2. Aki mezőgazdasági termények eladására iparigazolványt nyert, ilyen terményeket az ország területén szabadon vásárolhat s ha árút nem visz magával, árusíthat is. Ha azonban az eladni szándékolt terményeket magával viszi, akkor csak heti- és országos vásárokon szabad árusítani. Vásáron kívül mezőgazdasági terményeket — és általában élelmiszereket — házalásszerűen árusítani nem szabad, ott azonban, ahol az illető ezzel közéletmezési szempontból használ, a hatóságok az úgynevezett szekérről való árusítás ellen nem szoktak kifogást emelni. Így pl. ha valaki olyan vidéken, ahol gyümölcs nincsen, szekérral gyümölcsöt árul, a lakosságnak tulajdonképpen használ vele s ezért őt ebben a hatóság rendszerint nem akadályozza, de — ismételjük — az ilyen árusítást a helyi hatóságnak jogában áll meg is tiltani, ha az pl. a helyi termelők és kereskedők érdekeit sérti.

Virágos kert. 1. A titoktartásra kötelezett egyéneket mindig az mentheti fel a titoktartás alól, aki velük a titkot közölte, vagy akinek érdeke, hogy a tanú a kérdésre vonatkozóan ne nyilatkozzék. Így pl. az orvos nem tanúskodhatik arra nézve, hogy valakinek, akit kezelt, a betegsége milyen természetű, de ha a beteg az orvost a titoktartás kötelezettsége alól felmenti, akkor az orvos nemcsak jogosult, hanem köteles is vallomást tenni. A minisztérium vagy a fellebbvaló hatóság a felmentést csakis közszolgálatban álló, vagy abból kilépett egyéneknek adja meg és csak arra nézve, ami az illetőknek szolgálatukból folyóan a hivatalos titok védelme alatt jutott tudomásukra. 2. Gépjárművezetői tanfolyam előreláthatóan az ősszel lesz. Előképzettség nem szükséges, de természetesen előnyben részesülnek azok, akik a gépjárművezetéshez már értenek.

Csenger. Az általunk hivatkozott 121.745—eln. VI. c. 1927. számú rendeletet a minisztérium csak a kerületi parancsnokságoknak adta ki. A felvilágosítás, amit adtunk, helyes. A törzsörmesteri rendfokozatba történt előléptetésétől számított 2 év után a magasabb fizetési fokozatba elő kell lépnie, feltéve, hogy a mellőzésre nincsen ok, mely utóbbi esetben azonban azt a belügyminiszter úrnak (VI. c. osztály) is jóvá kell hagynia. Ha pedig a magasabb fizetési fokozatban részesül, akkor természetes, hogy nem 1 P 70 f, hanem 2.— P vezénylési pótdíjat kell kapnia. Nem írta meg, hogy milyen nappal lépett elő törzsörmesterré s így nem tudjuk megmondani, hogy a magasabb zsoldra igénye van-e már, vagy nincsen, de ezt a mondottak után ön is megállapíthatja.

G. B. ny. törm., Kisgyőr. Az eset polgári peres útra tartozik, sógornőjének jogában áll az eb tulajdonosától a sertés árát követelni. Kihágás nem forog fenn, mert a kutya ember-

ben nem tett kárt, már pedig a kih. Btk. 122. §-a emberre veszélyes állatról beszél. Ha az eb veszettség gyanúja alatt állott, akkor azt a község előjáróságának mindenestre be kellett volna jelenteni s ennek elmulasztása kihágást is képez, tekintettel azonban arra, hogy az ebet azonnal kiírtották, valószínű, hogy a hatóság a tulajdonost vagy egyáltalán nem, vagy pedig csak igen enyhén büntetné meg. Az örsöt mulasztás nem terheli, mert az ügyben nem volt teendője; hogy az eb a sertést megtámadta, még nem jelenti azt, hogy veszett is volt. Magánlevelet nem írunk, a levelében talált 32 fillér értékű bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Sziget. Olyan bűnesetekben, amikor a tényállás tisztán áll és főleg, amikor a bizonyítás szempontjából nincsen feltétlen szükség bűnjelre, nem hiba, ha a csendőr bűnjelet nem vesz őrizetbe, különösen, ha a bűnjelre a gyanúsítottnak a hivatása gyakorlásában szüksége van. Így pl. az Ön által említett könnyű testisértés vétsége esetében sem okvetlenül szükséges a vadőr puskájának az őrizetbevétele, mert hiszen a sérülés csekély és annak mérvét az orvosi látogatás pontosan megállapítja. De különben a cselekmény csekély volta miatt attól sem kell tartani, hogy a gyanúsított a bűnjelet elrejti, vagy megsemmisíti s így az, ha a bíróságnak később esetleg mégis szüksége lenne rá, később is bármikor őrizetbe vehető. Természetes azonban, hogy ha a vadőr a puskával súlyosabb bűncselekményt, pl. emberölést követett volna el, akkor azt tőle őrizetbe kellene venni, tekintet nélkül arra, hogy szüksége van-e rá, vagy nincsen. 2. Kérelmét közöljük.

Futóhomok. A Szut. 15. és 17. mellékletében a tanúk születési idejére, illetve életkorára vonatkozó adatok azért vannak kétféleképpen felvéve, hogy az utasítás mindkét esetre példát nyújtson. Mindenkinél, akit bármiféle feljelentésben tárgyalunk (sértett, gyanúsított, tanúk stb.) és akinél az életkor feltüntetése elő van írva, mindig a születés keltét: (év, hó, nap) kell írni, ha ismeretes. Az életkort csak olyan egyéneknek kell feltüntetni, akik a születésiük pontos idejét nem tudják megmondani, ami falusi embereknél gyakran előfordul. A születés évének, havának és napjának feltüntetése természetesen mindig helyesebb és pontosabb, mintha csak a körülbelüli életkort írjuk be, mert ez rendszerint megbízhatatlan.

Csap. A felsorolt rendeleteket sehol sem lehet beszerezni, mert azok az illető minisztériumok hivatalos lapjaiban elszórtan jelentek meg, de könyvvalakban sehol sincsenek összegyűjtve. A könyvek egy részét megkaphatja a Palladisnál, a háború előtti kiadású csendőrségi szolgálati könyvek azonban már mind elfogytak és sehol sem kaphatók, mert várható átdolgozásukra való tekintettel nem nyomják őket utána.

Csempész. Ha az illetőket Ön érte tetten a csempészeten és Ön is jelentette fel, illetve Ön vette fel róluk a tényleírást, akkor Önt a törvényben meghatározott feljelentési és tettenérési jutalék megilleti, tekintet nélkül arra, hogy az ügyet a pénzügyigazgatóság később a pénzügyőrségnek is kiadta. Azt, hogy Önnek milyen összeg illetékes, a 18.400/1928. számú pénzügyminiszteri rendelet 118., 119. és 120. §-ai pontosan megállapítják. Nincs helyünk arra, hogy ezen §-ok meglehetősen hosszú tartalmát ismertessük, olvassa el őket valamelyik pénzügyőrségnél. A feljelentési, illetve tettenérési jutalék nem jutalom, hanem olyan részesedés, amely Önnek feltétlenül illetékes. Jelentse be az ügyet szolgálati úton az osztályparancsnokságnak és kérje, hogy az osztályparancsnokság az illetékes pénzügyigazgatóságnál járjon közbe, hogy az Önt megillető összeget kiutalják. Helyes lesz az annak idején szerkesztett tényleírás másolatát is a jelentéshez csatolni.

1922 április 6. 1. Csak azt az összeget vonhatják le, amelyben Önt a bíróság elmarasztalta, vagyis havi 20 pengőt. Tekintettel azonban arra, hogy Ön februártól júniusig három részlettel elmaradt, ezt az elmaradt három részletet is levonják utólag, de az összes levonások összege nem haladhatja meg a zsoldjának és a közétkezési pénz nyugdíjba beszámítható részének (20 P 40 f.) egyharmadát, vagyis Önnél havonta 30 P 13 fillért. 2. A kártérítés összegét nem lehet levonni, mert az 1929. évi XIV. t.-c. 3. §-a csakis a kincstár javára megítélt kártérítést engedi levonni. 3. A szegényjogon való pereskedés a perköltségek fizetése alól nem mentesít, az ügyvédi költséget tehát meg kell fizetnie, illetve azt is levonják, mert az a követelésnek el nem választható járuléka. A levonás azonban a fentebb említett összeget semmi szín alatt nem haladhatja meg. 4. Kerületenkint változik és attól függ, hogy a nők száma mikor apad le az engedélyezett 20%-ra. 5. Mindenki csak a saját vallásfelekezetének a templomába köteles járni s nem kényszeríthető arra, hogy idegen felekezet templomába járjon. 6. Tizenkét év, ebből legalább 8 év altiszti

rendfokozatban tizedestől felfelé. 7. A választ fentebb már megadtuk.

Cs. I. 100. Azzal hogy írógépet vett magának, önmagán könnyített, mert hiszen a munkát kézírással is el lehet végezni. Ezen a címen tehát a kincstártól semmit sem lehet igényelni. 2. Olvassa el lapunk folyó évi 6. számában »V. I. csendőr, Jászberény« jelígre küldött iizenetünket, az az Ön esetére is vonatkozik. Általános elv, hogy aki nem tagja a közigazdálkodásnak, akinek nem fekszik pénze benne s aki a kockázatait sem viseli, annak az étkezésért 20%-kal többet kell fizetnie, mint a tagoknak. Ez csak természetes.

Kázmér. A Szut. 122. pontjának első bekezdése előírja, hogy a folyosóknak és lépcsőknek a sötétség beálltától virradatig kivilágítva kell lenniök. Az utasítás nem tesz különbséget e tekintetben kisebb és nagyobb örsök között. Ugy vesszük ki a leveléből, hogy az ön örsén nyáron is reggel 6 óráig égetik a lámpát. Ez már tényleg fölösleges s nem is írja elő a Szut. 2. Katonai bünvádi perrendtartást rendelhet közönséges levélben a Pallas szolgálati könyvkiadójától (Budapest, Akadémia-utca 10.). A rendelésre postán elküldik a könyvet és csekklapot mellékelnek hozzá. Ára 75 fillér. A Szent István Társulat könyvkereskedésében (Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2.) szintén közönséges levélben rendelheti meg Varga Izsák — bünvádi perrendtartás (polgári) zsebkönyvét, amelynek ára 12 P. Beküldheti az összeget a megrendelésnél vagy kérheti utánvételt. 3. A kéredezett füzet a közeljövőben megjelenik. 4. Ha az országházat meg akarja tekinteni, forduljon a főkapu portásához, az feltelegfonál a háznagy titkárához, aki az engedélyt aztán megadja. Legjobb, ha a nyári szünetet használja fel erre a célra, mert ilyenkor könnyebben juthat be s talán ilyenkor egyenruhában is beléphet. Különben csak polgári ruhában engedik meg a belépést. 5. Az iparművészeti múzeum látogatási ideje hétfő kivételével (amikor nem lehet bemenni) mindennap: 9 órától fél 14 óráig. 6. A Főherceg Sándor-utca 7. sz. alatt keresse fel a Rádió r.-t.-ot s kérje, hogy a Studiót megtekinthesse. Kedden, szerdán és vasárnap a déli órákban bejuthat, Egyszerre legfeljebb 2—3 embert bocsátanak be. Felvétel közben nem lehet bejutni. A megtekintésért nem kell fizetni semmit. 7. Erdélybe s általában román megszállott területre csomagot 20 kg.-ig lehet küldeni. Két francia nyelvű árubevallást kell a postán kiállítani és természetesen a szokásos magyar postai szállítólevelet. 8. Német nyelvtant akár melyik iskolai könyvkereskedésben kap. Megrendelheti esetleg Kókai Lajos könyvkereskedésében (Budapest, IV. ker., Kamermayer-utca 3.), nem kerül sokba. Amikor aztán a nyelvtannal valamennyire megismerkedett, sokat kell olvasnia s csak akkor veszi hasznát a szótárnak. Ha esetleg van olyan ismerőse, aki németül tud, vegye igénybe annak a támogatást, különben nem megy sokra sem a nyelvtannal, sem a szótárral.

Sandó. 1. Ha már mindenki lefeküdt s a naposnak sincs már semmi tennivalója, nincs értelme öt arra kötelezni, hogy a takarodóig fennmaradjon, a kaput azonban takarodókor be kell zárnia. 2. Kerületenkint változni fog, azért pontos határidőt nem tudunk mondani.

Bábolna. Örskihallgatáson kérje, hogy segély iránti kérelme a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály) felterjesszessék. A kérvényhez csatolni kell a vizsgabizonyítványt vagy annak hitelesített másolatát s a felmerült vizsgaköltségekre vonatkozó igazolványt. Arra nem számíthat, hogy a kincstár az összes költségeit megtéríti, hanem csak a kiadásainak bizonyos részét kaphatja meg segély címén.

Sámson. Csak a jutasi altisztképzőbe pályázhatna a fiú, az alreálba nem juthat be. Tiszt csak úgy lehet belőle, ha középiskolai érettségi vizsgát tesz s aztán a Ludovika Akadémiára kéri a felvételét s ha oda fel is veszik, ami azonban aligha lesz keresztülvihető. Egy harmadik polgárista gyermek pályaválasztását még nem lehet komolyan venni. A szülők dolga, hogy gyerekes elgondolásokkal és vágyakkal nem törődve, irányítsák a gyermek jövőjét: számolva a mindenkori viszonyokkal, kilátásokkal és lehetőségekkel. Önöknek is ezt ajánljuk.

G. P. Szebb jövő. A mi válaszunk volt a helyes. A névmagyarosítási kérelmek bélyegilletéke 8 pengő, de közalkalmazottaknak — tehát a csendőröknek is — 80 fillér.

Ügyvéd. Szegeden lakik, címe: Kelemen-utca 11. Kérdezze meg tőle magától. Nem hisszük, hogy ő lenne az, akit keres, mert már 1922-ben Szegeden jogászkodott.

Gerecse. A Csendőrségi Lapokat minden parancsnokság és minden előfizető ott kötteti be, ahol akarja, akármelyik könyvkötő műhelyben. A bekötötés nem kerül jelentős összegbe.

Aratás. 1. A Szolgálati Szabályzat I. Rész 353. pontja értelmében csapatok fővetéssel tartoznak tiszteletadást teljesíteni mindazoknak a katonaállományú egyéneknek, akik a vezénylő parancsnokhoz előjárói vagy följobbvalói viszonyban állanak. Önnek pedig a törzsőrmester — ha nem előjárója — akkor feljobbvalója, tehát neki fővetést tartozik vezényelni. 2. Olvassa el lapunk 1926. évi 1. számában »K. J. B.« jeligére küldött üzenetünket. 3. Tábori barna.

Kéziratok :

Motorkiképzés. A cikk helyes eszmét pendit meg, amely azonban jelenleg még nem időszerű, mert ma még a beszerzett gépjárművek száma nem olyan nagy, hogy a csendőrség a javítások és az üzemanyag tekintetében önállóan rendezkedhetne be. A kérdés egyébként illetékes helyen is megfontolás tárgyát képezte, de éppen az itt említett okok miatt a kivitelt el kellett halasztani. A pénzügyi helyzet miatt a program teljes megvalósítását három-négy költségvetési évre kell elosztani. Erre való tekintettel a cikk közlését sem tartjuk időszerűnek, bár az abban foglaltakkal — ismételjük — egyetértünk.

Feltámadunk. Rossz vers, nem közölhető.

S. P., Vajdácska. Némileg átfésülve később talán sorát ejtjük.

Jászfalu. Az alapjában véve egyszerű témát nagyon elnyújtja s ezért ismétlésekbe esik. A közölhetőség mértékét nem üti meg, de stílusa, gondolatai jók. Próbálkozzék a csendőrelétből vett témával, azt hisszük, hogy fog még jobb dolgot is írni, a képessége — úgy látjuk — meg van hozzá.

Szamos. Közöljük.

»Emlékezeti gyakorlatok«. »Közszellem és bajtársiasság«. Az előbbi némileg átdolgozva közöljük, a második nem üti meg a mértéket. Közismert dolgokat fejteget, de nem tud érdeklődést kelteni a témája iránt. Ha gyakorolja magát, egész elfogadhatóan fog tudni írni. Nem írt jeligét.

Nincs cserepes tanyám. Száraz, unalmas leírás, de különben sem nekünk való. Nem közölhető.

Különítmény. Ha igaza lenne, szó nélkül közölnék a cikkét, de nincs igaza. Egy négy főből álló különítmény elvezetése talán mégsem olyan rettenetesen nehéz dolog. Mit szóljon akkor egy olyan őrsparancsnok, aki 15—20 főnyi őrsöt vezet? Hogy dolgozni kell, az természetes, milyen címen húzná különben a fizetését? Nem közölhető.

A vásárügyeleti szolgálatról. Ismétlése annak, amivel a Csendőrségi Lapokban már többször foglalkoztunk. Új, eredeti témát kérünk.

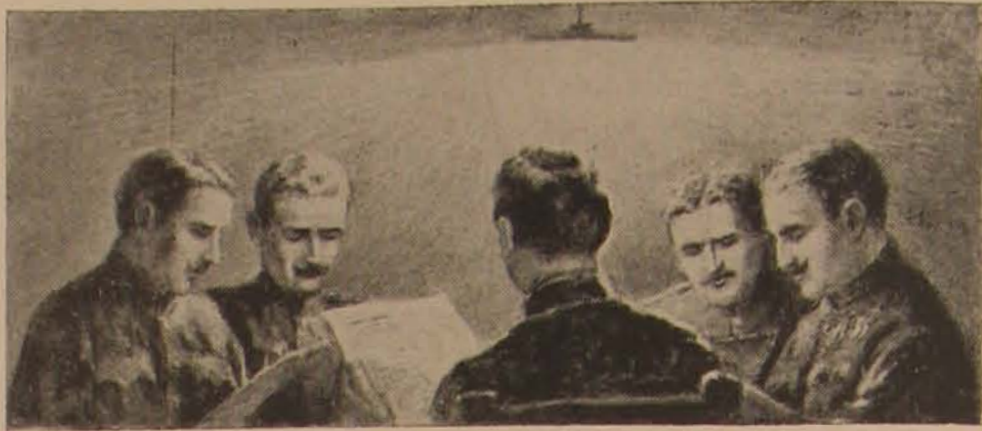
Vigyázz! Túlhosszú és nem lapba való, inkább egyházi szónoklatnak nézzük. Nem lelkész írta? Nem közölhető.

M. J. őrm., Tibolddaróc. A Csendőrségi Lapok f. évi február hó 10-i számában küldtünk önnek üzenetet, de nem a megadott »Bükkhegység« jelige, hanem nevének kezdőbetűi alatt. Ha elkerülte volna figyelmét, ismételjük, hogy a beküldött nyomozati leírás nem minden tekintetben elégít ki, — tartalékba tettük, lehetséges, de nem nagyon valószínű, hogy sorát ejtjük.

B. S. g. th., Szeged. A leírás jó, de maga az eset nyomozási tanulságok szempontjából kissé vérszegény. Egyelőre tartalékba tettük.

T. D. th., Alpár. Az eset érdekes és annak idején egy napilapban leírva, minden bizonnyal szenzációszámba mehett. Sajnos, a felderítés a járőrnek egyébként dicséretreméltó buzgalmán kívül semmi különösebb tanulságot nem tartalmaz s ezért nem közölhetjük. A munkát a becsatolt fogalmazvánnyal együtt címére visszaküldtük.

M. K. alhdgy., Szeged. Sorrendben közölni fogjuk.

Dunaszéli tüzek.

Írta: KILIÁN ZOLTÁN.

(4).

Imádkozás után elbeszélte a kincsesást elejétől végig Janival. Kellemes borzongást érzett, hogy ilyen hős fia van, csak azt sajnálta, hogy ezt a sok csodát csak ő egymaga hallja, nem az egész város.

Jani megfogadtatta az anyjával, hogy senkinek nem szól a történetekről.

Megígért neki a jó asszony mindent, magában pedig alig várta, hogy felébredjenek a szomszédok és hallhassák a Nekcsei Jani dicsőségét.

Reggelre két nagy szenzáció járta be Jegenyést. Az egyik a salátás Bolgáry meggyilkolása. Erről számos változatban szálltak a hírek, a kisváros fantáziája, mely alkalmas tárgy hiányában évekig tespedt, egyszerre felszárnyalt. Az új őrsparancsnok lett a legérdekesebb ember; aki még ismerté Bolgáry Gábort a régi időkből, fontoskodva mesélt róla az emlékezet ködösségéből előrántott történeteket.

Sok sajnálója volt a salátás Bolgárynak, mert sokan voltak vele üzleti összeköttetésben. Bolgáry János a vásárlásoknál nem kracjároskodott a termelők megnyúzásaig, bizonyos gavalléria élt benne és sok híve támadt ezért idővel. Ezek mind elrémlődöztek ennek a derék, jó embernek a során; amíg őt magát azonban csak meggyászolták gondolataikban néhány pillanatig, vagyont annál maradandóbban irigyelték. Hogy az az ujonnan jött csendőrtisztlyettesé lesz. Nincs még ebben a mai gonosz világban is szerencse?!

A tettes személye és kézrekerítése kevésbé érdekelte a jegenyésieket, mint az a kérdés, hogy maradt-e testámentum Bolgáry János után? Bár mindenki tudta, mennyire félt a megölt ember a haláltól, furcsa és titkoskodó természetét is ismerték. Azt várta amúgy befelé magában a salátás Bolgáry minden barátja meg ismerőse, hogy mégis csak előpattan az a végrendelet valahonnan és akkor kiderül, hogy ő rá is gondolt az öreg.

Amíg a városka eltelt a gyilkosság költött és kevésbé

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általánosan elismert! Világmarika! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — Bpest, II., Lánchíd-u. 5.

Alapítva: 1770. évben.

Csendőröknek kedvezményes részleltetés!

Az Anker általános biztosító rt. a m. kir. csendőrség tagjainak biztosításával Némedy János urat bizta meg. Megkeresések, felvilágosítás-kérések alábbi címre küldendők: **Némedy János az Anker ált. bizt. rt. tisztviselője, Budapest, Anker-palota.** A m. kir. csendőrség tényleges állományú tagjai 3000 pengőig előzetes orvosi vizsgálat nélkül, igen kedvezőtlen feltételek mellett köthetnek biztosítást.

költött részleteivel, Nekkseiék környékén egyre több és több ember vett ást a vállára és indult meg a vörösbarátok hajdani szentegyházának falai felé.

A kincslélés híre nehezebben terjedt, mint a másik szenzáció. Ha meghallotta valaki, inkább ást után nyúlt és útnak indult, semhogy tovább adta volna. Nekkseiné csak Kocsis Mari néninek szólt, mikor dicsőséges kísértetlebiró fiát elnyomta az álom. Kocsis Mária se kürtölte világgá, csak a fiát zavarta ki kincseért menten a szőlőkbe és csak a Bodornénak említette úgy mellesleg, hogy ebben a felfordult világban még az Uristen se néz jóhelyre, ilyen bumfordi kölyök jut kincsekhez, — mint ez a Nekksei gyerek, akinek az apja is hóbortos volt mindig, azért halt a Dunába.

Kevesen akadtak, akik összefüggést kerestek salátás Bolgár János erőszakos halála, meg a hirtelen jött kincslélés között. E kombinatív természetű jegenyések úgy vélekedtek, hogy emberemlékezet óta nem találta a határban kincset. Különös, hogy éppen ezen az éjszakán mutatkozott volna, a salátás Bolgár elpusztítására fordulón. Jó volna, ha a csendőrök utánanéznének az ilyesminek.

Mikorra felébredt a molnárinas, nem is sejthette, mennyi lelket megmozgatott már a kék láng után való kalandos vágyakozása a világban. A község házáról jött érte egy községi hajdu, hogy tüstént hivatja a főjegyző úr a kincssel egyetemben, gyerünk!

Kint az utcán egész processzió ment ást emberekből. Mind nekitámadt a hajdunak, hogy miért viszik be a

gyereket, ahelyett, hogy a szőlőbe küldenék, hadd mutogassa meg a kincses helyeket a szegényeknek.

Nekksei Jani mérgeskedett eleinte, de most már élvezte a helyzetét. Ugy néztek rá, mint az eleven csodára. Kezdte sejteni a molnárinas, mi a tekintély és mi a közfigyelem.

A főjegyző úr nem a történeten kapott azonban bent a község házában, pedig milyen szépen kiszínezte azt a gyerek az úton.

— Hol a kincs?

— Itt, ebben a kis zacskóban! — sipította Nekkseiné.

— Jézusom, segíts!

— Ne szepegjen, Nekkseiné. Nem lesz baj, de minden kiásott érték után egy rész az államot illeti.

Öntse ki azt a zacskót!

Nekkseiné kiöntötte.

A főjegyző felnevetett. Hangozan, nagyot.

— Ez ugyan szép história.

Azzal a telefonkagylóhoz nyult.

Ekkor kérte sürgősen a község házára az őrsparancsnokot.

*

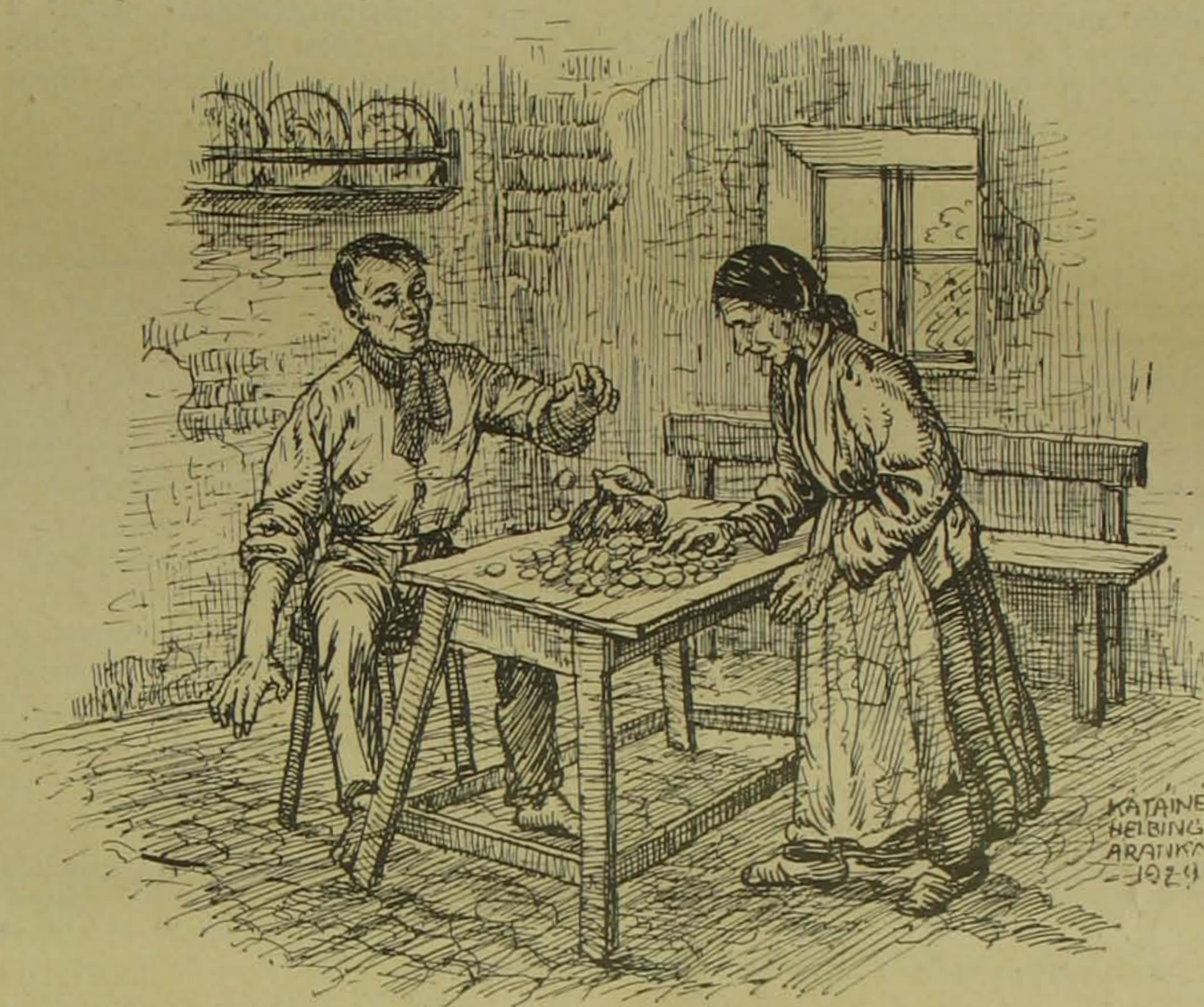
Hamar megjött Bolgár Gábor, üdvözölte a főjegyzőt, aki a nyo-

mozás felől érdeklődött. Pár szóval tájékoztatta a tiszthelyettes, aztán megkérte, hogy térjen át az idekérítés okára, mert minden perce szörnyen drága most.

A főjegyző bólintott. Tudja.

— A kincslélés ügye, — mutatott az inasra, meg az anyjára. — Itt a »lelet«.

— Hallottam róla, — felelt az őrsparancsnok és az asztalon lévő »kincset« szemlélte elmosolyodva. — Egy járort fel is küldtem. Ez az a gyerek?

Kiöntötte a pénzt az asztalra ...

Csendőrségi és más egyenruhák és polgári öltönyök

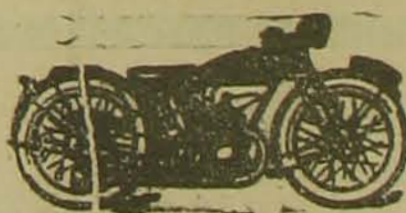
részletre!

Nagy Kálmán

a Kossuth Lajos-utcai
templommal szemben.

Kossuth Lajos u. 6

Nagy választék angol szövetekben.

ZENITH
ÉS **DOT**

angol motorkerékpárok árban és minőségben utólérhetetlenek

DOT villanyvilágítással **1140 PENGŐTŐL**

Vezérkép-
viselet: **DEMÉNYI ÉS FIA**

BUDAPEST, VI. kerület, Király-utca 85. szám.

Modern javítóműhely és alkatrész raktár.

Igen kedvező fizetési feltételek.

— Ez. Mondj el fiam a tiszthelyettes úrnak mindent. Nem lesz semmi bajod, de ki ne hagyj semmit!

— Nem is lehet bajom! — szóló némi hetykeséggel a gyerek. — Aki nem vét, annak nem lehet baja. Kincset ásni pedig szabad.

— Jó, csak ne bölcsekedj! A kincsesást beszéld!

Neksei Jani elkezdte a dunaszéli tűznél, melynél a tiszthelyettes úr is ott volt. A kék lángot is látta még, mellyel a kincs tisztította magát.

Bolgáry Gábor rábámult a gyerekekre. Most jutott csak eszébe, hol látta a fiút. A dunaszéli tűz. Csak az este nézte még a viszontlátás kedves hangulatával a lobogását... Mi minden történt azóta.

Jani beszélt kalandos vállalkozását tovább. A kék láng csalogató játékát, az ásó kihozatalát, a kutyákat. A kísértetet, aki védelmezni akarta a kincset, a rákiáltástól elszaladt azonban. Szoknya volt rajta. Vagy asszony volt, vagy barát. Alighanem vörösbarát csuhában.

Bolgáry Gábor megfogta az asztal sarkát. Tíz ujja majd belevájult az asztal fájába.

— Szoknya volt rajta? Bizonyosan láttad?

— Bizonyosan. Elsuhan az úton. Rákiáltottam: állj meg, hol a kincs?! Nyomban erre futni kezdett nagyon. Asszonynak néztem a futásáról.

— Miből gondold ezt?

— Hát csak. Az asszonyok nem úgy futnak, mint az emberek. Később azt gondoltam, hogy csak barát lehetett. Asszony mit keresett volna ott a klastrom kincsenél?

— Fiatal volt vagy öreg? Alacsony vagy magas? Milyen ruha volt rajta?

— Nem tudom én, tiszthelyettes úr. Nem nézhettem meg a formáját, mert rögtön elszaladt.

A tiszthelyettes kicsit ingerülten az asztalra csapott. Békülékenyen hozzátette azonban mindjárt:

— Semmi, édes fiam! Nagyon érdekes az, amit beszélsz. Hogyan volt tovább?

— Aztán jött az öreg Kakas, a csösz. Az meg engem nézett kísértetnek.

— Ki találta meg a pénzt?

— Én éreztem meg a fazekat először.

— A csösz mennyit kapott?

— A felét. A fazékkal együtt.

— Nem gondolkodtatok azon, hogyan állhat csupa koronásból meg forintból ez a »régi« kincs?

— Nem. Azt hittük, hogy a vörösbarátok pénze.

— A vörösbarátok négyszáz esztendővel ezelőtt elmentek Jegenyésről. A pénz meg a mostani korból való.

A molnárius értetlenül nézett a főjegyzőre:

— Akkor nem kincs, ha mostani pénzből áll?

Mosolygott a gyereken a főjegyző is, meg a tiszthelyettes is, de már nem feleltek neki.

Bolgáry Bukó törzsörörmestert hívta fel telefonon.

— Tettek-e feljelentést az örsön az utóbbi időben ezüstpénz ellopása miatt?

— Tettek, jelentem alázatosan. Gájer Istvántól loptak el egy hónappal ezelőtt egy fazékkal. A nyomozás eredménytelen eddig.

— Nos, ez az a kincs, amit a vörösbarátok templomfalának romjainál találtak. Itt van a pénz fele a jegyzői hivatalban. A másik feléért most megyünk. Galambos szereljen fel addigra, mire átmegyek az örsre. Szolgálatba jön velem.

A főjegyző elismerően bólintott Bolgáry felé, mikor az pár szóban elmondta feltevését:

— Érdekes, ezt a pénzlopási esetet nem is tudtam, noha nem kerül el községi esemény.

— Bizonyára a sértett fontos érdeke kívánta, hogy teljesen titokban maradjon a dolog. Valószínű, hogy a feljelentéskor ennek az óhajlásának kifejezést adott az örsparancsnokságon.

— Akkor azonnal meg kellene kérdezni, hogy van-e kifogása a kidoboltatás ellen. Nekem ugyanis az a szándékom, hogy most mindjárt ki kellene doboltatni ennek a kincstalálásnak az egész hátterét; a lakosságot felvilágosítjuk ezzel az egész fantazmagóriáról és megakadályozzuk azt is, hogy értékes munkanapokat hiábavaló kincskereséssel eltöltsenek.

(Folytatjuk.)

33 év óta a világot uraló **eredeti angol**
The Champion kerékpárokat
masszív katonai utigépeket

5 évi jótállással 20 P havi részletre szállítunk.
kerékpáralkatrészeket

lancot, pedált, kormány lámpát, nyergeket stb. bármely gyártmányú kerékpárhoz
nagybani, eredeti gyári árban külső gummit 6.50, belsőket 2.10 pengőtől.

Kerékpárok
130 P.-től feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA

kerékpár- és gumminagykereskedők.

Magyarország legnagyobb, legrégebb és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete.

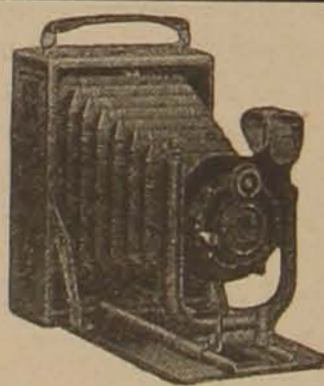
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

60 éve áll fenn! - Árjegyzék 1000 képpel ingyen.

Láb- és kézizzadás.

A láb és kéz túlságos izzadása sokaknál kellemtelen zavarokat okozhat. A lábujjak közt a bőr kipállik, a hús összehúzódik, gennyes, rosszszagú lesz, nagy fájdalommal egybekötve. A Szent Rókus-lábsó az egyetlen tökéletes szer ezen bajok leküzdésére. Szabályozza a kéz és láb kipárolgását kinyitja az eldugult pórusokat, megszünteti egy csapásra a láb kellemetlen szagát. Akiknek lába a sok állodálás, járkálás folytán, továbbá a cipő nyomása vagy szorítása miatt izzad, jól teszi, ha naponként csak tízperces, meleg, 1 kanálnyi Szent Rókus lábsóval telített lábfürdőt vesz. A lábsós melegvíz élénkíti a vérkeringést, a bőrt egészséges és ruganyos állapotba hozza, megkíméli a lábat a fájásoktól.

Egy nagy csomag Szent Rókus-lábsó ára 1 P 28 f.
Kapható: gyógyszertárakban és drogériákban.

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzáron, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHEK és FARKAS
optikai és fényképészeti szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza épületében).

Fiók: VI., Andrássy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

Lábizzadás, kézizzadás, hónaljizzadás ellen

használja a több mint
20 év óta bevált

SUDORÁNT

— Bővebb ismerletés a „Csendőrségi Lapok” június 1-i számában. —

Készíti: **Molnár János** gyógyszerész, **Bozsok. (Vas m.)**

Saját készítményű

BÚTORAIMAT

malmentességet
engedélyeznek.

Gyári telefon: 980—95.

MÜLLER LAJOS bútorgyáros **Dohány-u. 37.**

Mintaraktár telefon: J. 373—18.

Megfejtés.

A folyó évi 19. számunkban közölt „Vásári történet” pályázatunk megfejtése.

I. Korsós János bűnlajstroma:

1. Btk. 301. §-ába ütköző súlyos testi sértés vétsége. Ezt felesége sérelmére követte el.

2. Btk. 301. §-ába ütköző könnyű testi sértés vétsége. Ezt fia sérelmére követte el, mert bár fián gyakorolhatja a házi fegyelmet s ennek keretében az elkövetett könnyű testi sértés nem büntethető, a fennforgó esetben a házi fegyelem gyakorlásáról nem lehet szó. Ebben az esetben az eljárást hivatalból kell megindítani, mert a könnyű testi sértés magánindítványi jellege megszűnik, ha elkövetője a sértett törvényes képviselője.

3. Az 1914:XL. t.-c. 4. §-ának második bekezdésébe ütköző hatósági közeg elleni erőszak vétsége. Ez a Turai János bántalmazásával kapcsolatos, akit azért, mert hatósági közegek védelmére kelt, ugyanolyan büntetőjogi védelemben részesül, mint maga a hatósági közeg. A hatósági közegnek hivatali eljárása miatt bosszúból bántalmazása az idézett törvényhelybe ütköző vétség, ugyanez a vétség követhető el tehát a hatósági személyt védelmező nem hatósági személy ellen is.

4. 1894:XII. t.-c. 93. §-ának c) pontjába ütköző mezőrendőri kihágás az eperfacsemete kitépése miatt.

5. 1920:III. t.-c. 5. §-ának első bekezdésébe ütköző, az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló izgatás vétsége, az Internacionale című dal megrendelése és elhuzatása miatt. Ennek a bűncselekménynek elkövetése módját a törvény nem határozza meg, bármily módon el lehet azt követni, ha az elkövetés módja az izgatás fogalmának egyébként megfelel.

6. A m. kir. belügyminiszter 1927. évi 151.000. sz. körrendeletének 3. §. 2. pontjába ütköző közérkölciség ellenes kihágás Csapos Jánosné toladó megszólítása miatt és amiatt, hogy tisztességtelen ajánlatot tett. Fennforgó egyébként a Csapos Jánosné sérelmére elkövetett, az 1914:XLI. 1. t.-c. 2. §-ába ütköző magánindítványra üldözendő becsületsértés vétsége is.

7. Btk. 323. §-ába ütköző személyes szabadság megsértése, Csapos István szakállának megfogása s így módon a szabad mozgásban való akadályozás miatt.

8. A Btk. 423. §-ának 1. pontjába ütköző gyújtogatás büntette a korcsmasátor felgyújtása miatt.

II. Gólya Mátyást a következő bűncselekmények gyanúja terheli:

1. Az 1913:XXI. t.-c. 3. §-ának 2. pontjába ütköző közveszélyes munkakerülés vétsége, mert életmódjából megállapítható, hogy rendszerint bűncselekmények elkövetéséből tartja fenn magát.

2. A Btk. 50. §-ába ütköző, a 380. §. szerint minősülő csalás vétségének kísérlete. Ezt Sörös János sérelmére követte el, akinek ravasz fogással 50 pengőért egy csekély értékű rézórát akart a nyakába sózni. Hogy Sörös János valóban vesztett-e el aranyórát, közömbös.

III. Csipa Jónás és Bab János, a két cigány, szintén bűnvádi felelősséggel tartozik az Internacionale elhúzása miatt a Korsós János esetében megjelölt izgatás vétsége miatt.

IV. Rekettye József azzal a cselekménnyel, hogy Korsós János érdekében a járőrnél hamis tanunak jelentkezett a Btk. 374. §-ába ütköző bűnpártolás vétségét követte el.

A Szut. 312. pontjának 1. alpontja szerint Korsós Jánost, 8. alpontja szerint Gólya Mátyást, Bab Mihályt és Csipa Jónást kell elfogni. Minden fennforgó bűncselekmény hivatalból üldözendő, kivéve a Csapos Jánosné sérelmére elkövetett becsületsértés vétségét.

*

Pályázatunkat leghelyesebben Zimmerman József csendőr, Siklós, Kovács Mihály próbacsendőr Szeged és Szilágyi Lajos őrmester Geszt fejtették meg.

*

Zimmerman József csendőr pályamunkája a következő:

Korsós János feleségén súlyos testi sértés vétségét követte el, mert ölési szándék nélkül egészségét megsértette s két hétig ágyban feküdt. Hivatalból üldözendő.

Kisfián elkövette a súlyos testi sértés vétségét, mert annak is ölési szándék nélkül egészségét megsértette s egy hétig ágyban feküdt. Hivatalból üldözendő, mert a sértett fél ellen a törvényes képviselője követte el a bűncselekményt.

Gólya Mátyás vásári szélhámos a csalás vétségét követte el, ha Sörös János kifizette a 30 pengőt. Ha nem, kísérlet. Hivatalból üldözendő. Gólya az irtak szerint a közbiztonságra veszélyes, elfogandó. (L. Szut. 312. pont, 23. alpontját.)

Korsós, Turai Jánossal szemben a becsületsértés vétségét követte el, ha testi sértés okozása nélkül ütötte arcul. Magánindítványra üldözendő.

Hegedű
Harmonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Gitara

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művészién javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára

Egyedüli magyar hangszergyár az országban

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.— „
Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18.50 „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.50—25.— „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „
a 40 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon : József 321—78.

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi bitelre.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszíni személyes szakkezelt vezetésem mellett működik.

A világmárkás „REX” kerékpárok

és a legkiválóbb német Central-Bobbín varrógépek egyedüli magyarországi főelárusító helye:

REX Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalat Budapest, IV. ker., Petőfi Sándor utca 6. szám, félemelet.

Véglegesített csendőröknek a legelőnyösebb részletfizetési kedvezmény.

Korsós a közúton lévő facsemete kitépéssel hivatalból üldözendő mezőrendőri kihágást követett el. A kitépett facsemetével (ütleggel), hogy szembe szállt Turaival, hivatalból üldözendő közcsend elleni kihágást is elkövetett.

Korsós a cigányokhoz intézett s a vörös rémuralom idejéből ismert Internacionale muzsikálás elrendelésével, az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló vétséget követte el. Hivatalból üldözendő.

Ugyszintén Csipa Jónás és Bab Mihály cigányzenészek is elkövettek az Internacionale eljátszásával az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló vétséget. Hivatalból üldözendő.

Korsós, Csapos István feleségével szemben becsületsértést követett el. Magánindítványra üldözendő. Csapossal szemben pedig a személyes szabadság megsértésének vétségét követte el. Hivatalból üldözendő.

Korsós az irtak szerint a sátor felgyújtásával gyújtogatás büntettét követte el. Hivatalból üldözendő és elfogandó! (L.: Szut. 312. pont 1. alpontja.)

Rekettye József bűnpártolás vétségét követte el. Hivatalból üldözendő és elfogandó! (L.: Szut. 312. pont 3. alpontja.) Zimmermann József csendőr.

*

A leghelyesebb megjejtéseket küldték még be a következők: Pistyur József th. Alberti, Orbán Mihály th. Zirc, Szombath Márton th. Gyömrő, Bodó Ádám th. Gödöllő, Héder István csendőr Pázmánd, Majorovics János örm. Hmvásárhely, Veszprémi Antal örm. Lébény, Bándli Péter törm. Nemesszalók, Csap Mihály csendőr Doboz. (Igen alapos munka.) Csíki Pál csendőr Jászládány, Füleki József th. Toponár, Borsos János örm. Budapest, Nagy József th. Geszt, Szabóki Ferenc örm. Szob, Szabó Miklós th. Bakóca, Fejes Imre örm. Sarkad, Moldvai István örm. Biharkeresztes, Varga István örm. Cibakháza, Bányász István törm. Jászládány, Balogh László örm. Esztergom, Zombori István örm. Kecskemét, Szlijka József csendőr, Pétervására (Szép munka); Kovács Imre törm. Budapest, Tulipán István örm. Balkány (Nagyon jó munka); Bártljai Pál örm. Nyíregyháza, Bártljai

András törm. Gyöng, Kolozsvári Gyula th. Balj (Igen talpraesett munka).

*

A »Mignon« írógépet Zimmermann József csendőr (Siklós) nyerte. Kovács Mihály próbacsendőr (Szeged) és Szilágyi Lajos örmester (Geszt) könyvjutalomban részesültek. A jutalmakat egyidejűleg postára adtuk.

—O—

A folyó évi 16. számunkban közölt keresztrejtvény megjejtése:

Vízszintes sorok: 1. Becsülettel; 11. ür; 12. szkecs; 13. -ve; 14. nia; 15. álморál; 17. Tell; 18. -oe; 19. Yes; 20. k; 21. es; 22. -zliá-; 24. nézi; 26. Tisza; 28. rigó; 29. V; 30. eredendő; 33. ri; 34. portyázni; 37. 1; 38. ne; 39. lepra; 40. ad; 41. iá; 42. Romanelli G.

Függőleges sorok: 1. büntetőper; 2. Erie; 3. család; 4. szál; 5. ük; 6. lemez; 7. eco; 8. r, s, t; 9. áve; 10. lelki-világ; 16. dalol; 19. Zriny; 19-a. szór; 23. ártézi; 25. ég; 27. onodi; 28. reál; 31. Márn-; 32. Lahner 35. Yen; 36. ill; 40. dl.

*

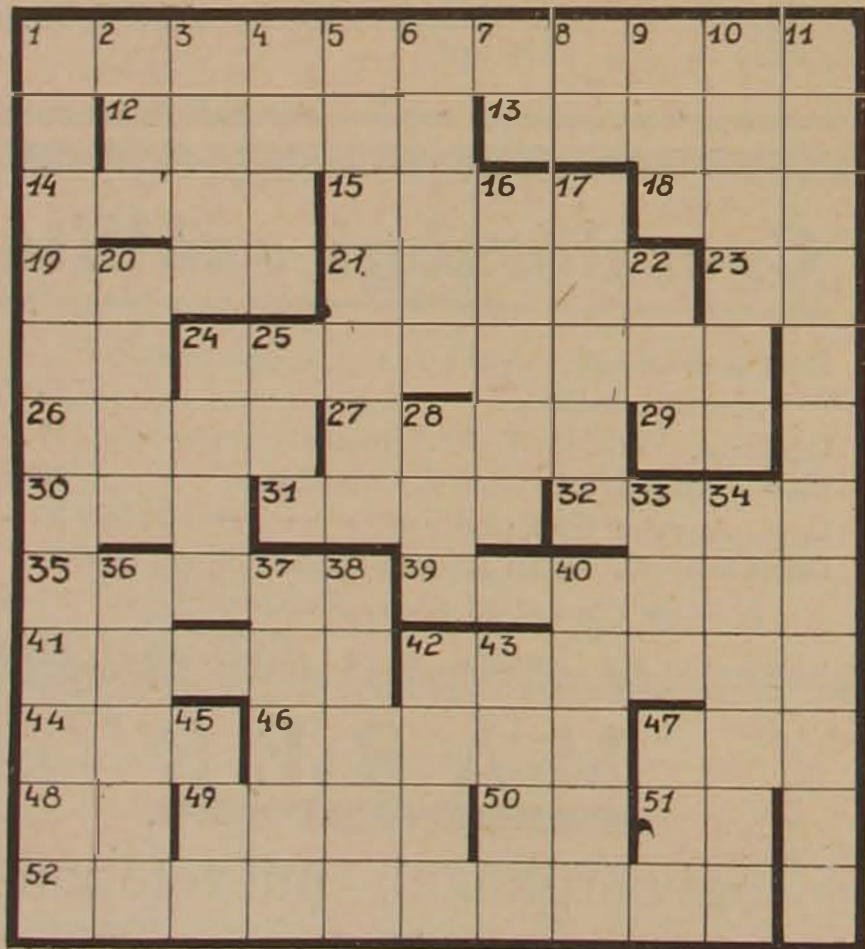
A 87. pályázó közül helyesen fejtették meg a következők:

Kolozsvári Gyula th. Balj, Bogár Ferenc gth. Budapest, Plagh Károly örm. Szikszó, Tusi Ernő csendőr Esztergom, Vidákovics Gyula törm. Budapest, Balogh László örm. Esztergom, Golyán József th. Salgótarján, Horváth József V. törm. Adony, Jankó Imre törm. Algyő, Kerülő th. Mikóháza, Pistyur József th. Alberti, Bartók Károly örm. Ecsed, Arany István csendőr, Bodajk, Bándli Péter törm. Nemesszalók, Arkosi Gyula th. Budapest, Keresztes Andor gth. Budapest.

*

A könyvet a szerkesztőségünkben megejtett sorsolás során Kolozsvári Gyula th. Balj (Sopron m.) nyerte meg, akinek azt egyidejűleg elküldöttük.

KERESZTREJTVÉNY.

Vízszintes sorok:

1. Havas Erdélyben. 12. Ez amiért élnünk és halnunk kell. 13. Olasz kereszt név. 14. A hal teszi. 15. Visszafelé: hamis németül, magyarban is használják. 18. Visszafelé: vízben él. 19. Női név becézve. 21. Termékeny hely a sivatagban. 23. A végén mássalhangzóval a perzsa uralkodót hívják így. 24. Minden többes számban. 26. Ilyen leves is van. 27.vasi. 29. Rag. 30. Mássalhangzóval a végén téli-

sport igéje. 31. Elején z betűvel ugyanaz, mint a 28. függőleges. 32. Híres szemfényvesztő neve fonetikusán. 35. Nagy madár többes számban. 39. Az utolsó betű elhagyásával Japán fővárosa. 41. B-vel elején híres ókori torony. 42. Víz-zel 44.grafia. 46. Nem után, hanem ... 48. E nélkül semmi sincs. 49. Ugyanaz, mint a 15. vízszintes. 50. Visszafelé: személyes névmás. 51. Személyes névmás. 52. Emberevők.

Függőleges sorok:

1. Súlyos bűncselekmény többes számban. 2. Visszafelé: családi név. 3. A víz felett is van, névelővel. 4. Az utolsó betű elhagyásával ház más szóval. 5. Délutáni étkezés. 6. Visszafelé: a legfőbb láma neve. 7.vatal. 8. Az elején l betűvel régi súlymérték. 9. Rag. 10. Északamerika fél-szigete. 11. Híres hid Velencében. 16. Egy napilap neve. 17. Vége, latinul. 20. A keresztfa felirata. 22. Ital. 24. Visszafelé: a lengyel képviselőház neve. 25. Az elején D.-vel híres olasz tábornok. 28. Hivatal németül. 33. Egy németül. 34. Dalunk más szóval. 36. Undok állat, névelővel. 37. A végén der-el disznóvénny. 38. Visszafelé: az illendőség igéje. 40. A hóhér eszköze. 42. A golyó ilyen sebet ejt, a betű pótlendő. 43. Híres tűzhányó, fölös ékezettel. 45. Buda neve németül, betűpótlással. 47. Visszafelé: az elmúlt év neve, ékezet pótlendő.

A vízszintes sorokban egy közismert hazafias idézet van elrejtve.

—O—

A helyes megjejtők között egy bőr levéltárcát sorso-lunk ki. Megjejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: szeptember 1. Az eredményt a szeptember 10-iki számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.